

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΟΛΗ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 19 | ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2005

ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

Προτάσεις και σκέψεις για την ανάδειξη και προβολή τους

3 σχολές γιορτάζουν τα γενέθλιά τους

Πολυτεχνική Σχολή, Παιδαγωγική Σχολή, Σχολή Καλών Τεχνών

Οι πρυτάνεις κρούουν τον κώδωνα κινδύνου

Για τα προβλήματα της τρίτοβάθμιας εκπαίδευσης

ΜΟΥΣΑΙΣ ΧΑΡΙΣΙ ΘΥΕ

Αρχή μιας νέας ακαδημαϊκής χρονιάς, λοιπόν, αν και αυτό το τεύχος της Πανεπιστημιούπολης φτάνει στα χέρια σας μέσα σε μια χειμωνιάτικη αλλά εορταστική ατμόσφαιρα. Για λόγους που υπερβαίνουν την καλή θέληση της συντακτικής επιτροπής ξεφύγαμε από την καθιερωμένη ημερολογιακή δέσμευση κυκλοφορίας του τεύχους στα τέλη Οκτωβρίου και ζητούμε συγγνώμη γι' αυτό.

Το τεύχος είναι εορταστικό και για έναν άλλο λόγο. Επειδή παρουσιάζει τρεις από τις σχολές του πανεπιστημίου μας, την Πολυτεχνική, την Παιδαγωγική και τη Σχολή Καλών Τεχνών να γιορτάζουν τα «γενέθλιά» τους (πεντηντάχρονα η πρώτη, εικοσάχρονα οι άλλες δύο) με εκδηλώσεις που στοχεύουν να ζωντανέψουν μνήμες από την ιστορία και τη διαδρομή τους μέσα στο χρόνο, να προβάλουν τη συμβολή τους στη ζωή της πόλης μας και να καταγράψουν τον καθοριστικό ρόλο τους σε καίρια εκπαιδευτικά, επιστημονικά και πολιτισμικά θέματα. Να μας ζήσουν.

Κατά τα άλλα, το Α.Π.Θ. κάνει μια ακόμη σημαντική κίνηση κοινωνικής προσφοράς με την ίδρυση του ταμείου υποστήριξης φοιτητών, ενώ η πρόσφατη σύνοδος πρυτάνεων χτυπά για πολλοστή φορά τον κώδωνα του κινδύνου για τα προβλήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όμως, μέρες που είναι, ας αφεθούμε σε μια γοητευτική περιδιάβαση των μουσείων, αρχείων και συλλογών του πανεπιστημίου μας. Και σαν ευχή για τον καινούριο χρόνο ας βάλουμε όλοι στη ζωή μας τη ρήση ΜΟΥΣΑΙΣ ΧΑΡΙΣΙ ΘΥΕ, που μας θυμίζει: «Φρόντιζε να θεραπεύεις μαζί με τις Μούσες και τις Χάριτες. “Ναί” στις επιστήμες, “ναι” και στη χαρά της ζωής. Γίνε επιστήμονας αλλά και άνθρωπος με χάρη».

Καλή χρονιά!
Η συντακτική επιτροπή

Το δικό μας πανεπιστήμιο...

του **Γιάννη Αντωνόπουλου**
πρύτανη Α.Π.Θ.

Το Αριστοτέλειο, το μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, βαδίζει δυναμικά μπροστά, παρακολουθώντας στενά τις τεχνολογικές εξελίξεις, χωρίς ωστόσο να ξεχνά τον κοινωνικό του ρόλο. Κρατά την ελληνική ταυτότητα, σεβόμενο την παράδοση και στοχεύοντας στη διάσωση της ουσίας της επιστήμης χωρίς παρωπίδες και αγκυλώσεις, με σεβασμό στο διάλογο, με ελεύθερη και κριτική σκέψη, με δημοκρατική συνείδηση και αίσθημα κοινωνικής ευθύνης που προστατεύει και δυναμώνει τις ανθρώπινες αξίες.

Αγαπητά μέλη της πανεπιστημιακής μας κοινότητας,

Η κυκλοφορία του πρώτου φετινού τεύχους της Πανεπιστημίου-πόλης σηματοδοτεί και την έναρξη της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς. Με την ευκαιρία αυτή θέλω, εκ μέρους των πρυτανικών αρχών, να ευχηθώ σε όλους εσάς και τις οικογένειές σας υγεία και δύναμη.

Ένα μεγάλο καλωσόρισμα, μαζί με θερμά συγχαρητήρια για την επιτυχή αντιμετώπιση των «συμπληγάδων» της επιλογής, στα νέα μέλη της πανεπιστημιακής μας κοινότητας, τους 7.000 περίπου πρωτοετείς φοιτητές. Το πανεπιστήμιό «τους» πλέον έχει εξελιχθεί στο μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, καλύπτοντας το πλήρες φάσμα των επιστημονικών κλάδων, γεγονός που το διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα και του δίνει προβάδισμα. Διαθέτει 42 τμήματα με προσωπικό διεθνούς αναγνώρισης, που συνεργάζεται και ανταλλάσσει απόψεις με ένα μεγάλο πλήθος πανεπιστημίων από 35 χώρες, κατανεμημένες στις 5 ηπείρους, σε θέματα τόσο διδασκαλίας, όσο και βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.

«Πόλη» μέσα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, αποτελεί ζωντανό κύτταρο και ενεργό κομμάτι και αυτής και της ευρύτερης περιοχής, και κατ' επέκταση της χώρας. Και παίρνουμε πολύ σοβαρά τη σχέση μας αυτή. Όμως, τα 430 στρέμματα στην καρδιά του πολεοδομικού συγκροτήματος είναι υπερκορεσμένα, και το πανεπιστήμιο «ασφυκτιά», γεγονός που του δημιουργεί διάφορες δυσλειτουργίες. Μόνη και μόνιμη λύση η μερική (ή και ολική) μετακίνηση «εκτός» πόλης, κατεύθυνση προς την οποία συστηματικά και προσεκτικά δουλεύουμε.

Η δυναμική είσοδος των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής στην παγκοσμιοποιούμενη καθημερινότητα της σημερινής κοινωνίας φαίνεται να υποβαθμίζει τις ανθρωπιστικές επιστήμες και να διαφοροποιεί τον πολιτισμό. Το Α.Π.Θ. έχει (και πιστεύω ότι θα συνεχίσει να έχει ακόμη εντονότερα) δυναμική παρουσία και στηρίζει με όλες τις δυνάμεις του πολύ αξιόλογου ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει, κάθε μορφής δρώμενο, με έμφαση θέματα πολιτιστικά, με την ευρεία έννοια. Θα πρέπει στους αποφοίτους μας η ακαδημαϊκή γνώση να συμβαδίζει με θέατρο, αθλητισμό, πολιτική, μουσική, «κοινωνικές» εκδηλώσεις. Η επιλογή ως βασικού θέματος του τεύχους αυτού «τα μουσεία, τα αρχεία και οι συλλογές του Α.Π.Θ.», δείχνει αυτή μας την προσπάθεια.

Βεβαίως, η ποιότητα στη μόρφωση και η πρόοδος μιας κοινωνίας, όπου το 50% του παγκόσμιου Α.Ε.Π. δημιουργείται από τη νέα βιομηχανία της γνώσης, έχει βασικό πυλώνα το πανεπιστήμιο και δεν επιτυγχάνεται χωρίς χρήματα. Όμως θέλει **και** πολλή δουλειά **και** μια πανεπιστημιακή κοινότητα ενωμένη «μια γροθιά».

Φιλοδοξία των πρυτανικών αρχών, όπως επανειλημμένα τονίστηκε, είναι να παραμείνει το Αριστοτέλειο ένα δημόσιο πανεπιστήμιο, που στοχεύει στη διάσωση της ουσίας της επιστημονικής γνώσης, επενδύοντας συνεχώς στην τεχνολογία και ενισχύοντας την ποιοτική εκπαίδευση, έρευνα και διοίκηση, πάντα στενά συνδεδεμένο με την κοινωνία. Ένα πανεπιστήμιο που κρατά την ελληνική ταυτότητα, σεβόμενο την παράδοση. Και ταυτόχρονα ακολουθεί την ευρωπαϊκή πραγματικότητα, χωρίς αποκλεισμούς, χωρίς παρωπίδες και αγκυλώσεις, όπου ο διάλογος, ο αμοιβαίος σεβασμός και η κριτική σκέψη αναπτύσσονται με ελεύθερη διακίνηση ιδεών και δημοκρατικές, διαφανείς διαδικασίες. Έτσι, παράλληλα δημιουργούνται στο πανεπιστήμιο συνειδητοποιημένοι πολίτες, με δημοκρατική συνείδηση και αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, αίσθημα που προστατεύει και ενδυναμώνει τις ανθρωπιστικές αξίες.

Αυτό είναι το στοίχημα που καλούμαστε να κερδίσουμε.

ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οικονομική βοήθεια σε φοιτητές του Α.Π.Θ.

Οικονομική βοήθεια σε φοιτητές που έχουν ανάγκη από χρήματα προσφέρει από την τρέχουσα ακαδημαϊκή περίοδο το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Με πρόσφατη απόφαση της συγκλήτου, συστάθηκε το Ταμείο Υποστήριξης Φοιτητών στο Α.Π.Θ. με σκοπό την ηθική και υλική ενίσχυση των φοιτητών και την κάλυψη έκτακτων αναγκών που δεν μπορούν οι ίδιοι να αντιμετωπίσουν.

Οι έκτακτες ανάγκες των φοιτητών θα εγκρίνονται από αρμόδια επιτροπή και θα αφορούν:

- χρηματική βοήθεια σε φοιτητές που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις και νοσηλεύονται σε νοσοκομεία ή αναρρώνουν,
- οικονομικό επίδομα σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε φοιτητές που περιέρχονται σε δύσκολη οικονομική θέση, έστω και παροδικά, λόγω οικογενειακών πληγμάτων εξαιτίας των οποίων κινδυνεύει η συνέχιση των σπουδών τους και
- οικονομικό επίδομα σε περίπτωση μερικής απασχόλησης για την εξυπηρέτηση αναγκών του πανεπιστημίου.

Πόροι και διοίκηση του ταμείου

Οι πόροι του ταμείου θα προέρχονται μεταξύ άλλων από δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες του πανεπιστημίου αλλά και από την επιχορήγηση της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης Περιουσίας του Α.Π.Θ. Επιπλέον, έσοδα θα προέλθουν και από πολιτιστικές, κοινωνικές και άλλες εκδηλώσεις του πανεπιστημίου που θα καθορίζονται με απόφαση της συγκλήτου ή θα διοργανώνονται γι' αυτόν το σκοπό. Σε πρώτη φάση αναμένεται να διατεθούν σαράντα χιλιάδες ευρώ, προερχόμενα από την εταιρεία.

Το ταμείο θα διοικείται από μια επταμελή επιτροπή, η θητεία της οποίας θα είναι τριετής και στην οποία θα προεδρεύει ο αντιπρύτανης ακαδημαϊκών υποθέσεων. Έτσι, η επιτροπή θα απαρτίζεται από πέντε μέλη Δ.Ε.Π. και δύο φοιτητές, ένας εκ περιτροπής κατ' έτος, κατά τη σειρά των σχολών και των ανεξάρτητων τμημάτων, όπως ορίζονται από τη Φ.Ε.Α.Π.Θ. και ένας από το τμήμα από το οποίο προέρχεται ο αιτών και ο οποίος θα είναι ο εκάστοτε συγκλητικός φοιτητής του τμήματος. Οι αποφάσεις της επιτροπής θα βγαίνουν εφόσον υπάρχει σχετική πλειοψηφία, ενώ οι ψηφοφορίες θα είναι πάντοτε φανερές.

Τα δικαιολογητικά

Για τη χορήγηση του βοηθήματος οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση, στην οποία θα αναγράφεται ο λόγος για τον οποίο ζητείται το βοήθημα. Μαζί με την αίτηση οι φοιτητές θα πρέπει να συνοποβάλουν, ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, πιστοποιητικό νοσοκομείου, διάγνωση γιατρού, αλλά και δήλωση για τα οικονομικά πλήγματα που έχουν τυχόν δεχθεί. Αφού οι αιτήσεις εξεταστούν από την αρμόδια επιτροπή, υπάρχει το ενδεχόμενο να ζητηθούν επιπλέον στοιχεία. Τα χρηματικά βοηθήματα θα καταβάλλονται είτε σε δόσεις είτε εφάπαξ, ανάλογα με την περίπτωση.

Ρεπορτάζ |

Κατερίνα Ωραιπούλου-Μακρίδου

Συστήνεται ταμείο υποστήριξης από το ίδρυμα, για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους, που δεν μπορούν ή δυσκολεύονται οι ίδιοι να αντιμετωπίσουν.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ 50ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΩΝ

Από την Κέρκυρα αρχίζουν οι αλλαγές

Εξαιρετικής σημασίας για τη λειτουργία των Α.Ε.Ι. ήταν οι συζητήσεις που έγιναν στην τελευταία σύνοδο των πρυτάνεων στην Κέρκυρα. Καθ' ότι αφορούσαν τόσο τα θέματα της χρηματοδότησης όσο και εκείνα που αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργικότητας και της ανταγωνιστικότητας σ' ένα διεθνές πανεπιστημιακό περιβάλλον. Κατ' αρχήν τόσο η υπουργός παιδείας Μ. Γιαννάκου, όσο και η ηγεσία της ακαδημαϊκής κοινότητας δέχθηκαν την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου.

Ο ισχύων από το 1982 νόμος πλαίσιο θα αλλάξει. Χρόνος εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου είναι το φθινόπωρο του 2006, είπε η υπουργός. Η σύνοδος αποφάσισε να συστήσει πενταμελή επιτροπή που θα εισηγηθεί τις αλλαγές. Η επιτροπή, η οποία θα λειτουργήσει παράλληλα με την ανάλογη οκταμελή του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, αποτελείται από τους Γ. Μπαμπινιώτη, Χρ. Μασσαλά, Κ. Σιμόπουλο, Ηλ. Κουσκουβέλη και Δ. Τσαγκάρη. Θέματα που έχουν τεθεί προς συζήτηση είναι εκείνο των λεγόμενων «αιώνιων φοιτητών», η διάθεση ενός μοναδικού συγγράμματος, η εκλογή των πανεπιστημιακών στη διοίκηση των ιδρυμάτων και άλλα.

Η υπουργός ανακοίνωσε ότι προτίθεται να αυξήσει το χρόνο θητείας των πρυτανικών αρχών από τρία σε τέσσερα χρόνια, ενώ το συνολικό χρονικό όριο δεν μπορεί να υπερβαίνει την οκταετία.

Πάντως αυτό που φαίνεται να μην επιδέχεται αλλαγές είναι η αντίληψη του Υπουργείου Παιδείας ότι μπορεί να ασκεί εκπαιδευτική πολιτική χωρίς να λαμβάνει

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΕ Α.Ε.Ι. ΚΑΙ Τ.Ε.Ι.

Η ευθύνη στο υπουργείο για την εισαγωγή φοιτητών με σοβαρές ασθένειες

Προβλήματα διαπίστωσαν οι πρυτάνεις ότι δημιουργούνται στην εισαγωγή φοιτητών που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες και εισάγονται στα πανεπιστήμια και στα Α.Τ.Ε.Ι. με ξεχωριστή διαδικασία, καθώς τα κριτήρια επιλογής διαφέρουν μεταξύ των ιδρυμάτων, ακόμη και μεταξύ των τμημάτων του ίδιου πανεπιστημίου.

Συγκεκριμένα η σύνοδος διαπίστωσε ότι ο σημερινός τρόπος εισαγωγής της ειδικής κατηγορίας των φοιτητών που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες οδηγεί σε άσκοπη ταλαιπωρία των υποψηφίων, οι οποίοι σήμερα αναγκάζονται να υποβάλλουν αιτήσεις

Τα πανεπιστήμια στηρίζουν τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων τους

Η σύνοδος των πρυτάνεων, θέλοντας να τονίσει τη θέση της υπέρ του δημόσιου χαρακτήρα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και να εκφράσει την υποστήριξή της προς τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των ελληνικών πανεπιστημίων, εξέφρασε την άποψη ότι, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες μια επαγγελματική ειδικότητα αποκτάται και σε πανεπιστημιακά τμήματα και σε εξωπανεπιστημιακές σχολές, η κάλυψη θέσεων του δημοσίου στις αντίστοιχες ειδικότητες θα πρέπει να γίνεται με πρόσληψη αποφοίτων των πανεπιστημιακών τμημάτων.

υπόψη του τα οικονομικά κονδύλια που αυτή συνεπάγεται. Ιδρύθηκαν από τις προηγούμενες πολιτικές ηγεσίες του υπουργείου 46 επιπλέον τμήματα –από το 1999 ως το 2003– αλλά δεν έχουν αναγραφεί στον τακτικό προϋπολογισμό και οι ανάλογες δαπάνες που απαιτούνταν για τη λειτουργία τους.

Έτσι, τώρα που έληξε η χρηματοδότησή τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι λειτουργικές τους δαπάνες πέρασαν στους τακτικούς προϋπολογισμούς των πανεπιστημίων. Οι πρυτάνεις ζήτησαν επιπλέον πενήντα εκατομμύρια ευρώ για να τις καλύψουν και η υπουργός είπε ότι μπορεί εκτάκτως να εξοικονομήσει μόνο δεκαπέντε εκατομμύρια. Για το υπολειπόμενο ποσό θα αναζητηθεί η συνδρομή του πανεπιστημιακού υπουργού Γ. Αλογοσκούφη.

Το άλλο ζήτημα που τέθηκε ήταν η ανωτατοποίηση των εκκλησιαστικών σχολών για το οποίο οι πρυτάνεις εξέφρασαν την αντίθεσή τους. Τέλος, για την κυβέρνηση, όπως δήλωσε η υπουργός, αυτή τη στιγμή δεν τίθεται ζήτημα θεσμοθέτησης ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Σειρά αλλαγών ετοιμάζει το Υπουργείο Παιδείας για τα πανεπιστήμια, με τροποποιήσεις που ετοιμάζεται να επιφέρει στο «νόμο-πλαίσιο» 1268/82. Το θέμα των καλούμενων «αιώνιων» φοιτητών, της διάθεσης ενός μόνο συγγράμματος, η εκλογή των πανεπιστημιακών αρχών είναι από τα πρώτα θέματα που μπαίνουν στο στόχαστρο της κυβερνητικής πολιτικής.

–αυτοπροσώπως, είτε μέσω εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου– σε διάφορα πανεπιστήμια και Α.Τ.Ε.Ι. της χώρας. Επίσης, διαπιστώνει ότι οι διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής που χρησιμοποιούνται ποικίλλουν σημαντικά μεταξύ των πανεπιστημίων και των Α.Τ.Ε.Ι., αλλά ακόμη και μεταξύ τμημάτων του ίδιου ιδρύματος. Τέλος, παρουσιάζεται το φαινόμενο ύπαρξης κενών θέσεων εισακτέων της κατηγορίας αυτής, λόγω συχνής επιλογής του ίδιου υποψήφιου από περισσότερα του ενός ιδρύματα.

Προς άρση των παραπάνω προβλημάτων, η σύνοδος των πρυτάνεων πρότεινε κατάλληλη αλλαγή του υφιστάμενου

νομικού πλαισίου, ούτως ώστε οι υποψήφιοι της ειδικής αυτής κατηγορίας να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους κεντρικά στο Υπουργείο Παιδείας, συμπληρώνοντας ειδικό μηχανογραφικό έντυπο, η δε διαδικασία επιλογής να αναληφθεί επίσης εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Παιδείας.

Παράλληλα, έκρινε ότι είναι σκόπιμο να αναθεωρηθεί ο κατάλογος των σοβαρών ασθενειών που δικαιολογούν εγγραφή στα πανεπιστήμια και στα Α.Τ.Ε.Ι. εκτός του συστήματος εισαγωγής, προκειμένου η νέα διάταξη να αντικατοπτρίζει τα σύγχρονα ιατρικά δεδομένα.

Η ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΜΙΣΟ ΑΙΩΝΑ ΖΩΗΣ

50 χρόνια προσφοράς και

Ρεπορτάζ

Κατερίνα Παλιγιάννη

Το ιωβηλαίο της γιορτάζει φέτος με σειρά εκδηλώσεων η Πολυτεχνική Σχολή, μία από τις μεγαλύτερες και πλέον δραστήριες σχολές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η Πολυτεχνική Σχολή ιδρύθηκε το 1955, κοντά 30 χρόνια μετά την ίδρυση του πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, καθώς το ιδρυτικό διάταγμα του πανεπιστημίου το 1925 δεν προέβλεπε τη λειτουργία της. Ίσως επειδή τις τότε ανάγκες της χώρας σε τεχνικό προσωπικό κάλυπτε σε ικανοποιητικό βαθμό το Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ίσως ακόμη επειδή οι εφαρμοσμένες επιστήμες δεν είχαν εδραιωθεί στην έκταση που κατέχουν σήμερα και ήταν κυρίαρχη η κλίση προς τις θεωρητικές επιστήμες.

Παρά τις αντιρρήσεις, που καταρχήν προβλήθηκαν για τη δυνατότητα του μικρού τότε Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας τεχνολογικής σχολής, η απόφαση ελήφθη. Κι αυτό επειδή η Θεσσαλονίκη, αποκεντρωμένη από την πρωτεύουσα, αποτελούσε κατά οξύμωρο σχήμα κέντρο του βορειοελλαδικού χώρου, που θα μπορούσε πολύ πιο εύκολα, λόγω εντοπιότητας, να τροφοδοτήσει με το απαραίτητο τεχνικό δυναμικό τις επαρχίες των καλούμενων τότε «Νέων Χωρών», αυτές που επί μία τριακονταετία συνέχιζαν να παραμένουν υποβαθμισμένες.

Η λειτουργία της Πολυτεχνικής ξεκίνησε με δύο μόνο τμήματα, πολιτικών μηχανικών και αρχιτεκτόνων, με τη στήριξη του Ε.Μ.Π., και με χρέη υψηλού

Γενέθλια μ' ένα πλήθος εκδηλώσεων

Με αφορμή την επέτειο των 50 χρόνων η κοσμητεία της Σχολής διοργάνωσε εκδηλώσεις, οι οποίες ξεκίνησαν τον περασμένο Μάιο και θα ολοκληρωθούν τον ερχόμενο Δεκέμβριο.

Η τελετή έναρξης των εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαΐου στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης παρουσία πλήθους μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και διοικητικών φορέων της πόλης.

- ▶ Στη συνέχεια, στις **4 Ιουνίου**, πραγματοποιήθηκε στο Χώρο Τεχνών του Δήμου Βεροίας η **παρουσίαση του νέου τμήματος της Πολυτεχνικής Σχολής, του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης** το οποίο λειτουργεί από πέρυσι.

- ▶ Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν με τις αναγορεύσεις σε επίτιμους διδάκτορες δύο πολύ σημαντικών επιστημονικών προσωπικοτήτων.
 - Το **Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών** βράβευσε στις **9 Ιουνίου** τον Ισπανό αρχιτέκτονα **Santiago Calatrava** για την πολυδιάστατη ενασχόλησή του με την καινοτομία και τις βαθιές τομές της σύγχρονης κατασκευαστικής πραγματικότητας, ενώ
 - το **Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών** τίμησε στις **14 του ίδιου** μήνα το Βρετανό επιστήμονα, καθηγητή **Brian E. Lauder**. Στην ίδια εκδήλωση προηγήθηκε η παρουσίαση της ιστορίας και των δραστηριοτήτων του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών.

γνώσης στον κόσμο των κατασκευών

κηδεμόνα από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που αναλάμβανε να καλύψει με το προσωπικό άλλων σχολών του τη διδασκαλία γενικών μαθημάτων, να αναπτύξει την υποδομή της και γενικώς να παράσχει βοήθεια σε κάθε βήμα της ανάπτυξής της.

Από τότε όμως μέχρι σήμερα άλλαξαν πολλά. Μέσα στα 50 χρόνια της ζωής της η Πολυτεχνική Σχολή πέρασε στιγμές έντασης και ηρεμίας, έζησε όλα τα γεγονότα που απασχόλησαν την πανεπιστημιακή κοινότητα και συμμετείχε ενεργά στις αγωνίες και στους αγώνες της. Συνέβαλε στην εκπαίδευση και στην έρευνα, προώθησε λύσεις στα προβλήματα της παιδείας, στον εκδημοκρατισμό και στην αναμόρφωσή της, δραστηριοποιήθηκε αποφασιστικά στην πολιτιστική ζωή και στην ανάπτυξη της χώρας, διοργανώνοντας ή συμμετέχοντας σε πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων, αναπτυξιακών προγραμμάτων και στην εκτέλεση μεγάλων έργων του βορειοελλαδικού χώρου. Παράλληλα, στηριγμένη στις αγωνιστικές εμπειρίες και στις δημοκρατικές παραδόσεις του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, προσέφερε σημαντικά στον αγώνα για τη δημοκρατική πορεία της χώρας.

Σήμερα η Πολυτεχνική Σχολή έχει 8 τμήματα και 11 μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, έχει αποκτήσει το δικό της πολυάριθμο προσωπικό, διαθέτει τα δικά της κτίρια, και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες σχολές του Αριστοτελείου, όχι μόνο σε οικοδομική έκταση και ανθρώπινο δυναμικό (διδασκτικό προσωπικό και φοιτητές), αλλά και σε εξοπλισμό και ερευνητική δραστηριότητα.

Σήμερα η Πολυτεχνική Σχολή έχει 8 τμήματα και 11 μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, έχει το δικό της πολυάριθμο προσωπικό, διαθέτει τα δικά της κτίρια, και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες σχολές του Αριστοτελείου, όχι μόνο σε οικοδομική έκταση και ανθρώπινο δυναμικό (διδασκτικό προσωπικό και φοιτητές), αλλά και σε εξοπλισμό και ερευνητική δραστηριότητα.

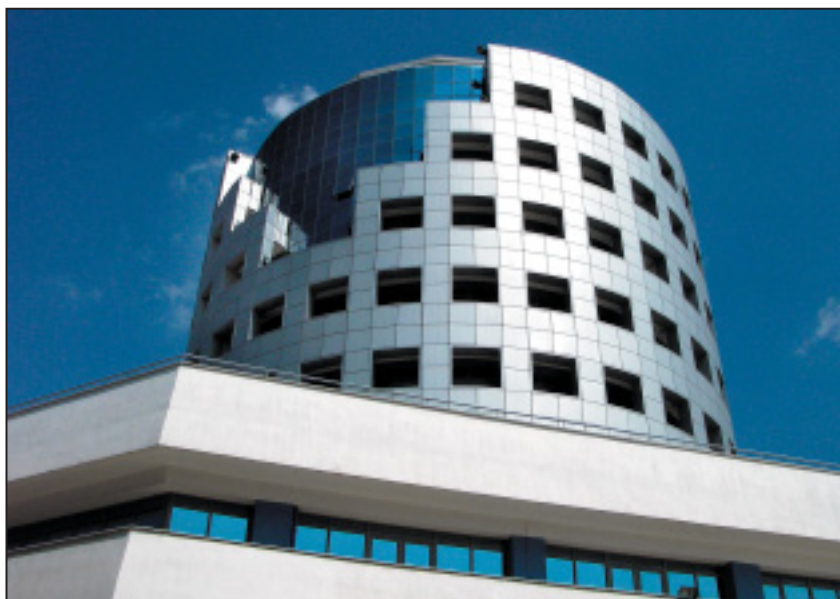
- Η φετινή σειρά εορταστικών εκδηλώσεων ξεκίνησε με την **έκθεση ακαδημαϊκού έργου της Πολυτεχνικής Σχολής**, η οποία εγκαινιάστηκε στις **3 Οκτωβρίου** και διήρκεσε 9 μέρες στην αποθήκη Γ' της προβλήτας 1 στο Λιμάνι. Παράλληλα, την ημέρα των εγκαινίων πραγματοποιήθηκε στον ίδιο χώρο διάλεξη με τίτλο «Η Κινητικότητα της Γνώσης» με ομιλήτη το γενικό γραμματέα έρευνας και τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης καθηγητή **Ιωάννη Τσουκαλά**.

Στο χώρο του λιμανιού της Θεσσαλονίκης και σε συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης διοργανώθηκε από τις **7 έως τις 12 Οκτωβρίου** η έκθεση «**Η Πολυτεχνική Σχολή και η Πόλη**», μια πρόταση ουσίας από διπλωματικές εργασίες φοιτητών της Πολυτεχνικής Σχολής, που άπτονταν θεμάτων περιβάλλοντος, διάσωσης πολιτιστικών οικιστικών σημείων αναφοράς κ.τ.λ. Μετά τα εγκαίνια της έκθεσης ακολούθησε συζήτηση με τίτλο «Πόλεις- Λιμάνια της Μεσογείου τον 21ο αιώνα» στην οποία τα τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής εκπροσώπησαν οι Χρ. Κουτίτας, καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών, Ν. Καλογήρου, καθηγητής και πρόεδρος του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ευ. Λιβιεράτος, καθηγητής του Τμήματος Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Π. Ντοκόπουλος, καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών

Υπολογιστών και Ν. Μουσιόπουλος, καθηγητής και πρόεδρος του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών.

- Οι παράκτιες κατασκευές απασχόλησαν και την επόμενη εκδήλωση, η οποία πραγματοποιήθηκε στο κινηματοθέατρο Ολύμπιον με τη μορφή διάλεξης του καθηγητή **Ben Van Berkel** του πανεπιστημίου του Άμστερνταμ και της Φρανκφούρτης με τον χαρακτηριστικό τίτλο «**Κτίζοντας στην ακτή**». Σε όλη τη διάρκεια του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου ο **φοιτητικός κόσμος** της Πολυτεχνικής Σχολής πρόσθεσε τη δική του πινελιά, διοργανώνοντας εκδηλώσεις περιεχομένου ανάλογου με το αντικείμενο του κάθε τμήματος.
- Ακολούθησε στις **7 Νοεμβρίου** η έκθεση που διοργάνωσε ο **Σύλλογος Αποφοίτων της Πολυτεχνικής Σχολής** με αντικείμενο την **έκθεση βιβλίων** (τεχνικά, επιστημονικά, λογοτεχνικά, λευκώματα πολιτιστικής κληρονομιάς) και εντύπων περιοδικής έκδοσης των αποφοίτων της σχολής. Οι συμμετέχοντες δεν είναι μόνο μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας αλλά κατά κύριο λόγο ελεύθεροι επαγγελματίες που παραθέτουν μέσω της συγγραφικής τους δραστηριότητας εμπειρίες που αποκόμισαν από την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.
- Οι εκδηλώσεις ολοκληρώνονται στις **3 Δεκεμβρίου** στο **Μέγαρο Μουσικής** Θεσσαλονίκης με την παρουσίαση του επετειακού τόμου για τον εορτασμό των πενήντα χρόνων.

Στο νέο της σπίτι, στον «Πύργο» της Παιδαγωγικής, η ομάδα των διδασκόντων εργάζεται για την αναβάθμιση της σχολής, ακολουθώντας τα βήματα των πρωτεργατών, παρακολουθώντας τις νέες παιδαγωγικές τάσεις στην εκπαίδευση, ώστε ο σύγχρονος Έλληνας παιδαγωγός να μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της σημερινής πολυπολιτισμικής κοινωνίας.

Πηγή: Φωτογραφικό αρχείο thema (φωτ. Θ. Κατσάνας).

Το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης με αφορμή τα είκοσι χρόνια λειτουργίας του πραγματοποίησε, λίγους μήνες πριν, τριήμερο εκδηλώσεων στο καινούριο, πλέον κτίριο, τον «Πύργο» της Παιδαγωγικής.

Το τριήμερο 25-27 Μαΐου περιλάμβανε ημερίδα με θέμα: «το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των παιδαγωγικών τμημάτων», συζητήσεις και διάφορα φοιτητικά δρώμενα.

Στόχος των εκδηλώσεων αυτών ήταν όχι μόνο η γιορτή, αλλά και η ενημέρωση, όχι μόνο η διασκέδαση, αλλά και η γνωστοποίηση της πορείας του τμήματος. Μετά από χρόνια συναντήθηκαν παλιοί φίλοι και γνώριμοι συνεργάτες για να θυμηθούν, να γελάσουν και να συνομιλήσουν με τους ανθρώπους που τώρα στελεχώνουν το τμήμα. Στην ημερίδα παρευρέθηκαν εκ μέρους των

πρυτανικών αρχών του Α.Π.Θ., η αντιπρύτανης Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου, ο κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής Γ. Τσιάκαλος, ο τ. πρύτανης του Α.Π.Θ. Δ. Φατούρος, του οποίου η συμβολή ήταν καθοριστική για την επιβίωση του τμήματος, ομότιμοι καθηγητές, πρώην πρόεδροι και κοσμήτορες της Παιδαγωγικής Σχολής, Χ. Φράγκος, Μ. Τσιαντζή, Χ. Τσιούμη, Μ. Τζουριάδου, Δ. Τομπαΐδης και Μ. Ζαφρανά, πανεπιστημιακοί από το χώρο των Παιδαγωγικών Επιστημών, όπως οι καθηγητές της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων, Γ. Μαυρογιώργος και Χ. Νούτσος και εκπρόσωποι της Δ.Ο.Ε. και των φοιτητών. Οι συζητήσεις που έγιναν ξύπνησαν αναμνήσεις, προκάλεσαν συγκινήσεις και έφεραν στο φως εμπειρίες του παρελθόντος.

Τα πρώτα βήματα

Το τμήμα δημιουργήθηκε το Σεπτέμβριο του 1984 και πρωτεργάτης της συγκρότησής του ήταν ο κ. Χ. Φράγκος, ομότιμος πλέον καθηγητής. Αρχικά δεν υπήρχαν οι απαραίτητοι χώροι και για τα μαθήματα χρησιμοποιήθηκαν διάφορες άλλες αίθουσες του Α.Π.Θ., όπως αυτές του Πολυτεχνείου. Μια ομάδα ανθρώπων αγωνίστηκε να θεσμοθετήσει την επιστημονική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, η οποία μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν διετής. Ο τότε πρύτανης, Δ. Φατούρος, στάθηκε στο πλευρό των ανθρώπων αυτών που προσπαθούσαν μαζί με τον Χ. Φράγκο να αλλάξουν τα παιδαγωγικά πράγματα. Τρία χρόνια αργότερα, το 1987-1988, ξεκίνησε να λειτουργεί για τα παιδιά των πανεπιστημιακών το Παιδικό

του **Αλέξανδρου Γεωργόπουλου**
αναπληρωτή καθηγητή του Τμήματος
Επιστημών Προσχολικής Αγωγής
και Εκπαίδευσης Α.Π.Θ.
ως εκπροσώπου της οργανωτικής
επιτροπής των εκδηλώσεων

Κέντρο χάρη σε ακόμη μια προσπάθεια του τότε προέδρου του τμήματος Χ. Φράγκου, το οποίο και σήμερα στεγάζεται δίπλα στον Πύργο της Παιδαγωγικής και λειτουργεί με αποτελεσματικότητα.

Για όλους όσους εργάζονται και για όλους φοιτούν σήμερα στο τμήμα το όνομα Χ. Φράγκος συνδέεται άμεσα με την ίδρυση του τμήματος αυτού και για την προσφορά του αυτή ο Χ. Φράγκος τιμήθηκε από το τμήμα στο πλαίσιο της ημερίδας. Στο τριήμερο εξάλλου των εκδηλώσεων οι φοιτητές συμμετείχαν με εκθέσεις έργων τους, θεατρική παράσταση και μουσικές εκδηλώσεις.

Το παρελθόν χαράζει το μέλλον

Σήμερα, είκοσι χρόνια μετά, τα γραφεία, η βιβλιοθήκη και οι αίθουσες βρίσκονται στο λεγόμενο Πύργο της Παιδαγωγικής επί της οδού 3ης Σεπτεμβρίου απέναντι από την Πανεπιστημιακή Λέσχη και αναμένεται επέκταση του χώρου με άλλες δυο πτέρυγες δίπλα στον Πύργο. Ο πρόεδρος του τμήματος, Σ. Χατζησαββίδης, και η υπόλοιπη ομάδα των διδασκόντων εργάζονται για την αναβάθμιση της σχολής, ακολουθώντας τα βήματα των πρωτεργατών. Το πρόγραμμα σπουδών αναμορφώνεται και εμπλουτίζεται με νέα μαθήματα, για να είναι όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένη η εκπαίδευση του σύγχρονου παιδαγωγού της προσχολικής αγωγής. Οι πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών αλλάζουν μορφή και αποκτούν νέο περιεχόμενο πιο ουσιαστικό, όπου η αξιολόγηση ξεκινά από τον ίδιο το φοιτητή, ενώ ο αριθμός εισακτέων αυξάνεται και σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών.

Για όλους αυτούς τους λόγους και με την ελπίδα ότι το μέλλον του τμήματος θα είναι ευοίωνο συγκεντρώθηκαν τόσο άνθρωποι σε αυτή την τριήμερη εκδήλωση για τον εορτασμό των είκοσι χρόνων λειτουργίας του. Παρελθόν, παρόν και μέλλον ενώθηκαν σε μια αίθουσα, σε ένα στρογγυλό τραπέζι και στις μουσικές εκδηλώσεις.

Στις απαιτήσεις της σύγχρονης παιδαγωγικής

Οι εξελίξεις στον παιδαγωγικό τομέα προχωρούν με γρήγορους ρυθμούς, ειδικά τα τελευταία χρόνια. Ο σύγχρονος Έλληνας παιδαγωγός έχει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της νέας εποχής και της σημερινής πολυπολιτισμικής κοινωνίας που επηρεάζουν και κατευθύνουν τα βήματά του και στο χώρο του νηπιαγωγείου. Οι νέες παιδαγωγικές τάσεις διαμορφώνουν νέα δεδομένα ως προς τη διαμόρφωση του χώρου, αλλά και τη διδασκαλία. Τα νέα τεχνολογικά μέσα μπαίνουν δυναμικά στην εκπαίδευση και οι ώρες που λειτουργούν τα νηπιαγωγεία αυξάνονται για να διευκολυνθεί ο εργαζόμενος γονιός. Μπροστά σ' αυτή τη δεδομένη κατάσταση το επιστημονικό προσωπικό του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης καλείται να αναλάβει τη μεγάλη ευθύνη της διαμόρφωσης νέων προσωπικοτήτων και ταυτόχρονα της κατάρτισής τους σε ολοκληρωμένους νηπιαγωγούς. Έχοντας υπόψη ένα τέτοιο χρέος απέναντι στην κοινωνία, το ανθρώπινο δυναμικό του τμήματος εργάζεται δυναμικά, διαμορφώνοντας επιτροπές για την εύρυθμη λειτουργία του και κατανέμοντας ρόλους για την άμεση διεκπεραίωση των εργασιών. Οι διδάσκοντες αναλαμβάνουν επιμορφωτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στις έρευνες που πραγματοποιούνται συμμετέχουν και φοιτητές.

Γνωρίζοντας καλύτερα τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ωριμάζει. Οι νέες γενιές αποκτούν τα κατάλληλα εφόδια για να συμβάλουν επιστημονικά στην εξέλιξη και βελτίωση της κοινωνίας. Είκοσι χρόνια μετά τα πρώτα μαθήματα, που πραγματοποιήθηκαν σε προκατασκευασμένες αίθουσες, το τμήμα διοργάνωσε τριήμερο εορταστικών εκδηλώσεων για να φέρει στη μνήμη τις προσπάθειες του παρελθόντος, να γνωστοποιήσει τη δουλειά του παρόντος και να δεσμευθεί ουσιαστικά σε μια ανάλογη και ακόμη καλύτερη μελλοντική πορεία.

Στιγμιότυπα από την ημερίδα που διοργάνωσε το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης με αφορμή τα είκοσι χρόνια λειτουργίας του.

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ: 20ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Στιγμιότυπο μετά τα εγκαίνια της έκθεσης των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών. Στο κέντρο η κυρία Αλίκη Τέλλογλου πλαισιωμένη από τους νέους καλλιτέχνες - φοιτητές.

Ο καθρέφτης της καλλιτεχνικής πράξης

Στο Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του Α.Π.Θ. φιλοξενείται έκθεση των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, αφιερωμένη στα εικοσάχρονα της Σχολής Καλών Τεχνών Α.Π.Θ.

Εξήντα δύο έργα νέων δημιουργών αποτελούν τον καθρέφτη της καλλιτεχνικής πράξης στη σχολή και δίνουν συγχρόνως στον επισκέπτη την ευκαιρία να διεισδύσει σε ό,τι αποτελεί καθημερινό βίωμα για το νέο δημιουργό στα πρώτα στάδια της εικαστικής του έρευνας και δημιουργίας: σ' εκείνο το στιγμιότυπο, όπου η προσπάθεια διατύπωσης της καλλιτεχνικής ιδέας, το ελεύθερο πνεύμα, η συνεχής αναζήτηση στην αμφισβήτηση του κατεστημένου και η μορφοποίηση της ελπίδας συμπληρώνεται από την εμπειρία του τι σημαίνει *εκθέτω, επικοινωνώ, παρεμβαίνω συνειδητά στο μέτρο που μπορώ στον κοινωνικό χώρο*.

Θεσμός πια για τη σχολή αλλά και την πόλη της Θεσσαλονίκης, η έκθεση των αποφοίτων του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (7.10. - 30.10.2005), αποκτά από φέτος πανελλήνια εμβέλεια. Με την αποκλειστική χορηγία και την υποστήριξη του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού, η έκθεση θα περιοδεύσει σε 13 πόλεις της Ελλάδας και θα συνοδεύεται από αναδρομικό κατάλογο των αποφοίτων Οκτωβρίου 2003 έως Ιούνιο 2005.

Από την πατρίδα του Αϊνστάιν...

Τις ευχές του Πανεπιστημίου της Ulm για τα 20-χρονα της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ., οι εορτασμοί των οποίων συμπίπτουν με το έτος του Albert Einstein (2005), μεταφέρει από την πατρίδα του Albert Einstein ο Frederick William Ayer. Πλαισιωμένος από διεθνή ομάδα φοιτητών, ο γνωστός μουσικοσυνθέτης και εικαστικός καλλιτέχνης τίμησε τα 20-χρονα με μια συνάντηση εργασίας με θέμα μια ποταμούς των Βαλκανίων, στο πλαίσιο της οποίας παρουσίασε τη δουλειά του (εικόνα-ήχος) σχετικά με το Δούναβη.

Οράματα για το μέλλον

Κορύφωση των εκδηλώσεων της σχολής το συνέδριο με τίτλο «20 χρόνια της Σχολής Καλών Τεχνών – Επιτεύξεις και απογοητεύσεις, προβληματισμοί και οράματα» με προσκεκλημένους ομιλητές τον πρύτανη της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας καθηγητή Χρόνη Μπότσογλου, τον αντιπρύτανη του Ιονίου Πανεπιστημίου καθηγητή Χαράλαμπο Ξανθουδάκη, τον πρόεδρο του Τμήματος Θεάτρου του Πανεπιστημίου Αθηνών καθηγητή Walter Puchner κ.ά.

Ξεχωριστή στιγμή η παρουσίαση των βραβευμένων «συνολικά έργων», καθώς και επιλεγμένων μουσικών και θεατρικών έργων των αντίστοιχων

τμημάτων και η απονομή των βραβείων στους φοιτητές από τον πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια.

Οι εορταστικές εκδηλώσεις για τα 20-χρονα θα ολοκληρωθούν με την αναγόρευση του Μιχάλη Κακογιάννη σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Κινηματογράφου στις 24 Νοεμβρίου στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ.

Θα ακολουθήσει τριήμερο μουσικών εκδηλώσεων στο Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών Α.Π.Θ. με εορταστική συμμετοχή του Μουσικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, καθώς και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥΣ

Μουσεία, αρχεία και συλλογές

Ο πλούτος του Α.Π.Θ. στην ιστορία και στον πολιτισμό

Κανείς έως σήμερα δεν μπορούσε να φανταστεί τον πλούτο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σε συλλογές και εκθέματα, παρά μόνον όταν θα ανατρέξει στις επόμενες σελίδες. Όταν έπεσε στο τραπέζι της επιτροπής σύνταξης του περιοδικού η πρόταση να παρουσιάσουμε τις συλλογές που υπάρχουν στο Α.Π.Θ., συντηρούνται και συνεχώς εμπλουτίζονται, η πρώτη σκέψη ήταν αν έχουμε τόσο υλικό για να καλύψουμε ένα πολυσέλιδο αφιέρωμα. Σήμερα θα λέγαμε ότι πρέπει να είναι επιδίωξη των πρυτανικών αρχών να υπάρξει κάποτε ένας προσπελάσιμος χώρος που να στεγάσει όλον αυτόν τον πλούτο που τόσο φιλότιμα συγκέντρωσαν εμπνευσμένοι καθηγητές που πέρασαν από το Αριστοτέλειο και με τόση αφοσίωση συντηρούν και πολλαπλασιάζουν οι νεότεροι.

Το Μουσείο Εκμαγείων –το κόσμημα της Φιλοσοφικής– το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου, το Λαογραφικό Μουσείο, το Αρχείο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, η συλλογή των σπάνιων χειρογράφων, οι συλλογές των βιβλίων της κεντρικής βιβλιοθήκης και τα παλαιότυπα βιβλία της Θεολογικής αποτελούν συλλογές που θα μπορούσαν η κάθε μία να είναι το υλικό για τη σύσταση ενός μονοθεματικού μουσείου.

Αν προσθέσουμε σ' αυτές και τη δημιουργία του Βιβλικού Μουσείου ή το Ιστορικό Αρχείο της Εκπαίδευσης, τα όργανα της φυσικής, τους χάρτες της πανεπιστημιούπολης, πετρώματα, απολιθώματα και τα μουσεία ζωολογίας, άγριας πανίδας, τα λουλούδια, το αρχείο της ιστορίας του θεάτρου ακόμη και το Εγκληματολογικό Μουσείο και τόσα άλλα, αντιλαμβάνεται κανείς ότι εδώ υπάρχει ένας μεγάλος πολιτιστικός θησαυρός που θα μπορούσε πέρα από τις μαθησιακές ανάγκες των φοιτητών μας να καλύπτει και τις αναζητήσεις των πολιτών της Θεσσαλονίκης για την ιδιαίτερη γνώση και τον πολιτισμό.

Υπόδειγμα για το τι θα μπορούσαν να γίνουν όλοι αυτοί οι θησαυροί, μας προσφέρει το Τελλόγλειο Ίδρυμα με την έκθεση των συλλογών του. Να σημειώσουμε ότι η πλούσια συλλογή του Α.Π.Θ. με τις προσωπογραφίες των καθηγητών –από το 1958– κοσμεί την Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής του Α.Π.Θ.

ΜΕ ΓΥΨΙΝΑ ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΓΛΥΠΤΩΝ, ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΕΡΓΩΝ ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

Από τα πρώτα χρόνια της ζωής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, μεταξύ 1928 και 1930, ιδρύθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή από τον τότε καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας Κ. Ρωμαίο το Μουσείο Εκμαγείων. Η ύπαρξη του μουσείου, που στεγαζόταν σε 3 αίθουσες του κεντρικού κτιρίου, είχε ως στόχο να γίνει η διδασκαλία της αρχαίας τέχνης «αρτία και εποπτική» (Ι. Βογιατζίδης-Σ.Π. Κυριακίδης, *Το Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης 1926-1936* (1937) 16 εικ. 14-15).

Το Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής

Στη δεκαετία του 1970 το μουσείο μεταφέρθηκε στο υπόγειο του νέου κτιρίου της σχολής και μεταξύ 1975 και 1982 οργανώθηκε η έκθεση στην πρώτη

αίθουσα, (σήμερα αίθουσα «Χρήστου Τσούντα»), υπό τη διεύθυνση του ομότιμου σήμερα καθηγητή Γ. Δεσπίνη. Το 1990-'91 διαμορφώθηκε ο μεγαλύτερος από τους δύο χώρους (σήμερα αίθουσα «Κωνσταντίνου Ρωμαίου»), που περιλαμβάνει και μικρό αμφιθέατρο για διαλέξεις, υπό την εποπτεία της σημερινής διευθύντριας Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού. Η αίθουσα αυτή επεκτάθηκε το 2000 και στο νέο χώρο εκτέθηκαν νέα σημαντικά αποκτήματα του μουσείου.

Ο χώρος και τα εκθέματα

Ο χαρακτηρισμός του μουσείου ως Μουσείου Εκμαγείων δηλώνει αυτομάτως ότι η πλειονότητα των εκθεμάτων είναι γύψινα εκμαγεία αρχαίων γλυπτών, αλλά και αντίγραφα έργων μικροτεχνίας, πήλινα ή μετάλλινα. Υπάρχουν επίσης και αντίγραφα τοιχογραφιών μινωικών και μυκηναϊκών αλλά και παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών, καθώς και αντίγραφα βυζαντινών εικόνων. Ένα μέρος των εκθεμάτων αποτελούν τα

των
Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού
καθηγήτριας του Τμήματος
Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.
και Εμ. Γούναρη
δρ. του Τμήματος
Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ.

Μνήμες αγάπης από

Χρειάστηκε μισός αιώνας σχεδόν για να γίνει πραγματικότητα το όραμα του καθηγητή Κ. Ρωμαίου. Ο πόλεμος, οι μετέπειτα κτιριακές ανάγκες, ακόμη και ο σεισμός του '78, λειτούργησαν ως τροχοπέδη στη δημιουργία και ανάδειξη του Μουσείου Εκμαγείων. Οι άοκνες προσπάθειες όμως ορισμένων ανθρώπων που αισθάνθηκαν το μουσείο ως δική τους υπόθεση συνετέλεσαν στο να ξεπερασθούν τελικά όλα τα εμπόδια.

Με προβληματισμό δέχθηκα την πρόταση της επιτροπής σύνταξης του περιοδικού «Πανεπιστημιούπολη» για να γράψω, με το δικό μου τρόπο, ένα κείμενο γύρω από το Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής. Το κάνω ακολουθώντας την προτροπή του καθηγητή Δ. Ν. Μαρωνίτη, ο οποίος το 1985 έγραφε σε ένα κείμενό του: «Στο μεταξύ χάνονται πολύτιμοι ζωντανοί μάρτυρες της Ιστορίας...επείγει πάντως κάποιος ενδιαφερόμενος ερευνητής να πάρει, όσο είναι ακόμη καιρός, τις σχετικές συνεντεύξεις από αρχαιότερους επιζώντες μάρτυρες».

Ήταν Νοέμβριος του 1970 και ο καθηγητής Α. Μέγας ως επόπτης του κεντρικού κτιρίου, όπως λεγόταν τότε το παλαιό κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής, με ξεναγούσε στο κτίριο συστήνοντάς με ως το συντηρητή του και μου έδινε τη χαρά της πρώτης γνωριμίας με αυτό, μια γνωριμία που έγινε σχέση αγάπης, έγινε έρωτας. «Εδώ μέσα είναι τα εκμαγεία των αρχαιολόγων», μου είπε, δείχνοντας την πόρτα ενός χώρου με το γράμμα "Ζ" (σημερινή αίθουσα διδασκαλίας 13) «και εδώ είναι το γραφείο του Μουσείου Εκμαγείων», δείχνοντας τα γκρι ξύλινα κάγκελα που όριζαν το χώρο "Η".

Κοιτάζοντας μέσα διέκρινα, παρά το λιγοστό φωτισμό, το εκμαγείο του Ποσειδώνα επάνω στο ξύλινο βάθρο - κιβώτιο με

του Τάσου Κουκιόγλου
συντηρητή των κτιρίων
της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

πρωτότυπα έργα, κυρίως κεραμικής και μικροτεχνίας, που προέρχονται από δωρεές αλλά και από παλιότερες ανασκαφικές έρευνες της Φιλοσοφικής Σχολής.

Στην αίθουσα «Χρήστου Τσουντα» δεσπόζουν τα εκμαγεία του θεού από το Αρτεμίσιο και του Ηνιόχου των Δελφών, ενώ ξεχωρίζουν επίσης και τα εκμαγεία από τις πλάκες της δυτικής ζωοφόρου του Παρθενώνα. Εκτός από τα παραπάνω υπάρχουν αρκετά ακόμη εκμαγεία γνωστών αρχαϊκών και κλασικών έργων.

Σε τρεις προθήκες εκτίθενται αντίγραφα γνωστών έργων μικροτεχνίας της προϊστορικής περιόδου από τις Κυκλάδες, την Κρήτη και τις Μυκήνες, ενώ πέντε προθήκες περιλαμβάνουν πρωτότυπα έργα, αγγεία κυρίως, αλλά και ειδώλια και λυχνάρια, ορισμένα από τα οποία αποτελούν ευρήματα της ανασκαφής του Κ. Ρωμαίου στο Καραμπουρνάκι. Δυστυχώς η προέλευση των περισσότερων είναι άγνωστη, ενώ ορισμένα αποτελούν δωρεές ή δάνεια από συλλέκτες (Α. Χρηστομάνου, Γρ. Εμπεδοκλή,

Αίθουσα «Κωνσταντίνου Ρωμαίου».

Αριστερά το παιδί του Κριτίου και διάφορα εκμαγεία αρχαϊκών έργων και δεξιά ο Διαδόμενος της Δήλου και άλλα εκμαγεία.

ΣΗΜΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΟΣΜΗΜΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ

το Μουσείο Εκμαγείων

Πηγή: φωτογραφικό αρχείο Τ. Κουκιάλου.

Το 1932 το αίθριο του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής κλείστηκε και διαμορφώθηκε σε Μουσείο Εκμαγείων. Το αίθριο αποκαταστάθηκε και πάλι μετά τους σεισμούς του 1978, με την ανακαίνιση του κτιρίου.

το οποίο προφανώς είχε μεταφερθεί, με το ένα χέρι να ακουμπά σχεδόν στα κάγκελα. Ανοίξαμε με ένα μεγάλο κλειδί τη δίφυλλη μεταλλική πόρτα και προχωρήσαμε στο εσωτερικό, κατεβαίνοντας τρία σκαλοπάτια, και, περνώντας από ένα ενδιάμεσο άνοιγμα στο φαρδύ λιθόκτιστο τοίχο, βρεθήκαμε ακριβώς κάτω από το χώρο της κεντρικής εισόδου του κτιρίου, ενώ η μυρωδιά του πετρελαίου ήταν αισθητή.

Η μεγάλη έκπληξη

Με την ιδιότητα του συντηρητή και με συνεχή προσπάθεια για την όσο το δυνατό καλύτερη συντήρηση του κτιρίου, είχα την ευκαιρία να βρίσκομαι σε διαρκή επαφή με κάθε γωνιά του και αυτό, με τη γνώση που μάζεψε όλα αυτά τα χρόνια, ένωσε τη σχέση μου μαζί του και μου αποκάλυψε σταδιακά όλα τα μυστικά του και όλους τους θησαυρούς που έκρυβε μέσα του. Έτσι μια μέρα μου άνοιξε την πόρτα του χώρου “Ζ”, πέρασα μέσα και έμεινα άφωνος, καθώς τα εκμαγεία όλων εκείνων των αρχαίων δημιουργημάτων της τέχνης ήταν στοιβαγμένα ή δεμένα με σύρματα στους σωλήνες του δικτύου θέρμανσης για να μείνουν όρθια, ή πεσμένα στο δάπεδο με τα χέρια τους προς τα επάνω σαν κάτι να εκλιπαρούν, ή με

Το Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής

Ν. Τέλλογλου). Πρέπει επίσης να αναφερθούν τα νομίσματα διαφόρων περιόδων και πόλεων, πρωτότυπα και εκμαγεία, που είναι εκτεθειμένα σε ειδικά διαμορφωμένους πίνακες, πολλά από τα οποία αποτελούν δωρεές των συλλεκτών Πόρτολου και Πρωτονοτάριου, και, τέλος, τα αντίγραφα των τοιχογραφιών ενός παλαιοχριστιανικού τάφου της Θεσσαλονίκης, έργα του ζωγράφου Χρ. Λεφάκη.

Στην **αίθουσα «Κωνσταντίνου Ρωμαίου»** εκτίθεται μεγάλος αριθμός εκμαγείων διαφόρων περιόδων. Ξεχωρίζουν ο κολοσσιαίος κούρος του Σουνίου και τα εκμαγεία του τόξου του Γαλερίου, δωρεά της 9ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων μαζί με τα προπλάσματα των κιονοκράνων και άλλων τμημάτων από τη διακόσμηση του Αγ. Δημητρίου. Στο ισόγειο της επέκτασης της αίθουσας αυτής εκτίθενται τα εκμαγεία από το ανατολικό αέτωμα του ναού του Διός της Ολυμπίας, δωρεάς της Ζ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Η έκθεση των μορφών του δυτικού αετώματος σε άλλο σημείο της αίθουσας πρόκειται να ολοκληρωθεί σύντομα. Στον όροφο εξάλλου της επέκτασης ολοκληρώνεται σύντομα έκθεση σειράς εκμαγείων αρχαϊκών έργων. Μία ακόμη έκθεση προετοιμάζεται, τέλος, στον προθάλαμο της αίθουσας, όπου θα εκτίθενται ελληνικά και ρωμαϊκά πορτρέτα. Ορισμένα από αυτά προήλθαν από πρόσφατη ανταλλαγή με το αντίστοιχο Μουσείο του Πανεπιστημίου του Göttingen.

*Το πανεπιστημιακό Μουσείο
Εκμαγείων εκτός από
ενδιαφέρων εκθεσιακός χώρος
είναι ταυτόχρονα και πυρήνας
δημιουργίας με έντονη παρουσία
στο πλαίσιο διδακτικών και
ερευνητικών αναγκών του Τομέα
Αρχαιολογίας.*

Το προσωπικό του Μουσείου

Υπεύθυνη καθηγήτρια: **Θεοδ. Στεφανίδου-Τιβεριού**

Υπάλληλος με σχέση εργασίας αορ. χρόνου: **Εμ. Γούναρη**, δρ. αρχαιολογίας
Φύλακας: **Αντωνία Γκανάτση**

Τη φροντίδα του για το Μουσείο Εκμαγείων προσφέρει πάντοτε ο συντηρητής της Φιλοσοφικής Σχολής **Τάσος Κουκιάγλου**, ενώ οι εργασίες συντήρησης των εκμαγείων γίνονται από εξωτερικούς συνεργάτες.

Μνήμες αγάπης από το Μουσείο Εκμαγείων

Πηγή: Φωτογραφικό αρχείο Τ. Κουκιάγλου.

Πηγή: Φωτογραφικό αρχείο Τ. Κουκιάγλου.

Πριν από τη συντήρηση των εκμαγείων της ζωοφόρου της Καμάρας, στο δάπεδο του Μουσείου Εκμαγείων. Αποκαταστάθηκαν με τη φροντίδα του Τ. Κουκιάγλου και του Τ. Μοδίτση.

το πρόσωπο κάτω. Πολλά ήταν κομματιασμένα, αλλού χέρια, αλλού κεφάλια, αλλού κορμοί, και μόνο στο βάθος αριστερά όρθιος και μεγαλόπρεπος στεκόταν ο κούρος του Σουνίου. Συγκινήθηκα, ήταν η πρώτη φορά που ερχόμουν τόσο κοντά σε επαφή με την αρχαία τέχνη και έβαλα σκοπό να μάθω την ιστορία των εκμαγείων που ήταν αποθηκευμένα «εν τω ημιπογείω του κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής». Σε συνεργασία με το διευθυντή του Μουσείου, καθηγητή Γ. Μπακαλάκη, και τον επιμελητή, καθηγητή Δ. Παντερμαλή, άρχισε να τακτοποιείται ο χώρος και ξεκίνησε μια προσπάθεια για τη διευθέτηση των συσσωρευμένων εκμαγείων, ώστε να αποφευχθούν επιπλέον φθορές τους.

Θυμίζω εδώ την καταλυτική απόφαση της Φιλοσοφικής Σχολής για την απόκτηση αυτών των εκθεμάτων μετά από πρόταση του καθηγητή **Κ. Ρωμαίου**, ο οποίος από το 1928 κατείχε την έδρα της Ιστορίας της Αρχαίας Τέχνης. Στη **συνεδρία 95 της 9ης Δεκεμβρίου 1929**, «Αναγιγνώσκεται αίτησις του καθηγητού κ. Κ. Ρωμαίου περί χορηγήσεως πιστώσεως δραχμών 150 χιλιάδων για το τρέχον οικονομικό έτος προς προμήθειαν, συσκευασίαν και μεταφοράν των εν τω Εθνικώ Μουσείω προ πολλού ήδη ετοιμασθέντων και εις υπερπενήκοντα κιβώτια τοποθετηθέντων γυψίνων εκμαγείων κ.τ.λ. Η Σχολή εγκρίνει την αίτησιν».

Ο πόλεμος, η συνταξιοδότηση του καθηγητή Κ. Ρωμαίου και η ανάγκη εξεύρεσης χώρων για τη στέγαση γραφείων, εργαστηρίων και άλλων σχολών και διοικητικών υπηρεσιών του πανεπιστημίου στο κεντρικό κτίριο, είχε ως αποτέλεσμα

Δραστηριότητες του μουσείου

Το Μουσείο Εκμαγείων απευθύνεται καταρχήν σε φοιτητές, για τους οποίους γίνονται συστηματικές ξεναγήσεις. Επιπλέον, στο αμφιθέατρό του πραγματοποιούνται τα Colloquia και διαλέξεις του Τομέα Αρχαιολογίας, καθώς επίσης φροντιστηριακά μαθήματα και ειδικά σεμινάρια. Εξάλλου, στο εργαστήριο του μουσείου πραγματοποιούνται από τους φοιτητές καταγραφές, αρχειοθέτηση και μελέτη υλικού, αρχαιολογικού αλλά και φωτογραφικού, που φυλάσσεται στο μουσείο.

Παράλληλα όμως το μουσείο απευθύνεται και στους μαθητές των σχολείων αλλά και στο ευρύ κοινό. Γι' αυτό είναι επισκέψιμο τις εργάσιμες ημέρες από τις 9:00 το πρωί έως τις 2:00 μετά το μεσημέρι, ενώ οργανώνονται ξεναγήσεις για τα σχολεία.

Στους χώρους του μουσείου, τέλος, φιλοξενούνται περιοδικές εκθέσεις, όπως η έκθεση με θέμα τα «*κεραμικά εργαστήρια της Ετρουρίας και της Μεγάλης Ελλάδος*», που έγινε με αφορμή το δανεισμό 14 οστράκων από το Μουσείο J. P. Getty.

Άποψη της αίθουσας «Χρήστου Τσούντα» (αριστερά) και εκμαγεία των κεντρικών μορφών από το ανατολικό αέτωμα του ναού του Διός στην Ολυμπία στην αίθουσα «Κωνσταντίνου Ρωμαιοῦ» (δεξιά).

τη συρρίκνωση του Μουσείου Εκμαγείων, τη διασπορά των εκθεμάτων του σε χώρους του υπογείου, όπου τα βρίσκουμε το 1970, αλλά και σε γραφεία και σπουδαστήρια του Τμήματος Αρχαιολογίας και Τέχνης στο ισόγειο του κτιρίου.

Πηγή: Φωτογραφικό αρχείο Τ. Κουκόνιλου.

Το Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής στα 1937, την εποχή που στεγαζόταν στο ισόγειο του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Το όραμα έγινε πραγματικότητα

Με την ολοκλήρωση της κατασκευής του νέου κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής το **καλοκαίρι του 1974**, οι σημερινόι του χώροι που είχαν προβλεφθεί για τη στέγαση και ανάπτυξη όλου αυτού του θησαυρού, παραδόθηκαν στο Τμήμα Αρχαιολογίας και Τέχνης και το **1975** άρχισε η μεταφορά των εκμαγείων στο νέο κτίριο, το οποίο τα αγκάλιασε και τα ανέδειξε. Οι κούροι, οι κόρες, τα ανάγλυφα της ζωοφόρου του Παρθενώνα, οι επιτύμβιες στύλες, οι αναθηματικές πλάκες, τα πρωτότυπα αγγεία και πήλινα ειδώλια καθαρίστηκαν, συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν σε ξύλινες ή μεταλλικές βάσεις καθώς και σε ειδικές προθήκες.

Με πολλή δουλειά και φροντίδα τον επόμενο χρόνο, το **1977**, το Μουσείο είχε πάρει τη μορφή του και λειτουργεί μόνο για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών του τμήματος, ενώ συνεχίζονται οι εργασίες στους χώρους του, τις απογευματινές ώρες. Ο **σεισμός του 1978** άλλαξε τα σχέδια επανέκθεσης και οι εργασίες σταμάτησαν, μια και η σχολή ήταν υποχρεωμένη να εξυπηρετηθεί κτιριακά μόνον από το νέο κτίριο, εφόσον το παλαιό κρίθηκε ακατάλληλο.

Μετά τις εργασίες αποκατάστασης των ζημιών και την παράδοση του παλαιού κτιρίου σε χρήση, τον **Ιανουάριο του 1985**, οι χώροι του νέου κτιρίου που είχαν παραχωρηθεί επανέρχονται στη δικαιοδοσία του Μουσείου Εκμαγείων. Από εκεί και μετά άνοιξε ο δρόμος για τη δημιουργία ενός καταπληκτικού εκθεσιακού και εκπαιδευτικού χώρου, κόσμημα της Φιλοσοφικής Σχολής και του πανεπιστημίου μας.

Το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Περιλαμβάνει συλλογές που αποκτήθηκαν είτε από δωρεές είτε από αγορές και αφορούν πρωτότυπα ιστορικά έγγραφα, φωτοαντίγραφα εγγράφων ή χειρογράφων, εφημερίδες, ιστορικούς χάρτες, μικροφίλμ, καθώς και σπάνια έντυπα διαφόρων αρχείων και βιβλιοθηκών σχετικά με τη νεότερη και τη σύγχρονη ελληνική ιστορία.

της **Αγγελικής Σφήκα-Θεοδοσίου**
αναπλ. καθηγήτριας
του Τμήματος
Ιστορίας και
Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Πρόκειται για το αρχείο που ιδρύθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της και συγκροτήθηκε από τον καθηγητή της νεοελληνικής ιστορίας Απόστολο Βακαλόπουλο, λίγες δεκαετίες αργότερα.

Το Ιστορικό Αρχείο στεγάζεται σε ειδική αίθουσα του Σπουδαστηρίου Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, στον 4ο όροφο του νέου κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Οι συλλογές που αποκτήθηκαν είτε από δωρεές είτε από αγορές αφορούν πρωτότυπα ιστορικά έγγραφα, φωτοαντίγραφα εγγράφων ή χειρογράφων, εφημερίδες, ιστορικούς χάρτες, μικροφίλμ καθώς και σπάνια έντυπα διαφόρων αρχείων και βιβλιοθηκών –ελληνικών και ξένων– σχετικά με τη νεότερη και τη σύγχρονη ελληνική ιστορία.

Συγκεκριμένα, το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μεταξύ άλλων περιλαμβάνει: φύλλα της εφημερίδας **Ερμής** και λοιπών εφημερίδων της Θεσσαλονίκης (της περιόδου 1876-1901), έντυπα καταστατικά, κανονισμούς, λογοδοσίες συμβουλίων, εκθέσεις πεπραγμένων της Φιλοπώχου

Αδελφότητας, του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, νοσοκομείων και κοινωφελών σωματείων, συντεχνιών, αδελφοτήτων της Θεσσαλονίκης (των ετών 1872-1917), φωτογραφίες χειρογράφων και εγγράφων από βιβλιοθήκες και αρχεία του Αγίου Όρους, των Αθηνών, του Αρχείου Καποδιστρια, έγγραφα από το Αρχείο Μάμουκα (των ετών 1822-1835), πρωτότυπα λυτά έγγραφα από τη Σύρο και τη Σιάτιστα (17-20 αι.), ιδιωτικά έγγραφα από τη Θάσο και τη Μακεδονία (της περιόδου 1797-1904) και 6 τουρκικά έγγραφα, μεταξύ των οποίων και ένα φερμάνι του σουλτάνου Μαχμούτ Β΄ για τη Θάσο (της 10ης Ιουνίου 1810).

Χάρτες, χειρόγραφα και έγγραφα

Στο Αρχείο ανήκουν και 100 περίπου ιστορικοί και γεωφυσικοί χάρτες (της Ευρώπης, της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των ελληνικών περιοχών) των μέσων και νεότερων χρόνων, και 170 τόμοι φωτογραφημένων σπανίων περιηγητικών κειμένων και ιστορικών πραγματειών του 16ου-19ου αι. Υπάρχει επίσης σημαντικός αριθμός μικροταινιών από χειρόγραφα, έγγραφα και σπάνια έντυπα διαφόρων βιβλιοθηκών και αρχείων, καθώς και μια συλλογή με αποκόμματα ελληνικών και ξένων εφημερίδων και περιοδικών της περιόδου 1968-1974 που αναφέρονται στον απανταχού απόδημο ελληνισμό.

Τέλος, πρόσφατα, με πρωτοβουλία του ομότιμου καθηγητή Βασίλη Κόντη, προστέθηκε και το Αρχείο του Μίλτου Σπυρομήλιου. Το συγκεκριμένο αρχείο περιέχει πλούσιο υλικό, πρωτότυπο αλλά κυρίως χειρόγραφα αντίγραφα εγγράφων του Αρχείου του ελληνικού Υπουργείου των Εξωτερικών, τα οποία αναφέρονται στην ιστορία της Αλβανίας και της Β. Ηπείρου μέχρι την τρίτη δεκαετία του 20ού αι.

Οι παραπάνω συλλογές είναι προσιπές στους ερευνητές, χρησιμοποιούνται δε για την εκπόνηση μεταπτυχιακών, διδακτορικών ή άλλων εργασιών.

Φύλλο της εφημερίδας **Ερμής**.

Τουρκικός τίτλος ιδιοκτησίας.

Η ίδρυση του Μουσείου και Αρχείου αποφασίσθηκε για διδακτικούς και επιστημονικούς σκοπούς, που σχετίζονταν με το σύγχρονο παραδοσιακό πολιτισμό. Θα ήταν ένας πυρήνας, ο οποίος θα εξελισσόταν αργότερα σε πλήρες λαογραφικό μουσείο και θα βοηθούσε τόσο τους φοιτητές του πανεπιστημίου όσο και τους μελλοντικούς μελετητές, να γνωρίσουν τον παραδοσιακό πολιτισμό του βορειοελλαδικού χώρου.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ, Ο ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥΣ

Το Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο της Φιλοσοφικής Σχολής

Το Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε στα πρώτα μόλις χρόνια ζωής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο τέλος δηλαδή της δεκαετίας του 1920, ύστερα από εισήγηση του μεγάλου λαογράφου **Στίλπωνος Κυριακίδη**, που κατείχε τότε την «έδρα» «της Θρησκείας των Αρχαίων Ελλήνων, του Ιδιωτικού Βίου αυτών και της Λαογραφίας».

Παρόλο που ο προσανατολισμός που είχαν τότε οι λαογραφικές σπουδές στην Ελλάδα ήταν και αρχαιολογικός, όπως φαίνεται από την ονομασία της «έδρας», η ίδρυση του Μουσείου και Αρχείου αποφασίσθηκε για διδακτικούς και επιστημονικούς σκοπούς, που σχετίζονταν με το σύγχρονο παραδοσιακό πολιτισμό. Ο Κυριακίδης φιλοδοξούσε να δημιουργήσει έναν πυρήνα, ο οποίος θα εξελισσόταν αργότερα σε πλήρες λαογραφικό μουσείο και θα βοηθούσε τόσο τους φοιτητές του πανεπιστημίου όσο και τους μελλοντικούς μελετητές, να γνωρίσουν τον παραδοσιακό πολιτισμό του βορειοελλαδικού χώρου. Για το σκοπό αυτό ο Κυριακίδης φρόντισε να συλλέξει, με τη βοήθεια μιας επιτροπής, που αποτελούνταν από πνευματικούς ανθρώπους της Θεσσαλονίκης, αλλά και με τη συνδρομή φοιτητών, τόσο αντικείμενα τέχνης, όσο και αντικείμενα καθημερινής χρήσης, σκεύη, γεωργικά εργαλεία κ.τ.λ. Έτσι το μουσείο θα προσέφερε, κατά το δυνατόν, τη δυνατότητα εποπτείας όσων ο λαός κατασκευάζει και χρησιμοποιεί, στην καθημερινή του ζωή. Φιλοδοξία του Κυριακίδη ήταν παράλληλα να δημιουργηθούν με τον καιρό και να εκτεθούν σειρές από ομοειδή αντικείμενα, μέσα από τα οποία θα μπορούσε να παρακολουθήσει κανείς την εξέλιξη των μορφών της παραδοσιακής τέχνης και τεχνικής, πράγμα που ανταποκρινόταν και στο θεωρητικό σχήμα της διδασκαλίας του μαθήματος.

της Χρυσούλας Χατζητάκη-Καψωμένου

αναπληρώτριας καθηγήτριας
του Τμήματος Ιστορίας
και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Το Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο της Φιλοσοφικής Σχολής

Πηγή: "Νεοελληνική χειροτεχνία", Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Φαγεντιανό αλογοκανατάκι, κατασκευασμένο γύρω στο 1910 από τα ελληνικά εργαστήρια του Τσανάκ-Καλέ. Βρίσκεται στο Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο του Α.Π.Θ.

Η συγγραφή αυτού του κειμένου στηρίχθηκε επάνω στο σχέδιο του «Προγράμματος» για την οργάνωση του Μουσείου, που είχε συντάξει η Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος, το Σεπτέμβριο 1978.

Μια διαρκής έκθεση στο παλαιό κτίριο της Φιλοσοφικής

Η ανάπτυξη και λειτουργία αυτού του Μουσείου και Αρχείου ανακόπηκε, δυστυχώς, από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ευτυχώς όμως, τα αντικείμενα του μουσείου και το αρχειακό υλικό διαφυλάχθηκαν κατά την Κατοχή, και μετά την απελευθέρωση αποκαταστάθηκαν στην αίθουσα 14 του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, όπου βρισκόταν και το Σπουδαστήριο της Λαογραφίας. Πολλές γενιές φοιτητών της Φιλοσοφικής θυμούνται τη διαρκή εκείνη έκθεση, με τα θαυμάσια αντικείμενα μέσα στις ωραίες ξύλινες προπολεμικές βιτρίνες τους. Οι καθηγητές της λαογραφίας και διευθυντές του μουσείου, που διαδέχθηκαν τον Κυριακίδη στην ομόλογη έδρα: Δ. Πετρόπουλος και Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος, μαζί με το υπόλοιπο προσωπικό του Μουσείου και του Σπουδαστηρίου Λαογραφίας, διαφύλαξαν με μεγάλο ζήλο το Μουσείο και το Αρχείο, φροντίζοντας παράλληλα να πλουτίζουν, με τα έστω και πενιχρά οικονομικά μέσα που διέθεταν, τις συλλογές του.

Η αείμνηστη Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος φρόντισε να γίνει φωτογράφιση και ταξινόμηση των περισσότερων αντικειμένων του μουσείου. Εκπόνθησε, επίσης, ένα πολύ σημαντικό σχέδιο προγράμματος για την επανέκθεση και αναδιοργάνωση του μουσείου, το οποίο έχει ως γενικό «σχήμα» τη δημιουργία «θεματικών» ενότητων (λ.χ. οι «παραδοσιακές καλλιέργειες»), με την παρουσίαση «δειγμάτων», που τις εικονογραφούν, αλλά και άλλου πληροφοριακού υλικού (φωτογραφικού, βιβλιογραφικού, σχεδιαγραμμάτων, πινάκων κ.ά.), έτσι ώστε να δίνεται μία ιστορική διάσταση στην παρουσίαση του θέματος.

Το μουσείο, στο μεταξύ, χρειάστηκε για δεύτερη φορά να μεταφερθεί, εξαιτίας του σεισμού του 1978, και τα αντικείμενά του να φυλαχθούν σε ασφαλές μέρος. Στο σημερινό ανακαινισμένο παλαιό κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής, και συγκεκριμένα στο υπόγειο (αίθ. 8-9), πρόκειται να παρουσιαστούν τα αντικείμενα του μουσείου σε μια νέα έκθεση, η υλοποίηση της οποίας έχει καθυστερήσει δυστυχώς υπερβολικά πολύ, κυρίως λόγω έλλειψης επαρκούς χρηματοδότησης αλλά και του εξαιρετικά λιγοστού επιστημονικού προσωπικού του υποτομέα Λαογραφίας. Ωστόσο, το επιστημονικό προσωπικό, με τη βοήθεια μεταπτυχιακών φοιτητών, επιτελεί ανελλιπώς διάφορες εργασίες συντήρησης, ταξινόμησης και οργάνωσης του υλικού με σύγχρονα μέσα (π.χ. καταγραφή, επεξεργασία και ταξινόμηση του υλικού σε ηλεκτρονικό υπολογιστή κ.ά.).

Πλούσιο υλικό

Το υλικό που διαθέτει το Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει, σε γενικές γραμμές, δύο μεγάλες κατηγορίες συλλογών:

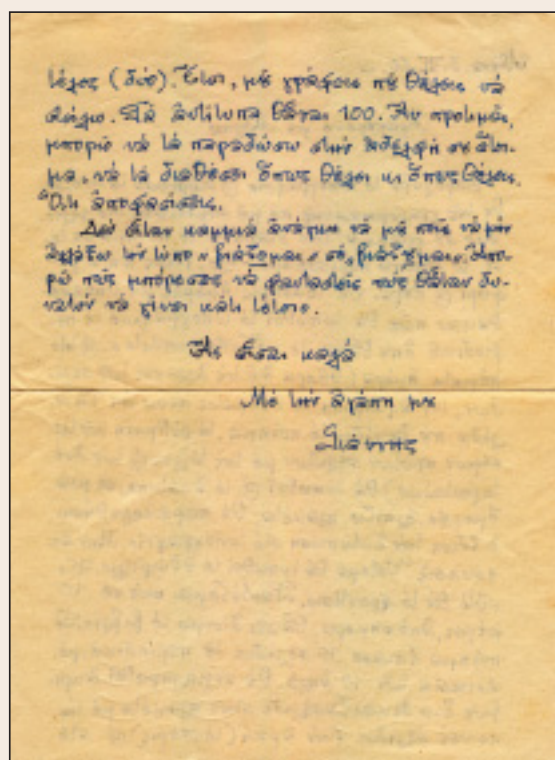
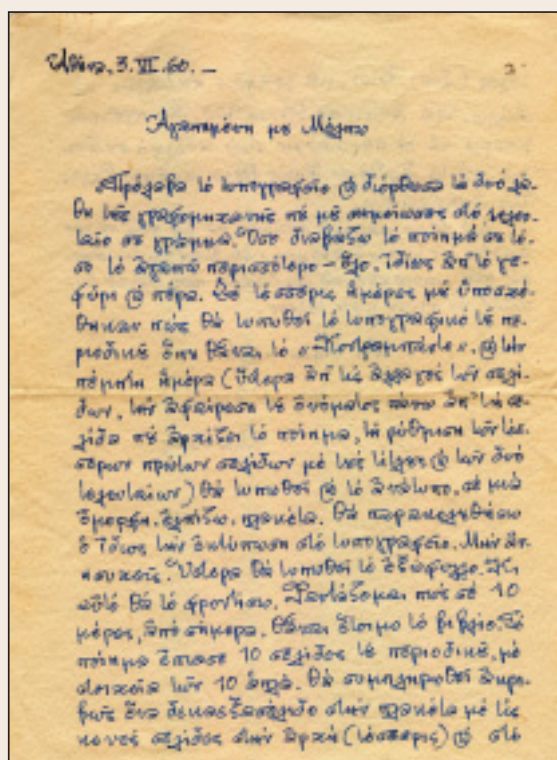
- **Μουσειακά αντικείμενα** με συλλογές από λαϊκές ενδυμασίες, κεντήματα, υφαντά, έργα αργυροχοΐας, μεταλλοτεχνίας, ξυλογλυπτικής, κεραμικής, μουσικών οργάνων, ζωγραφικής και παλαιών φωτογραφιών
- **Αρχειακό υλικό** με δημοσιεύτες εργασίες, παροιμίες και τραγούδια, μαγνητοταινίες με πλούσιο μουσικό υλικό από διάφορα μέρη της Ελλάδας και το αρχείο αποκομμάτων του Ν. Γ. Πολίτη

Στο Αρχείο υπάρχει επίσης μία ταινία - ντοκουμέντο, για τους Αναστενάρηδες του χωριού Αγία Ελένη Σερρών, που γυρίστηκε το 1973, από τον Θ. Χατζηπανταζή υπό την εποπτεία του καθηγητή Γ. Μ. Σηφάκη, ο οποίος κατείχε με ανάθεση την «έδρα» της Λαογραφίας. Η χρηματοδότηση της ταινίας έγινε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σχετικά πρόσφατα, το Αρχείο εμπλουτίστηκε από το προσωπικό αρχείο και τη βιβλιοθήκη του Στίλπωνα Κυριακίδη, τα οποία δώρησε η αείμνηστη Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος λίγο πριν από τον θάνατό της.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σχεδιάζεται, με την υποστήριξη των πρυτανικών αρχών, μία περιοδική έκθεση ορισμένων αντικειμένων του μουσείου (κυρίως κοσμημάτων), η οποία θα εκτεθεί στην αίθουσα περιοδικών εκδηλώσεων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους 2006.

Επιστολή
του
Γ. Ρίτσου
στη
Μ. Αξιώτη.

ΜΕ ΕΝΑΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟ ΑΡΙΘΜΟ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

της Επιστημονικής Επιτροπής
του Αρχείου Νεοελληνικής
Λογοτεχνίας Α.Π.Θ.

Απαραίτητη η οικονομική
στήριξη του Αρχείου, ώστε να
καλυφθούν λειτουργικές του
ανάγκες, να συντηρηθούν τα
πολύτιμα αρχειακά τεκμήρια,
αλλά και να ενισχυθεί η
προσπάθεια που καταβάλλεται
για τον εμπλουτισμό του με την
εξεύρεση και αγορά νέου υλικού.

Το Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας ιδρύθηκε το 1973 ως παράρτημα του (τότε) Σπουδαστηρίου Νεωτέρας Ελληνικής Φιλολογίας και Λαογραφίας και την εποπτεία του ασκούσε τριμελής επιτροπή (Γ. Π. Σαββίδης, Α. Σαχίνης, Α. Αγγέλου, γραμματέας: Α. Κεχαγιά-Λυπουρλή). Είχε ήδη προηγηθεί μία προσπάθεια σύστασης αρχείου το 1967 με πρωτεργάτες τούς Λίνο Πολίτη και Γ. Π. Σαββίδη, η οποία τελικά διακόπηκε λόγω της επιβολής της δικτατορίας.

Σήμερα το Αρχείο λειτουργεί υπό τη δικαιοδοσία του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ., το οποίο έχει αναλάβει και τη χρηματοδότησή του. Στεγάζεται στην αίθουσα 101 του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, ενώ τη νέα επιστημονική επιτροπή απαρτίζουν οι Μ. Ιατρού, Χ.Λ. Καραόγλου, Μ. Πεχλιβάνος και Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη (γραμματειακή υποστήριξη: Κική Δημοπούλου). Κανονισμός για τη λειτουργία του Αρχείου και τον τρόπο πρόσβασης στο υλικό του διατίθεται στο Σπουδαστήριο του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών (αίθουσα 208 του νέου κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής).

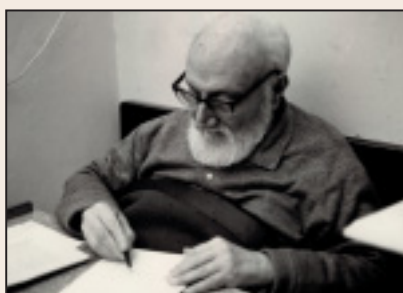
Αρχειακό υλικό

Το Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας περιλαμβάνει έναν αξιόλογο αριθμό αρχειακού υλικού νεοελλήνων συγγραφέων του 20ού, κυρίως, αιώνα, που συνίσταται σε χειρόγραφα και δακτυλόγραφα έργων (σε προσχέδια ή ολοκληρωμένη μορφή), τυπογραφικά δοκίμια με χειρόγραφες διορθώσεις, αλληλογραφία, αποκόμματα εφημερίδων και περιοδικών, πρώτες εκδόσεις έργων και, σε μικρότερο βαθμό, συλλογές κειμένων από βιβλιοθήκες λογοτεχνών.

Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Ο Αλκιβιάδης Γιαννόπουλος.

Ο Στρατής Δούκας.

Πιο συγκεκριμένα, στο Αρχείο απόκειται το σύνολο του αρχείου Αλκιβιάδη Γιαννόπουλου και μεγάλο μέρος του αρχείου Στρατή Δούκα. Σημαντική θέση στο Αρχείο κατέχουν τα 14 προσχέδια τετράδια του *Άξιον Εστί* του Οδυσσέα Ελύτη (δωρεά του Γ. Π. Σαββίδη), χειρόγραφα τετράδια και σχεδιάσματα έργων του Άγγελου Σικελιανού, προσχέδια χειρόγραφα του έργου *Πλατύ ποτάμι* του Γιάννη Μπεράτη και δακτυλόγραφα του μυθιστορήματος *Οι ώρες της κυρίας Έρσης* του Ν. Γ. Πεντζίκη. Επίσης, στο Αρχείο βρίσκεται κατατεθειμένο μέρος των αρχείων Στέλιου Ξεφλούδα, Γιώργου Δέλιου και Μελισσάνθης με σημαντική αλληλογραφία.

Στα αξιόλογα αποκτήματα του Αρχείου, τέλος, συγκαταλέγεται το αρχείο Μέλπως Αξιώτη, που αγοράστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, σε συμβολική τιμή, και το οποίο περιλαμβάνει πλούσια αλληλογραφία της συγγραφέως (650 περίπου επιστολές των χρόνων 1947-1971 των Γ. Ρίτσου, Στρ. Τσίρκα, Κ. Πολίτη, Π. Πρεβελάκη, Θρ. Καστανάκη, Τ. Κ. Παπατζώνη, Έλλης Αλεξίου και πολλών άλλων).

Τέλος, το Αρχείο διαθέτει μεμονωμένα τεκμήρια των Θ. Ορφανίδη, Κ. Π. Καβάφη, Κ. Παλαμά, Αλ. Πάλλη, Μ. Μαλακάση, Κ. Ουράνη, Ζ. Παπαντωνίου, Μ. Αυγέρη, καθώς και μικρότερα αρχεία των Τ. Αθανασιάδη, Γ. Θέμελη, Γ. Θεοδοκά, Έλλης Παπαδημητρίου, Η. Πετρόπουλου, Ρ. Αποστολίδη, Β. Βασιλικού, Χρ. Παπουτσάκη (από το περιοδικό *Αντί*) και των νεότερων Ν. Βαλαωρίτη, Κ. Λαχά και Κ. Μόντη.

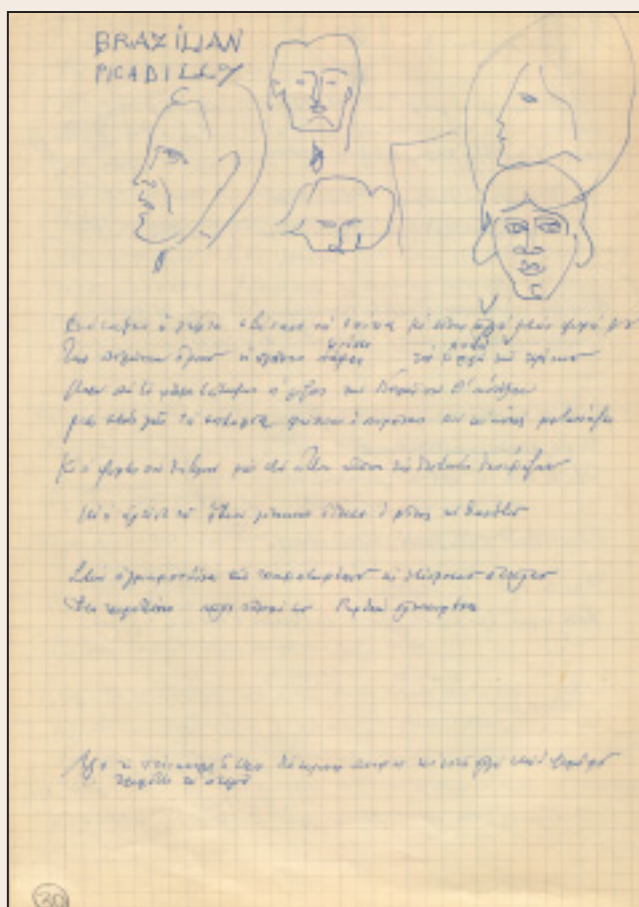
Το Αρχείο σήμερα: αξιοποίηση και προοπτικές

Κατά καιρούς, μέρος του αρχειακού υλικού που έχει κατατεθεί στο Αρχείο έχει παρουσιαστεί στο ευρύτερο κοινό στη διάρκεια ποικίλων εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο (π.χ. σε έκθεση αφιερωμένη στο περιοδικό *Μακεδονικές Ημέρες* και τους συνεργάτες του, στο Σικελιανό, τον Μπεράτη και τον Ελύτη). Παράλληλα, είναι δυνατή, υπό προϋποθέσεις, τόσο η αυτοψία όσο και η ερευνητική αξιοποίηση και μελέτη του αρχειακού υλικού από ερευνητές και φοιτητές.

Από τον Απρίλιο του 2005, το Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας εντάχθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου «Ψηφιοποίηση Συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του Α.Π.Θ.» (επιστημονικός υπεύθυνος: Κ. Μανωλίκας), που χρηματοδοτείται από το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα, στο οποίο έχουν, επίσης, ενταχθεί το Αρχείο του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη και η συλλογή Ιωάννη Τρικόγλου, που φυλάσσεται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου, αποβλέπει στην αναταξινόμηση και τη συστηματική καταλογογράφηση του συνόλου του υπάρχοντος αρχειακού υλικού και την ψηφιοποίηση του μεγαλύτερου μέρους του, γεγονός που θα συμβάλει σημαντικά όχι μόνο στην ασφαλέστερη συντήρησή του, αλλά και στη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίησή του.

Ωστόσο, παρά τα νέα αυτά δεδομένα και την πρόοδο που έχει συντελεστεί, εξακολουθεί να παραμένει επιτακτική η εξεύρεση χρηματικών κονδυλίων που θα επιτρέψει τη δημιουργία μιας πάγιας θέσης γραμματέα του Αρχείου. Παράλληλα, η εξασφάλιση ικανών οικονομικών πόρων όχι μόνο θα συντελέσει στην κάλυψη των λειτουργικών αναγκών του Αρχείου ή στην προληπτική και, σε ορισμένες περιπτώσεις, απαραίτητη συντήρηση των πολύτιμων αρχειακών τεκμηρίων, αλλά, πρωτίστως, θα ενισχύσει ηθικά και υλικά την προσπάθεια που καταβάλλεται για τον εμπλουτισμό του με την εξεύρεση και αγορά νέου υλικού, παλαιότερου όσο και νεότερου.

Από το *Άξιον Εστί* του Οδυσσέα Ελύτη.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 10ου ΕΩΣ ΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ

Η συλλογή ελληνικών χειρογράφων

Ιδιαίτερα σημαντική θέση ανάμεσα στα κειμήλια της βυζαντινής εποχής κατέχουν τα χειρόγραφα, τα βιβλία δηλαδή που έχουν γραφτεί με το χέρι.

Σε αντίθεση προς τα έντυπα, τα οποία τυπώνονται σε πολλά αντίτυπα, τα χειρόγραφα παρουσιάζουν ένα κοινό στοιχείο με κάθε καλλιτεχνικό δημιούργημα: δεν υπάρχει δεύτερο όμοιο αντίτυπο. Η επιμέλεια και η προσοχή, με την οποία είναι γραμμένα τα περισσότερα από αυτά, τα καθιστούν αντικείμενα μελέτης για τους ειδικούς και θαυμασμού για τους φιλότεχνους.

Ο αριθμός των χειρογράφων που φυλάσσονται σε ελληνικές βιβλιοθήκες δεν μπορεί να υπολογιστεί ακριβώς, διότι δεν υπάρχουν ακόμη κατάλογοι όλων των συλλογών, ξεπερνά, όμως, κατά πολύ τις 20.000. Εκτός από τις μεγάλες συλλογές ελληνικών χειρογράφων που υπάρχουν στα σημαντικότερα μοναστικά κέντρα (Άγιον Όρος, Μετέωρα, Πάτμος) και στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, μικρότερες συλλογές διαθέτουν τα περισσότερα μοναστήρια και πολλές δημόσιες ή ιδιωτικές βιβλιοθήκες σε ολόκληρο σχεδόν τον ελλαδικό χώρο.

Το ιστορικό της συλλογής χειρογράφων του Α.Π.Θ.

Έως το 1939 είχε κιάλας σχηματιστεί στο νεοϊδρυθέν Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης μια συλλογή σαράντα χειρογράφων, τα οποία αποκτήθηκαν, κυρίως με αγορά, από ιδιώτες· τα περιέγραψε ο Α. Σιγάλας, καθηγητής της Φιλοσοφικής και κύριος υπεύθυνος για τη συγκέντρωσή τους, στο έργο του *Από την πνευματική ζωή των ελληνικών κοινοτήτων της Μακεδονίας...*, Θεσσαλονίκη 1939, σσ. 156-170.

Σημαντική για τη διεύρυνση της συλλογής υπήρξε η συμβολή του Λ. Πολίτη· ύστερα από την εκλογή του το 1948 ως καθηγητή στη Φιλοσοφική Σχολή, η συλλογή εμπλουτίστηκε με δικές του δραστήριες ενέργειες, τόσο με αγορές ή δωρεές από ιδιώτες όσο και με δικαστικές αποφάσεις δήμευσης υπέρ του δημόσιου χειρογράφων που κατασχέθηκαν στα χέρια αρχαιοκαπήλων. Το 1976 ο Πολίτης δημοσίευσε τη συνοπτική περιγραφή των χειρογράφων 41-88, στο έργο του *Συνοπτική αναγραφή χειρογράφων ελληνικών συλλογών*, Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 42-48. Όταν το 1977 ο Πολίτης εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, παρέδωσε στον Π. Σωτηρούδη, βοηθό τότε, τα 88 χειρόγραφα που φυλάσσονταν στο Σπουδαστήριο Κλασικής Φιλολογίας.

της **Α. Σακελλαρίδου-Σωτηρούδη**
επίκουρης καθηγήτριας
του Τμήματος Φιλολογίας Α.Π.Θ.

Ο συνολικός αριθμός των χειρογράφων του Α.Π.Θ. ανέρχεται σε 118. Με εξαίρεση τα τρία της Νομικής Σχολής, τα υπόλοιπα φιλοξενούνται στο Σπουδαστήριο Κλασικής Φιλολογίας, ενώ προγραμματίζεται η μεταφορά τους στην Κεντρική Βιβλιοθήκη. Χρησιμοποιούνται ως εποπτικό υλικό σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, ενώ πολλοί ερευνητές εξεδήλωσαν ενδιαφέρον για να μελετήσουν τα χειρόγραφα της συλλογής.

Η συλλογή ελληνικών χειρογράφων

Στα επόμενα χρόνια, με πρωτοβουλία του Π. Σωτηρούδη, προστέθηκαν στη συλλογή δεκαπέντε ακόμη χειρόγραφα· τα επτά από αυτά εντοπίστηκαν ανάμεσα στα έντυπα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, ενώ τα υπόλοιπα, στην πλειονότητά τους σπαράγματα, ανακαλύφθηκαν κατά την εκκαθάριση του παλαιογραφικού υλικού του Σπουδαστηρίου Κλασικής Φιλολογίας.

Ο κατάλογος των χειρογράφων του Α.Π.Θ.

Ο Πολίτης, εκτός από τη συνοπτική περιγραφή των αρ. 41-88 είχε ετοιμάσει (σε χειρόγραφη μορφή) και πλήρη περιγραφή των αρ. 1-88. Ο χειρόγραφος αυτός κατάλογος παραχωρήθηκε, ύστερα από το θάνατο του Πολίτη, στο Τμήμα Φιλολογίας, το οποίο ανέλαβε τη δημοσίευση, αναθέτοντας την επιμέλεια της έκδοσης στους βοηθούς, τότε, Π. Σωτηρούδη και Α. Σακελλαρίδου-Σωτηρούδη, και τη γενική εποπτεία στον καθηγητή Γ. Παράσση.

Ο κατάλογος διευρύνθηκε με την περιγραφή των δέκα χειρογράφων που ήταν γνωστό ότι φυλάσσονταν σε άλλες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου, και τα οποία ήταν ακατάγραφα: τα επτά βρίσκονταν στο Σπουδαστήριο Πρακτικής Θεολογίας ενώ τα υπόλοιπα στο Σπουδαστήριο Ιστορίας Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου. Ο κατάλογος δημοσιεύθηκε το 1991, ως έκδοση της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου. Ύστερα από την έκδοση εντάχθηκαν στη συλλογή πέντε ακόμη χειρόγραφα. Έτσι, ο συνολικός αριθμός των χειρογράφων του Α.Π.Θ. ανέρχεται σε 118. Με εξαίρεση τα τρία της Νομικής Σχολής, τα υπόλοιπα φιλοξενούνται στο Σπουδαστήριο Κλασικής Φιλολογίας, ενώ προγραμματίζεται η μεταφορά τους στην Κεντρική Βιβλιοθήκη.

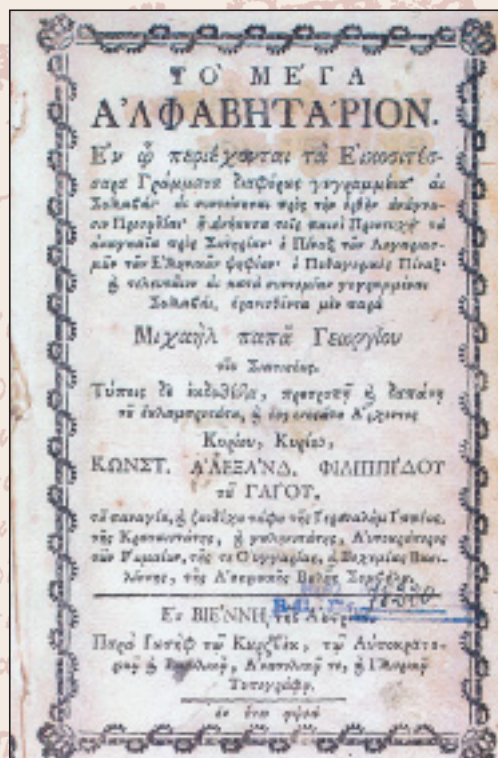
Στοιχεία για τη συλλογή

Τα χειρόγραφα της συλλογής χρονολογούνται από τον 10ο έως και τον 20ό αιώνα. Τα περισσότερα (76), όπως σε όλες τις ελληνικές συλλογές, ανήκουν στον 18ο και 19ο αι. Μόνο έξι σπαράγματα χρονολογούνται από τον 10ο έως τον 12ο αι. Το παλαιότερο πλήρες χειρόγραφο γράφτηκε στις αρχές του 13ου αι. Το περιεχόμενο το υ είναι ποικίλο· υπάρχουν χειρόγραφα της Αγίας Γραφής, λειτοουργικά, πατερικά, μεταβυζαντινής θεολογίας και ομηλικής, φιλολογικά, νομοκανονικά, ερμηνείας ζωγραφικής, βυζαντινής μουσικής κ.τ.λ. Δώδεκα χειρόγραφα είναι γραμμένα σε περγαμηνή, σε κατάλληλα, δηλαδή, επεξεργασμένο δέρμα.

Τα χειρόγραφα χρησιμοποιούνται ως εποπτικό υλικό σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, κυρίως στο μάθημα της ελληνικής παλαιογραφίας. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι, ύστερα από τη δημοσίευση του καταλόγου, πολλοί ερευνητές, Έλληνες και ξένοι, εξεδήλωσαν ενδιαφέρον για τα χειρόγραφα της συλλογής, αρκετοί μάλιστα τα μελέτησαν επί τόπου.

Οι συλλογές των βιβλίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης

Το πρώτο ελληνικό αναγνωστικό που τυπώθηκε στη Βιέννη το 1771 (από τη συλλογή σχολικών βιβλίων).

το Κωνσταντίνου Μανωλικά

καθηγητή του Τμήματος
Φυσικής Α.Π.Θ.

Το Α.Π.Θ. διαθέτει περισσότερους από 1.000.000 τόμους βιβλίων, χωρίς να περιλαμβάνονται στον αριθμό αυτόν οι τόμοι των επιστημονικών περιοδικών. Τα βιβλία αυτά καλύπτουν όλες τις περιοχές της επιστημονικής γνώσης και είναι καταγεγραμμένα στην Κεντρική Βιβλιοθήκη και σε οργανωμένες περιφερειακές βιβλιοθήκες των τμημάτων.

Σε ποσοστό μεγαλύτερο του 90% τα βιβλία είναι επεξεργασμένα βιβλιοθηκονομικά και περιλαμβάνονται στο συλλογικό ηλεκτρονικό κατάλογο του Α.Π.Θ. που παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα: www.lib.auth.gr.

Εδώ γίνεται αναφορά κυρίως στα βιβλία που είναι συγκεντρωμένα στην Κεντρική Βιβλιοθήκη και τα οποία προήλθαν από βιβλία παλαιότερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Μικράς Ασίας που διασώθηκαν μετά τη μικρασιατική καταστροφή, και από δωρεές και αγορές ιδιωτικών συλλογών βιβλίων και μεμονωμένων βιβλίων.

Συνοπτικά, τα βιβλία της Κεντρικής Βιβλιοθήκης κατατάσσονται στις εξής επτά συλλογές:

► Κύρια συλλογή

Αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος των βιβλίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και περιλαμβάνει 105.000 τόμους βιβλίων και 30.000 φυλλάδια και ανάτυπα επιστημονικών εργασιών. Στη συλλογή αυτή έχουν ενταχθεί βιβλία από τις βιβλιοθήκες του Ελληνικού (επί τουρκοκρατίας) Γυμνασίου Θεσσαλονίκης, της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Αθηνών, του Διδασκαλείου Αρρένων, βιβλία διασωθέντα από ιδρύματα της Μ. Ασίας, καθώς και βιβλία από τις δωρεές Κωνσταντινίδη, Κτενά, Γράβαρη, Δεληγεώργη, Χατζιδάκη, Πολίτη, Τριανταφυλλίδη, Σβώλου, Παπαναστασίου και Πάλλη. Στη συλλογή αυτή θα ενταχθούν, μόλις ολοκληρωθεί η βιβλιοθηκονομική επεξεργασία τους και οι δωρεές Στεφανίδη (3.500 τόμοι), Καλλιγά (1.700 τόμοι), Ελευθερόπουλου (1.500 τόμοι), Ευελπίδη (9.000 τόμοι), Δελμούζου (320 φυλλάδια και ανάτυπα) και Τριανταφυλλίδη (150 τόμοι).

Το περιεχόμενο της συλλογής ποικίλλει. Από το σύνολο των βιβλίων της συλλογής έχουν καταλογογραφηθεί και περιλαμβάνονται στον ηλεκτρονικό κατάλογο του Α.Π.Θ. 66.000 τόμοι.

Βιβλία που προήλθαν από βιβλία παλαιότερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Μικράς Ασίας που διασώθηκαν μετά τη μικρασιατική καταστροφή, και από δωρεές και αγορές ιδιωτικών συλλογών βιβλίων και μεμονωμένων βιβλίων.

Οι συλλογές των βιβλίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης

Ιστορία του Γεωργίου Καστριώτη ή Σκεντέρμπεη, Βενετία 1554 (από τη συλλογή σπανίων βιβλίων).

Ξυλογραφία άποψης της Κωνσταντινούπολης από το «Χρονικό της Νυρεμβέργης», 1493 (από τη συλλογή Ι. Τρικόγλου).

► Συλλογή σπανίων εκδόσεων

Περιλαμβάνει 5.040 παλαιότυπα καταγεγραμμένα στους εξής δύο έντυπους καταλόγους: «Κατάλογος βιβλίων Κεντρικής Βιβλιοθήκης (Κ.Β.) 1495-1821» και «Κατάλογος βιβλίων φυσικών, βιολογικών επιστημών και ιατρικής, περιόδου 1525-1900». Η συλλογή φυλάσσεται σε ειδικό χώρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης. Οι τόμοι δίδονται στο κοινό για χρήση μόνον εντός ειδικού χώρου του επιστημονικού αναγνωστηρίου.

► Συλλογή «Μακεδονία»

Η συλλογή αυτή δημιουργήθηκε με την ευκαιρία της Έκθεσης Βιβλίου για τη Μακεδονία που πραγματοποιήθηκε τα έτη 1990-1992. Περιλαμβάνει 1.666 βιβλία που αναφέρονται στην αρχαία, βυζαντινή και νεοελληνική εποχή της Μακεδονίας.

► Συλλογή σχολικών βιβλίων

Η συλλογή αριθμεί 1.530 τόμους σχολικών βιβλίων (αναγνωστικά, ανάπτυξη δελτίων και συνεδρίων με θέμα την εκπαίδευση, παιδική λογοτεχνία, άτλαντες κ.τ.λ.).

► Συλλογή διδακτορικών διατριβών

Περιλαμβάνει 5.888 ανάτυπα διδακτορικών διατριβών που έχουν εκπονηθεί στο Α.Π.Θ. Μετά από απόφαση της πρυτανείας από το έτος 2003 και εφεξής, το κείμενο των διδακτορικών διατριβών διατίθεται και σε ηλεκτρονική μορφή στο Διαδίκτυο.

► Συλλογή Ι. Τρικόγλου

Κληροδοτήθηκε ως δωρεά στο Α.Π.Θ. τη δεκαετία του 1960 από τον ομογενή Αιγυπτιώτη έμπορο Ιωάννη Τρικόγλου. Αποτελείται από 11.763 τίτλους βιβλίων και 3.614 έργα τέχνης (χαρακτικά, φωτογραφίες, χάρτες, πίνακες - σχέδια, κειμήλια κ.τ.λ.). Το περιεχόμενο των βιβλίων –που ξεκινούν χρονολογικά το 1495 και φθάνουν στα μέσα του 20ού αιώνα– αφορά την ελληνική ιστορία, αρχαιολογία, λαογραφία και λογοτεχνία, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.

► Συλλογή κληροδοτήματος Π. Κονδύλη

Η συλλογή αυτή προήλθε από δωρεά των συγγενών του αποβιώσαντος φιλοσόφου και κοινωνικού στοχαστή καθ. Παναγιώτη Κονδύλη. Περιλαμβάνει 4.591 τίτλους βιβλίων που καλύπτουν ευρύ φάσμα επιστημών με έμφαση στις πολιτικές θεωρίες και στην πολιτική κοινωνιολογία.

Η ιστοσελίδα του συλλογικού ηλεκτρονικού καταλόγου του Α.Π.Θ.

ΜΙΑ ΣΠΑΝΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΥ ΑΡΙΘΜΕΙ ΒΙΒΛΙΑ ΜΙΣΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ

Η Βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής είναι ένας από τους πιο σημαντικούς χώρους που εξυπηρετεί φοιτητές και καθηγητές από ολόκληρο το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, λόγω του μεγάλου αριθμού βιβλίων που έχει στην κατοχή της.

Η βιβλιοθήκη της Θεολογικής Σχολής στα δύο υπόγειά της εκτός από το τμήμα των περιοδικών, των σλαβικών έργων και των διαφόρων θεματικών κύκλων βιβλίων, έχει στην κατοχή της και ένα μεγάλο αριθμό παλαιτύπων που φθάνει περίπου τις δύο χιλιάδες. Οι χρονολογίες των βιβλίων αυτών ξεκινούν από το 1500 και φθάνουν έως το 1932.

Το 1986-'87, όταν έγινε η ένωση των σπουδαστηρίων, συγκεντρώθηκαν περίπου 500 παλαιύτα βιβλία και το 1991 καταλογογραφήθηκαν υπό την ευθύνη και την πρωτοβουλία της βιβλιοθηκονόμου Αικατερίνης Μπρανιώτου. Αργότερα, οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες Ιουλία Σιδέρη και Πολυξένη Βανού

στο πλαίσιο μεταπτυχιακής εργασίας δημιούργησαν έναν κατάλογο στον οποίο περιελήφθηκαν όλα τα παλαιύτα. Επίσης, έγινε μια προσπάθεια να συγκεντρωθούν και να περαστούν σε κατάλογο όλα τα χειρόγραφα, με βάση το βιβλίο του Λίνου Πολίτη (κατάλογος χειρογράφων του Α.Π.Θ.). Όμως, η εργασία αυτή δεν ολοκληρώθηκε, διότι τα μέλη Δ.Ε.Π. δεν έχουν παραδώσει ακόμη τα μικροφίλμ.

Τα δύο χιλιάδες παλαιύτα που φιλοξενούνται σε ένα δωμάτιο του πρώτου υπογείου ποικίλλουν στη θεματολογία τους. Αν τα χωρίζαμε σε θεματικούς κύκλους θα ήταν οι εξής:

- εκκλησιαστική ιστορία,
- ιστορία ελληνικής επανάστασης,
- ιστορία ξένης λογοτεχνίας,
- ιστορία ξένων χωρών,
- ιστορία φιλοσοφίας,
- φιλοσοφία πατέρων,
- λειτουργικά (Μηνολόγια, Συναξαριστές),
- εκκλησιαστικοί λόγοι,
- πατερικοί λόγοι,
- ιερογραφικά βοηθήματα,
- Αγία Γραφή,
- δίκαιο,
- κανονικό δίκαιο,
- λεξικά,
- αρχαίοι συγγραφείς (τραγωδία, ομηρικά έπη),
- χάρτες.

Δυστυχώς, ο πνευματικός αυτός πλούτος στριμώχνεται σε έναν μικρό χώρο χωρίς τις κατάλληλες προϋποθέσεις συντήρησης. Ο χώρος στον οποίο βρίσκονται τα παλαιύτα χρειάζεται διαμόρφωση και καινούριες βιβλιοθήκες, για να τοποθετηθούν όλα τα βιβλία με μια σωστή σειρά, να μην είναι πλέον στοιβαγμένα λόγω έλλειψης χώρου, αλλά και για να προστατεύονται από τη φθορά. Γι' αυτό και κρίνεται άμεση η ανάγκη για συντήρηση των παλαιτύπων, που είναι δύσκολη και πολυδάπανη. Η αξία των παλαιτύπων όμως θεωρούμε ότι είναι πάνω από κάθε χρηματικό αντίτιμο.

Τα παλαιύτα βιβλία της Θεολογικής

της **Δέσπως Λιάλιου**
καθηγήτριας
του Τμήματος Ποιμαντικής
και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.

Ιστορικά, φιλοσοφικά, εκκλησιαστικά και λειτουργικά βιβλία που καταγράφουν έναν πνευματικό θησαυρό περιμένουν την ώρα να βγουν από τα υπόγεια της Θεολογικής Σχολής.

Η εποχή της Βίβλου ζωντανεύει στη Θεολογική

Φωτ.: Παπαύς-Ευαγγελίδης

Σκοπός του μουσείου είναι η παρουσίαση μιας κατά το δυνατόν ολοκληρωμένης εικόνας του ιστορικού, γεωγραφικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο γεννήθηκε η Βίβλος.

του **Μιλτιάδη Κωνσταντίνου**
καθηγητή, προέδρου
του Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

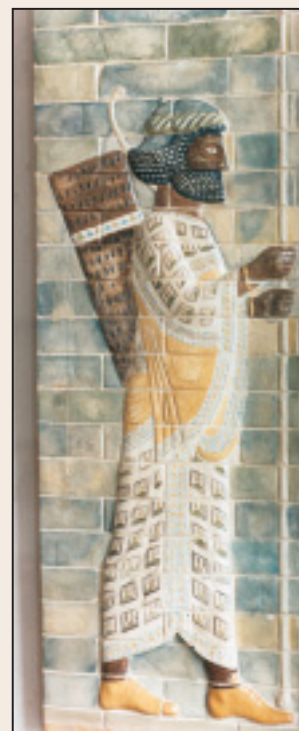
Φωτ.: Παπαύς-Ευαγγελίδης

Η δημιουργία του Βιβλικού Μουσείου της Θεολογικής Σχολής είναι η υλοποίηση ενός παλιού ονείρου, του ομότιμου πια καθηγητή Δαμιανού Δόικου.

Μετά από αγώνες και προσπάθειες πολλών χρόνων, το Σεπτέμβριο του 1986, η σύγκλητος του Α.Π.Θ. ενέκρινε το σχετικό πρόγραμμα. Η αλληλογραφία με τα μουσεία της Ευρώπης και η μάχη με τα γραφειοκρατικά εμπόδια μόλις είχε αρχίσει. Τα πρώτα ομοιώματα έφθασαν από το μουσείο του Λούβρου μετά δύο χρόνια (1988). Λίγο αργότερα ακολούθησε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης και, τέλος, το Βρετανικό Μουσείο (1990). Αν και εξακολουθεί να παρουσιάζει ελλείψεις, ο χώρος του μουσείου αποτελεί ένα πραγματικό κόσμημα για τη Θεολογική Σχολή, αλλά και για το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, γενικότερα.

Σήμερα, ο επισκέπτης του μουσείου, που βρίσκεται στο κέντρο περίπου του 3ου ορόφου της Θεολογικής Σχολής, διαπιστώνει με έκπληξη πως τα περισσότερα από τα εκθέματα δεν έχουν άμεση σχέση με τη Βίβλο. Αυτό συμβαίνει επειδή ο βασικός σκοπός του μουσείου δεν είναι η στήριξη της βιβλικής αλήθειας, δεν είναι δηλαδή απολογητικός, αλλά η παρουσίαση μιας κατά το δυνατόν ολοκληρωμένης εικόνας του ευρύτερου ιστορικού, γεωγραφικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της εγγύς Ανατολής, μέσα στο οποίο γεννήθηκε η Βίβλος.

Από τα μέσα του 19ου αιώνα και μετά οι μεγάλες αρχαιολογικές ανασκαφές έφεραν στο φως τους ξεχασμένους για αιώνες πολιτισμούς της περιοχής. Ως αποτέλεσμα, η Βίβλος δεν θεωρείται πια το «αρχαιότερο» βιβλίο της ανθρωπότητας, αλλά είναι ενταγμένη μέσα σ' ένα ευρύτερο ρεύμα παραδόσεων των λαών της Ανατολής. Επειδή οι γλώσσες της περιοχής είναι κατά το πλείστον άγνωστες σήμερα και για την κατανόηση των κειμένων απαιτούνται μακρόχρονες και εξειδικευμένες σπουδές, προτιμήθηκαν κυρίως εικονογραφικές παραστάσεις, που δίνουν στον επισκέπτη τη δυνατότητα να αντιληφθεί τη μορφή των αντικειμένων που περιγράφονται στα κείμενα και, πολύ περισσότερο, να δει τον κόσμο με τα μάτια των ανθρώπων εκείνης της εποχής και έτσι να κατανοήσει καλύτερα και τα ίδια τα κείμενα.

Φωτ.: Παπαύς-Ευαγγελίδης

ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Η ιστορία της εκπαίδευσης

Η μόρφωση των δασκάλων, όπως προκύπτει μέσα από μαθητολόγια, πρακτικά εξετάσεων, πρωτόκολλα, μητρώα φοιτητών, βιβλία πράξεων των διευθυντών και πλήθος άλλων εγγράφων που κληροδότησε στο Παιδαγωγικό Τμήμα η παλιά Παιδαγωγική Ακαδημία.

του **Χρήστου Τζήκα**

λέκτορα του Παιδαγωγικού Τμήματος
Δημοτικής Εκπαίδευσης Α.Π.Θ.

Η συγκρότηση ιστορικών αρχείων και η διάθεσή τους σε ερευνητές και φοιτητές που ασχολούνται με την ιστορία αποτελούν προϋποθέσεις για τη μελέτη της κοινωνικής εξέλιξης των θεσμών.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης παρέλαβε το αρχείο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, το οποίο περιλαμβάνει και αρχεία προηγούμενων ιδρυμάτων μόρφωσης των δασκάλων που λειτούργησαν στη Θεσσαλονίκη:

► Υποδιδασκαλείου Αρρένων Θεσσαλονίκης

Το Υποδιδασκαλείο λειτούργησε από το 1901 μέχρι το 1913.

Ήταν ενταγμένο στο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης και διέπονταν από τις διατάξεις του κανονισμού της ελληνικής κοινότητας της πόλης.

Το αρχείο περιλαμβάνει μαθητολόγιο, βαθμολόγιο και βιβλίο απολυτηρίων.

► Διδασκαλείου Αρρένων και Μεικτού Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης

Το Διδασκαλείο Αρρένων Θεσσαλονίκης λειτούργησε ως τριτάξιο (ν. 381, Φ.Ε.Κ. 335/19-11-1914) από το 1914 μέχρι το 1929, ενώ από το 1926 μέχρι το 1932 λειτουργούσε παράλληλα ως εξατάξιο Αρρένων (ν. 3182, Φ.Ε.Κ. 187/7-8-1924). Από το 1929 άρχισε να λειτουργεί το πεντατάξιο Μεικτό Διδασκαλείο, που θεσμοθετήθηκε στο πλαίσιο της βενιζελικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1929 (ν. 4368, Φ.Ε.Κ. 291/17-8-1929).

Το αρχείο περιλαμβάνει βιβλία πρωτοκόλλου, γενικούς και ειδικούς ελέγχους, πρακτικά διευθυντή, διδακτικού προσωπικού, σχολικής επιτροπής, απολυτηρίων εξετάσεων και βιβλία υλικού.

► Διδασκαλείου Θηλέων Θεσσαλονίκης

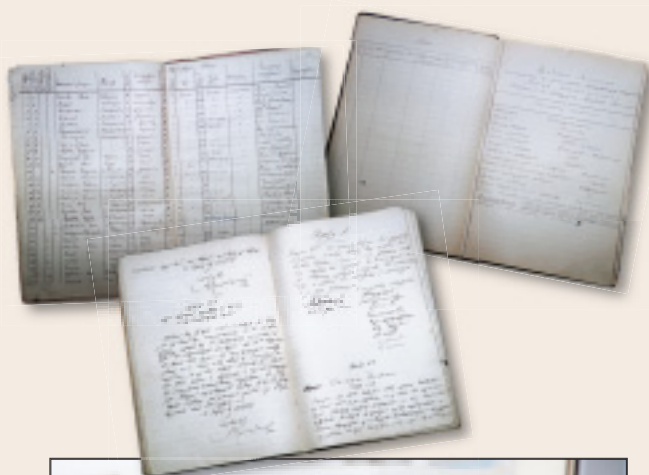
Το τριτάξιο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με το νόμο 381 του 1914 (Ε.τ.Κ. αρ. 335/19-11-1914). Από το 1925 μετατρέπεται σε εξατάξιο (ν. 3182, Φ.Ε.Κ. 187/7-8-1924) και από το 1929 σε πεντατάξιο μεικτό, οπότε τα αρχεία της τελευταίας περιόδου περιλαμβάνονται στα αρχεία του Διδασκαλείου Αρρένων.

Το αρχείο του Διδασκαλείου Θηλέων περιλαμβάνει μαθητολόγια, βιβλία πρωτοκόλλων, γενικών και ειδικών ελέγχων, παιδαγωγικών συνεδρίων, πιστοποιητικών σπουδών, απολυτηρίων εξετάσεων και υλικού.

► Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης

Η Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1933 με το νόμο 5802 (Φ.Ε.Κ. 286/29-9-1933) και λειτούργησε ανελλιπώς μέχρι το 1990 με μια διακοπή –από το 1971 μέχρι το 1974– οπότε συγχωνεύτηκε με την αντίστοιχη σχολή της Φλώρινας.

Είναι το πλουσιότερο αρχείο και περιλαμβάνει βιβλία πρωτοκόλλου, πράξεων διευθυντή, προσωπικού, ελέγχων, βαθμολογίων, μητρώων, πιστοποιητικών σπουδών, πρακτικά συλλόγου σπουδαστών και συμβουλίου διοίκησης, βιβλία διδασκόμενης ύλης, απουσιών, παρουσίας καθηγητών, σχολικής εφορίας, βιβλιοθήκης, υλικού, Ταμείου Σχολικής Εφορίας, και Διαχείρισης Φοιτητικών Συσσιτίων, μισθολογία και πολλά λιτά έγγραφα. Το αρχείο είναι αναλυτικά - χρονολογικά καταγραμμένο και διαθέσιμο στους ερευνητές.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Στον Τομέα Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. λειτουργεί από το 1990 το Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (Ι.Α.Ν.Ε.). Στη σύσταση του Ι.Α.Ν.Ε. οδήγησε η έλλειψη από τη νεοελληνική επιστήμη ενός κέντρου έρευνας ιστορίας της νεοελληνικής εκπαίδευσης και η διαπίστωση ότι η ιστορία της εκπαίδευσης του νεοελληνισμού δεν ταυτίζεται με εκείνη του νεοελληνικού κράτους. Επιπλέον, ενώ η ιστορία μέσα στα στενά όρια του νεοελληνικού κράτους βασιζόταν σε αρκετά δημοσιευμένα ή προσπελάσιμα δεδομένα, η ιστορία της εκπαίδευσης πέραν των ορίων του κράτους καθιστούσε απαραίτητη και επείγουσα την ανεύρεση, δημοσίευση και αξιοποίηση του λανθάνοντος πρωτογενούς υλικού από όλο το χώρο της Βαλκανικής, που κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας αποτέλεσε περιοχή ελληνικής παιδείας.

Το παραπάνω κενό στην νεοελληνική επιστήμη έχει τη φιλοδοξία να συμπληρώσει το Ι.Α.Ν.Ε., το οποίο έθεσε ως στόχους του, καταρχάς, τη συλλογή, την ταξινόμηση και τη διαφύλαξη αρχειακού υλικού και πηγών σχετικών με την ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης και, εν συνεχεία, την επεξεργασία και την αξιοποίηση του συλλεχθέντος υλικού από ερευνητές και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τομέα Παιδαγωγικής που εργάζονται επιστημονικά στο χώρο αυτό.

Το Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης

του **Νικολάου Π. Τερζή**
καθηγητή του Τμήματος
Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής
Α.Π.Θ.

Οι πηγές άντλησης του υλικού

Η στοιχειώδης ερευνητική υποδομή που διέθετε το Ι.Α.Ν.Ε. σταδιακά διευρύνθηκε και εμπλουτίστηκε σε όλα τα επίπεδα. Αυτό επιτεύχθηκε μετά από πολύ κόπο και προσπάθεια με διόδους που διανοίχτηκαν προς όλες τις σχετικές κατευθύνσεις. Πρώτα στα αρχεία της πόλης μας (το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας, το Αρχείο της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, το Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, τα Αρχεία Α΄/βάθμιας και Β΄/βάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και μεμονωμένων σχολικών μονάδων, όπου φυλάσσονται πολύτιμες ιστορικές πηγές). Το Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών στην Αθήνα αποτέλεσε την επόμενη πηγή άντλησης υλικού, και οι προσπάθειες στο Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης άνοιξαν για το Ι.Α.Ν.Ε. ένα πραγματικό θησαυροφυλάκιο.

Σήμερα, στο αρχείο του Ι.Α.Ν.Ε., που στεγάζεται στην αίθουσα 111 του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής, έχουν συγκεντρωθεί σημαντικές πηγές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται:

► Αρχειακό υλικό:

- Κείμενα κανονισμών (σχολείων, αδελφοτήτων, φιλεκπαιδευτικών συλλόγων κ.ά.).
- Προγράμματα μαθημάτων.
- Προγράμματα εξετάσεων σχολών.
- Λογοδοσίες - εκθέσεις πεπραγμένων (φιλεκπαιδευτικών συλλόγων, αδελφοτήτων, σχολικών εφορειών).
- Αρχεία σχολείων (βιβλία πράξεων, μαθητολόγια, μητρώα, βαθμολόγια, γενικοί έλεγχοι κ.τ.λ.).
- Αρχεία - συλλογές εγγράφων.
- Αρχειακό υλικό από Βουλγαρία.
- Πρακτικά συνεδριάσεων Βουλής, επιτροπών παιδείας κ.ά.
- Περιοδικά και εφημερίδες.
- Συλλογές άρθρων.
- Στατιστικές.

► Βιβλία

► **Εκπαιδευτικό υλικό** της «Επιτροπής Βοήθειας προς το Παιδί» και της Συντονιστικής Εκπαιδευτικής Επιτροπής, που αποτελούσαν τις εκπαιδευτικές αρχές των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στις χώρες του τέως ανατολικού συνασπισμού.

► Άλλο υλικό

Οι δραστηριότητες του Ι.Α.Ν.Ε. συμπεριλαμβάνουν ειδικά συνέδρια και ημερίδες, καθώς και σειρά εκδόσεων με μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές φοιτητών.

*Ένα πλούσιο υλικό που
αντλήθηκε από τα αρχεία της
πόλης της Θεσσαλονίκης,
του Υπουργείου Εξωτερικών
και του Πατριαρχείου της
Κωνσταντινούπολης, που
αποτέλεσε πραγματικό
θησαυροφυλάκιο.*

ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΟΥ ΙΔΡΥΕΤΑΙ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΧΩΡΟ

Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης

ΤΟΥ **Χρήστου Τσολάκη**
ομότιμου καθηγητή
του Παιδαγωγικού Τμήματος
Δημοτικής Εκπαίδευσης Α.Π.Θ.

Ένα μουσείο εκπαίδευσης δεν είναι αναγκαίο μόνο για την Ελλάδα, μια χώρα με βαθύ πολιτισμικό παρελθόν, αλλά και για την Ευρώπη και για ολόκληρο τον κόσμο. Τη σημασία του ο καθένας την κατανοεί. Είναι το μουσείο που θα στεγάσει την εκπαίδευση και την ιστορία της· ό,τι χρησιμοποιήθηκε στην πορεία του χρόνου από το ελληνικό σχολείο - και όχι μόνον· τα πάντα: από το αρχαίο αγγείο που εξεικονίζει τον μαθητή και τον δασκαλιστή την ώρα της διδασκαλίας ως τη σημερινή τάξη με τους κάθε είδους πίνακές της και τα θρανία της· από τις κηρωμένες πινακίδες και τα λευκώματα, τα τετράδια και τους στύλους (στυλούς τους λέμε σήμερα), τις περγαμηνές και τους παπύρους έως τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές· από την πανάρχαια μελάνη, που μικρό παιδί ετοίμαζε τρίβοντας τη μαύρη πέτρα ο μέγας ρήτωρ Αισχίνης στο παιδαγωγείο του πατέρα του, έως τους κονδυλοφόρους, τις πένες, τα μελανοδοχεία και τα σημερινά μέσα γραφής· από τις αρχαίες πλάκες με την άμμο έως τις νεότερες με το κονδύλι· από τις πινακίδες επάνω στις οποίες οι μαθητές έκλιναν ονόματα ή έκαναν πρόχειρες αριθμητικές πράξεις ή έγραφαν τις τιμωρίες («φιλοπόνει ὦ παῖ, μὴ δαρῆς») έως το *Οκτωήχι* και το *Ψαλτήρι* (αναγνωστικά και αλφαβητάρια της τουρκοκρατίας) και έως τα σημερινά σχολικά εγχειρίδια. Από την τοιχογραφία της Πομπηίας, όπου ένας μαθητής τιμωρείται με ραβδισμούς, ενώ δύο συμμαθητές του τον κρατούν από τα χέρια και τα πόδια (η σκηνή παραπέμπει στο μίμο του Ηρώνδα, «Διδάσκαλος», 3ος αι. π.Χ.) έως τα σύνεργα του Παπ' Αντριά (βέργες, φέλεκας / φάλαγγας, σουβλιά, νεκροκεφαλές) που αφηγείται / περιγράφει ο Χρήστος Χρηστοβασίλης στα «Διηγήματα του Μικρού Σκολείου». Και άλλα και άλλα «ὦν οὐκ ἔστι ἀριθμός».

Ένα δυναμικό μουσείο

Ένα τέτοιο μουσείο δεν θα έκανε, βέβαια, μόνον την αναδρομή του στο παρελθόν, για να στεγάσει μνημεία της εκπαίδευσης και της παιδείας και να δείξει πώς εξελίχθηκαν / εξελίσσονται τα σχολικά μας πράγματα, αλλά θ' αποτελούσε συγχρόνως κέντρο μελέτης των εκπαιδευτικών μας προβλημάτων σε συνάφεια με τα αντίστοιχα κοινωνικά και τις ποικίλες μορφές της ζωής που τα εκκολάπτουν και τα γεννούν. Είναι,

Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης

Οι εγκαταστάσεις του πρώην στρατοπέδου της Αγίας Βαρβάρας στη Βέροια. Στο κτίριο θα συστεγαστεί το Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης μαζί με το αναγνωστήριο των τμημάτων του Α.Π.Θ.

εξάλλου, υπαρκτές οι πλάγιες και ευθείες αντανakλάσεις κοινωνίας και σχολείου από την αγροτοποικμενική εποχή έως την εποχή της βιομηχανικής και ηλεκτρονικής επανάστασης.

Μιλούμε, όπως αντιλαμβάνεστε, για ένα μουσείο ενεργητικό (όχι παθητικό), δυναμικό (όχι στατικό): ένα μουσείο που παράλληλα με τη διάσωση / συλλογή / συντήρηση / προβολή των σχολικών ειδών, θα προωθή την έρευνα και τη μελέτη, θα προσφέρει στους επισκέπτες (και όχι μόνο σ' αυτούς) τη δυνατότητα να γνωρίσουν τη διαχρονία της εκπαιδευτικής πράξης, θα αποτελεί κέντρο έκδοσης μελετών / βιβλίων και κέντρο επανέκδοσης παλαιών σχολικών εγχειριδίων (αλφαβηταρίων, αναγνωστικών κ.τ.λ.), θα διαλέγεται με το εκπαιδευτικό παρελθόν του ανθρώπου.

Αυτά σημαίνουν ότι ένα πνευματικό κέντρο αυτού του επιπέδου θα έχει πλατιά απήχηση. Γι' αυτό και με καλές ελπίδες χαιρετίζουμε τη συνεργασία, για να πάρει υπόσταση αυτό το έργο, του πανεπιστημίου μας με το Δήμο της Βέροιας.

Σύμπλεγμα μουσείων και πολιτισμών

Άλλωστε, πανεπιστήμιο και δήμος συστεγάζουν το μουσείο σε ένα από τα κτίρια του ειδυλλιακού χώρου του πρώην Στρατοπέδου της Βαρβάρας, που ο Δήμος ανακαίνισε / εξωράισε και έδωσε στο Αριστοτέλειο για τη στέγαση νέων τμημάτων του. Χώρος περίοπτος και μοναδικός προικισμένος από τη φύση. Κατάφυτος από πεύκα σκαρφαλώνει στις υπώρειες του Βερμίου, εκεί όπου αυτό σμίγει με τα γραφικά Πιέρια, το βουνό των Μουσών, κοντά στον Αλιάκμονα και κοντά στο περίφημο Μουσείο της Βεργίνας επάνω στην Εγνατία οδό, που με τις νεότευκτες σήραγγές της διαπερνά τα βουνά μας, μηδενίζει τις αποστάσεις και φέρνει πολύ κοντά την Κεντρική Μακεδονία (Θεσσαλονίκη, Βέροια, Κατερίνη...) στη Δυτική (Κοζάνη, Γρεβενά) και στην Ήπειρο (Ιωάννινα). Δημιουργείται, έτσι, «τύχη αγαθή» σ' αυτήν την ιστορική περιοχή ένα σύμπλεγμα αρχαιολογικών χώρων και μουσείων (αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο της Βεργίνας, αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο της Πέλλας, αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο της Βέροιας, αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο της Αιανής Κοζάνης, Βυζαντινό Μουσείο της Βέροιας, Λαογραφικό Μουσείο της Κοζάνης κ.τ.λ.) ένα σύμπλεγμα μουσείων και πολιτισμών που αναδεικνύεται ήδη σε πόλο έλξης όχι μόνον των Ελλήνων αλλά και των άλλων Βαλκανίων και των Ευρωπαίων γενικότερα.

Σ' αυτόν, λοιπόν, τον πολιτισμικό χώρο το πανεπιστήμιό μας αποκτά το νέο του μουσείο, το Μουσείο της Εκπαίδευσης, το Παιδαγωγικό, αν θέλετε, Μουσείο, αποτέλεσμα της αगाστής συνεργασίας του πρύτανη Γιάννη Αντωνόπουλου, του δημάρχου της Βέροιας Χρήστου Σκουμπόπουλου, του κοσμήτορα της Πολυτεχνικής Σχολής Δημητρίου Τολικά, του προέδρου του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Νικολάου Ροδόλακη, του πρώην κοσμήτορα της Παιδαγωγικής Σχολής Γεωργίου Τσιάκαλου και του πρώην προέδρου του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Βαγγέλη Κουμαρά.

Ένα μουσείο που δεν θα στεγάσει μόνο μνημεία της εκπαίδευσης και της παιδείας για να δείξει πώς εξελίχθηκαν και εξελίσσονται τα σχολικά μας πράγματα, αλλά θα αποτελέσει συγχρόνως κέντρο μελέτης των εκπαιδευτικών μας προβλημάτων σε συνάφεια με τα αντίστοιχα κοινωνικά και τις ποικίλες μορφές της ζωής που τα εκκολάπτουν και τα γεννούν.

ΤΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ 76 ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΑΠΟ ΤΟ ΧΕΡΙ 50 ΓΝΩΣΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ

Προσωπογραφία του Αλέξανδρου
Παπαναστασίου, ιδρυτή του
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
(έργο του Κωνσταντίνου Παρθένη).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Η συλλογή προσωπογραφιών καθηγητών του πανεπιστημίου

του **Μιλτιάδη Μ. Παπανικολάου**
καθηγητή
ιστορίας της τέχνης Α.Π.Θ.

Η συνήθεια να φιλοτεχνούνται προσωπογραφίες καθηγητών μετά το θάνατό τους –συνήθεια που απαντάται σε πολλά ελληνικά και ξένα εκπαιδευτήρια– είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας αντίστοιχης συλλογής και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης.

Η συγκεκριμένη συλλογή συνιστά ένα πρωτότυπο και πρωτογενές υλικό, το οποίο αφενός αντανακλά την ιστορία του πανεπιστημίου και αφετέρου καταγράφει τις αναζητήσεις Ελλήνων καλλιτεχνών στον τομέα της προσωπογραφίας. Οι προσωπογραφίες καθηγητών του Α.Π.Θ. αποτελούν ίσως το σημαντικότερο κομμάτι της ευρύτερης πανεπιστημιακής συλλογής έργων τέχνης, που άρχισε να συγκροτείται το 1958 και απαρτίζεται από πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά και χαρακτικά.

Οι προσωπογραφίες φιλοτεχνούνταν ύστερα από το θάνατο των καθηγητών και για την εκτέλεσή τους χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά φωτογραφικό υλικό, γεγονός που δυσκόλεψε σε μεγάλο βαθμό το έργο των ζωγράφων. Η εντολή εκτέλεσης της κάθε

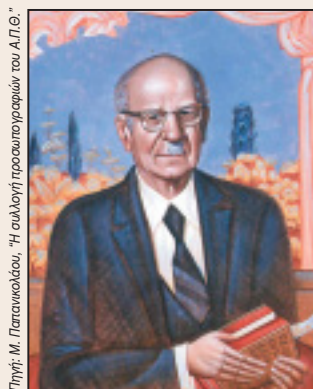
Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του
Χαράλαμπου Θεοδωρίδη,
καθηγητή Φιλοσοφικής (έργο
του Πολύκλειτου Ρέγκου).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του
Βασίλειου Ιωαννίδη, καθηγητή
Θεολογικής (έργο του Ανδρέα
Βουρλούμη).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του
Αναστάσιου Οικονομόπουλου,
καθηγητή Γεωπονοδασολογικής
(έργο του Ιωάννη Βράνου).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του Σόλωνα
Βέρα, καθηγητή Ιατρικής
(έργο του Απόστολου
Κίλεσσόπουλου).

Η συλλογή προσωπογραφιών καθηγητών του πανεπιστημίου

προσωπογραφίας γίνονταν με απευθείας ανάθεση από το πρυτανικό συμβούλιο, ύστερα από σχετική εισήγηση της αρμόδιας καλλιτεχνικής επιτροπής. Για καθαρά πρακτικούς λόγους η διαδικασία του διαγωνισμού είχε αποκλειστεί, παράλληλα όμως η διαδικασία ανάθεσης «υποχρέωνε» την επιτροπή κάθε φορά να επιλέγει διαφορετικό καλλιτέχνη για να μη φαίνεται ότι μεροληπτεί. Το γεγονός ότι οι προσωπογραφίες αυτές προορίζονταν για τον κατεξοχήν επίσημο χώρο του πανεπιστημίου, την Αίθουσα Τελετών, έδινε και το ιδεολογικό στίγμα της συλλογής, σήμαινε ότι το ίδρυμα ενδιαφερόταν όχι μόνο να τιμήσει τα πρόσωπα που έγραψαν την ιστορία του, αλλά ταυτόχρονα να τονίσει το σημαντικό παρελθόν του, τη συνέχεια και την πορεία του μέσα στο χρόνο.

Η δύναμη της εικόνας

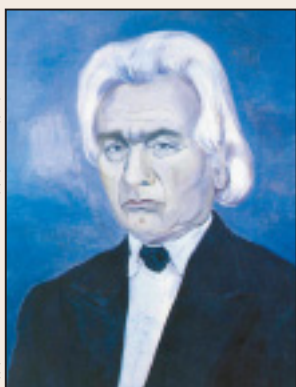
Οι προσωπογραφίες καλύπτουν ένα χρονικό διάστημα περίπου πενήντα χρόνων. Αν εξαιρέσουμε την προσωπογραφία του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, έργο του Κωνσταντίνου Παρθένου, το οποίο έγινε γύρω στα 1924 (είναι από τα αρχαιότερα της συλλογής και δωρίθηκε από τον ίδιο στο ίδρυμα), οι υπόλοιπες χρονολογούνται ανάμεσα στα 1932 και 1980.

Συνολικά οι προσωπογραφίες που απεικονίζουν καθηγητές του Πανεπιστημίου από το σύνολο των σχολών του και τον ιδρυτή του, ανέρχονται στις 76. Από αυτές ένα πολύ μικρό ποσοστό, 4 ή 5 έργα, χρονολογούνται πριν από το 1945. Για την εκτέλεσή τους εργάστηκαν πενήντα ζωγράφοι, μερικά από τα σημαντικότερα ονόματα της ελληνικής τέχνης, που ανήκουν σε διαφορετικές γενιές, εποχές και τεχνοτροπίες (Αλέκος Κοντόπουλος, Γιώργος Μπουζιάνης, Χρίστος Καράς, Δημήτρης Βισσώρης, Σπύρος Βασιλείου, Παναγιώτης Τέτσης, Χρόνης Μπότσογλου, Δημήτρης Γαλάνης, Ορέστης Κανέλης, Φώτης Κόντογλου, Δημήτρης Μυταράς, Γιάννης Μόραλης, Γιώργος Γουναρόπουλος κ.ά.).

Χαρακτηριστική είναι και η παρουσία ζωγράφων της Θεσσαλονίκης της παλιότερης γενιάς (Πολύκλειτος Ρέγκος, Χρίστος Λεφάκης, Γιώργος Παραλής, Νίκος Σαχίνης, Γιάννης Σβορώνος, Λουκάς Βενετούλιας κ.ά.). Όπως εύκολα διαπιστώνει κανείς η ποιότητα των έργων αυτών είναι άνιση, αφού για τη φιλοτέχνησή τους απασχολήθηκαν και καλλιτέχνες που δεν είχαν να παρουσιάσουν καμία ιδιαίτερη επίδοση σε αυτό το είδος.

Τα έργα της συλλογής, που αποτελούν μια ενιαία θεματική ενότητα, πρέπει να ειπωθούν μέσα από τις συνθήκες που διαμόρφωσε η πανεπιστημιακή κοινότητα. Κινούνται σε ένα αναπαραστατικό πλαίσιο και η ομοιότητα με τον απεικονιζόμενο είναι το ζητούμενο. Οι περισσότερες αξιοποιούν ακαδημαϊκά στοιχεία, κάποιες εμφανίζουν ρεαλιστικά και ιμπρεσιονιστικά στοιχεία και άλλες φανερώνουν επιρροές από καλλιτεχνικά κινήματα του 20ού αιώνα, όπως ο εξπρεσιονισμός και ο νέος ρεαλισμός. Ανεξάρτητα από την ποιότητά της, η συλλογή είναι μία από τις πιο πλούσιες αυτού του είδους στην Ελλάδα και σήμερα κοσμεί την Αίθουσα Τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του Αβροτέλη Ελευθερόπουλου, καθηγητή Νομικής (έργο του Νίκου Σαχίνη).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του Φώτιου Παλιατσέα, καθηγητή Γεωπονοδασολογικής (έργο του Γιάννη Μόραλη).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του Νικόλαου Παπταδάκι, καθηγητή Φιλοσοφικής (έργο του Σπύρου Βασιλείου).

Πηγή: Μ. Παπανικολάου, "Η συλλογή προσωπογραφιών του Α.Π.Θ."

Προσωπογραφία του Χρίστου Τσουντα, καθηγητή Φιλοσοφικής (έργο του Χρίστου Λεφάκη).

ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Οι συλλογές του Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών

της **Αλεξάνδρας Γουλάκη-Βουτουρά**

κοσμήτορα της Σχολής
Καλών Τεχνών Α.Π.Θ.,
γενικής γραμματέα του διοικητικού
συμβουλίου του Τελλόγλειου Ιδρύματος

*Είναι ένας μοναδικός χώρος
στον κόσμο που συνδέει την
έρευνα, την εκπαίδευση,
την τέχνη, τον πολιτισμό,
την επιστήμη με το παιδί, το
σπουδαστή, τον εργαζόμενο, την
τρίτη ηλικία· αξιοποιώντας τα πιο
σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας
και περνώντας το έργο του από
όλα τα κανάλια πληροφόρησης
μπορεί να ανοίξει νέους κώδικες
επικοινωνίας ανάμεσα στο χθες
και στο αύριο.*

Το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών είναι ένα μη κερδοσκοπικό ίδρυμα ιδιωτικού δικαίου που ανήκει από το 1972 στο Α.Π.Θ. Πρόκειται για έναν πρωτοποριακό οργανισμό για την τέχνη, που ξεκίνησε με τον ενθουσιασμό και τη γενναιοδωρή προσφορά της συλλογής αλλά και ολόκληρης της περιουσίας του Νέστορα και της Αλίκης Τέλλογλου.

Το κτίριο, μοντέρνο, εντυπωσιακό, λειτουργικό, λιτό και σύγχρονης πολυτελής, μοναδικό ίσως στην Ελλάδα που πληροί τις πιο αυστηρές προδιαγραφές για ασφαλή έκθεση έργων τέχνης όλων των κατηγοριών, έχει σχεδιαστεί έτσι που να μπορεί να λειτουργεί όχι μόνον ως χώρος ποικίλων εκδηλώσεων, εικαστικών, μουσικών, λόγου, κινηματογράφου κ.τ.λ., αλλά και ως ερευνητικό κέντρο, που με έναν άρτιο τεχνολογικό εξοπλισμό μπορεί να προσαρμόζεται στις πιο σύγχρονες προσεγγίσεις διαφόρων μορφών τέχνης και πολιτισμού. Οργανωμένο σε πολλά επίπεδα, με ένα θαυμάσιο αναψυκτήριο με θέα ανοιχτή έως το βάθος του Θερμαϊκού στο ύψος του Λευκού Πύργου, υποδέχεται το κοινό της πόλης για την οποία έγινε.

Ενταγμένο στο μεγαλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, το Τελλόγλειο Ίδρυμα είναι ένας σχεδόν μοναδικός χώρος στον κόσμο που αντιμετωπίζει μια τόσο δημιουργική πρόκληση: να συνδέσει την έρευνα, την εκπαίδευση, την τέχνη, τον πολιτισμό, την επιστήμη με το παιδί, το σπουδαστή, τον εργαζόμενο, την τρίτη ηλικία· αξιοποιώντας τα πιο σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας και περνώντας το έργο του από όλα τα κανάλια πληροφόρησης μπορεί να ανοίξει νέους κώδικες επικοινωνίας ανάμεσα στο χθες και στο αύριο.

Στο κτίριο του Τελλόγλειου Ιδρύματος στεγάζεται μία από τις πιο αξιόλογες συλλογές νεοελληνικής τέχνης στον τόπο μας: η συλλογή έργων τέχνης που δημιούργησαν ο Νέστωρ και η Αλίκη Τέλλογλου και που περιλαμβάνει επίσης μικρότερες ενότητες με έργα ευρωπαϊκής τέχνης, αρχαιότητας, Ανατολής, λαϊκής παράδοσης και ακόμη χειρόγραφα, παλιά βιβλία και άλλα συλλεκτικά αντικείμενα. Η συλλογή αυτή αποτέλεσε τον πυρήνα του ιδρύματος γύρω από τον οποίο συγκεντρώνονται συνεχώς νέες δωρεές, όπως του Δημητρίου Τσάμη, καθώς και δύο πολύτιμα για την έρευνα στον τομέα της τέχνης κληροδοτήματα: το αρχείο και η βιβλιοθήκη του ιστορικού της τέχνης Τώνη Σπητέρη και το αρχείο του καθηγητή της Φιλοσοφίας στο Α.Π.Θ., Γεωργίου Μουρέλου.

Στα λίγα χρόνια της λειτουργίας του οργανώθηκαν πολλές εκθέσεις, τις εκδηλώσεις του υποστήριξαν σημαντικές προσωπικότητες από το χώρο του πνεύματος και της τέχνης, όπως οι Μίκης Θεοδωράκης, Ιάκωβος Καμπανέλλης, Χρύσανθος Χρήστου, Manuel Blanco, Detlev Cramer, Egert Pöhlmann, Κατερίνα Σπετσιέρη-Beschi και πολλοί άλλοι, ενώ φιλοξενήθηκαν σημαντικές θεατρικές και μουσικές παραστάσεις.

Στους στόχους του ιδρύματος εντάσσεται η συνεχής προσφορά και βελτίωση των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων που απευθύνονται σε παιδιά από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι περισσότερα από 35.000 παιδιά επισκέπτονται τις εκθέσεις που οργανώνει το Τελλόγλειο Ίδρυμα. Η καθημερινή πλέον θετική ανταπόκριση από το ευρύ κοινό αλλά και από τους ειδήμονες, όπως και οι συνεχείς προτάσεις για μελλοντικές συνεργασίες αποτελούν για τους ανθρώπους του Τελλόγλειου Ιδρύματος την αποτελεσματικότερη ενθάρρυνση των προσπαθειών τους, όπως και επιβεβαίωση των στόχων που τέθηκαν από τους ιδρυτές του.

ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΥΛΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ

Μουσείο προπλασμάτων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και παραδοσιακών αντικειμένων

Το μουσείο θα περιλαμβάνει προπλάσματα παραδοσιακών κτισμάτων, λαϊκών και αστικών, και συγχρόνως θα καλύπτει ένα μέρος της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Το μουσείο πρόκειται να λειτουργήσει σε χώρο που διαμορφώνεται ειδικά για το σκοπό αυτό και ο οποίος βρίσκεται αριστερά και πίσω από το μικρό αμφιθέατρο της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. Ουσιαστικά το μουσείο καταλαμβάνει μέρος του ελεύθερου χώρου που ανήκε στο μικρό αυτό αμφιθέατρο, το οποίο στην πράξη δεν λειτούργησε ποτέ ως χώρος «εκτόνωσης» μια και ο χώρος υποδοχής που υπάρχει μπροστά του αποδείχθηκε ικανοποιητικός για το σκοπό αυτό.

Το μουσείο θα περιλαμβάνει προπλάσματα παραδοσιακών κτισμάτων, λαϊκών και αστικών, και συγχρόνως θα καλύπτει ένα μέρος της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Το υλικό αυτό αποτελεί προϊόν φοιτητικών ασκήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Εργαστηρίου Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας, διευθυντής του οποίου υπήρξε ο καθηγητής Ν. Κ. Μουτσόπουλος, ομότιμος πλέον σήμερα. Ο στόχος των φοιτητικών ασκήσεων ήταν προφανής. Η γνωριμία των φοιτητών με τα υλικά, την κλίμακα και τις μεθόδους οργάνωσης, καθώς και την εξοικείωσή τους με τα παραδοσιακά κτίσματα.

Ο διατιθέμενος χώρος θα περιλαμβάνει την έκθεση, συντήρηση και αποθήκευση του υλικού, καθώς και γραφείο για τις λειτουργικές ανάγκες του μουσείου. Το εκθεσιακό υλικό θα εναλλάσσεται, επειδή ο χώρος είναι σχετικά περιορισμένος, αλλά και επειδή θα απαιτείται συνεχής συντήρησή του. Αναμφίβολα, είναι πολύτιμο το υλικό αυτό σήμερα για τους φοιτητές, οι οποίοι πρέπει να γίνουν κοινωνοί της ελληνικής παράδοσης που χάνεται, δυστυχώς τόσο ως εικόνα όσο και ως γνώση.

του **Κ. Ε. Οικονόμου**
καθηγητή του Τμήματος
Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Α.Π.Θ.

Πηγή: Λεύκωμα για τα 75 χρόνια του Α.Π.Θ., (φωτ. Λ. Λαϊζου)

ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΥΝ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗΣ

Συλλογή χαρτών του χώρου της πανεπιστημιούπολης

του **Παρασκευά Σαββαΐδη**
καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.

Το έτος 2000 κυκλοφόρησε το βιβλίο των Παρασκευά Σαββαΐδη και Άνθιμου Μπαντέλα, καθηγητών του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ. «**Πόλεις Πανεπιστημίου Πόλεις**» (Εκδόσεις University Studio Press). Το βιβλίο πραγματεύεται τον τρόπο με τον οποίο επέδρασε η ιστορία στο χώρο της πανεπιστημιούπολης ή ο χώρος στα ιστορικά συμβάντα, καθώς και στην πολεοδομική εξέλιξη της πανεπιστημιούπολης.

Ο χώρος μέσα στον οποίο έχει αναπτυχθεί η πανεπιστημιούπολη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αποτελούσε παλαιότερα την ανατολική περιοχή της πόλης που τη διέσχιζαν οι χείμαρροι Αγίου Παύλου και Χορτατζήδων. Η συγκρότηση του πανεπιστημιακού οικοπέδου ξεκίνησε το 1927 με την παραχώρηση στο πανεπιστήμιο από το ελληνικό κράτος της νομής του κτιρίου που παλαιότερα στέγαζε την τουρκική Προπαρασκευαστική Σχολή İdadiye και του κήπου που το περιέβαλλε. Στη συνέχεια παραχωρήθηκαν ή αγοράστηκαν κι άλλες εκτάσεις μέχρι το 1955, οπότε ολοκληρώθηκε η τελική μορφή και έκταση του οικοπέδου.

Στο μεγαλύτερο τμήμα του χώρου που φιλοξενεί σήμερα την πανεπιστημιούπολη, υπήρχαν κατά το παρελθόν και για αιώνες ελληνικά και, κυρίως, εβραϊκά νεκροταφεία, πριν ακόμη από την άλωση της πόλης από τους Τούρκους. Σε τμήμα του χώρου δημιουργήθηκε ο μεγάλος προσφυγικός συνοικισμός της Αγίας Φωτεινής, που στέγαζε επί δεκαετίες χιλιάδες πρόσφυγες μετά τη μικρασιατική καταστροφή.

Μια έρευνα που απέδωσε πλούσιο υλικό

Οι συγγραφείς προσπάθησαν να προσεγγίσουν το θέμα τους με τη συνδρομή χαρτών και τοπογραφικών διαγραμμάτων της περιοχής, χαρτών που συντάχθηκαν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους και για διαφορετικούς σκοπούς. Η ιστορία της δημιουργίας της πανεπιστημιούπολης διερευνήθηκε σε συνάρτηση με τους χάρτες και τα τοπογραφικά διαγράμματα που συμπεριλήφθηκαν στα κείμενα, καθώς και από βασική ιστορική βιβλιογραφία. Ωστόσο ο συνδυασμός αυτός παρήγαγε αρκετά στοιχεία για διάφορα γεγονότα που δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά.

Για τη συγκέντρωση τέτοιων χαρτών, τοπογραφικών διαγραμμάτων, αλλά και εγγράφων της εποχής, έγινε έρευνα σε αρχεία του πανεπιστημίου (και ιδιαίτερα της Τεχνικής Υπηρεσίας), δημοσίων υπηρεσιών (Πολεοδομία Θεσσαλονίκης, Τοπογραφική Υπηρεσία Υπουργείου Γεωργίας, Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας κ.ά.), του Δήμου Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση Αρχιτεκτονικού, Διεύθυνση Τοπογραφίας και Αποτυπώσεων, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης) και άλλων φορέων και ιδιωτών (Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Αρχείο Β. Χατζηβασιλείου κ.ά.).

Το σύνολο των χαρτών και τοπογραφικών διαγραμμάτων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη συγγραφή του βιβλίου, αλλά και πρόσθετο χαρτογραφικό υλικό, βρίσκεται σήμερα στο αρχείο του Εργαστηρίου Γεωδαισίας και Γεωματικής: μερικές δεκάδες χαρτών και τοπογραφικών διαγραμμάτων διαφόρων κλιμάκων και θεμάτων που σχετίζονται με την ιστορική εξέλιξη του Α.Π.Θ. και της πανεπιστημιούπολης.

Μια χαρτογραφική καταγραφή του πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης από τις αρχές του περασμένου αιώνα, που η έκτασή του καταλαμβάνόταν ακόμη από τα εβραϊκά νεκροταφεία και τον προσφυγικό συνοικισμό της Αγίας Φωτεινής, μέχρι τις ημέρες μας. Το αρχείο φυλάσσεται στο Εργαστήριο Γεωδαισίας και Γεωματικής.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Β΄ ΦΥΣΙΚΗΣ

Το μικροσκόπιο της JEOL (ειδικός χώρος ΦΜΣ).

Οι προθήκες του Εργαστηρίου Β΄ Φυσικής.

Όργανα φυσικής

του **Ι. Αντωνόπουλου**

καθηγητή
του Τμήματος
Φυσικής Α.Π.Θ.

Τα όργανα της συλλογής συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν σε προθήκες, όπου εξακολουθούν να εκτίθενται έως σήμερα, περιμένοντας να βρουν τη θέση τους σε ένα μεγάλο, ενιαίο Μουσείο Επιστημών του Α.Π.Θ.

Το Εργαστήριο Β΄ Φυσικής είναι το πρώτο που ιδρύθηκε στο Τμήμα Φυσικής του πανεπιστημίου μας, με διευθυντή τον καθηγητή Ν. Εμπειρικό, που είχε κάνει σπουδές στη Γερμανία. Με την κρατική χρηματοδότηση και με δωρεές φίλων του, το εργαστήριο άρχισε να εξοπλίζεται κυρίως για τις εργαστηριακές φοιτητικές ασκήσεις.

Για την ιστορία αναφέρω ότι το υπ' αριθμ. 1 όργανο στο κτηματολόγιο του εργαστηρίου είναι ένα ίσως απλό καθετόμετρο, δηλαδή ένας κάθετος χάρακας με ένα σιδερένιο δείκτη. Με την ταχεία ανάπτυξη της τεχνολογίας, ιδιαίτερα στο τέλος της δεκαετίας του '60, ο εξοπλισμός αρχίζει να ανανεώνεται και να προστίθενται όργανα και διατάξεις για έρευνα, ενώ τα παλιά συσσωρεύονται σε ντουλάπες, στα υπόγεια του μεγάλου αμφιθεάτρου του κτιρίου που ήταν γνωστό ως «ΦΜΣ».

Με την ίδρυση του Τεχνικού Μουσείου Θεσσαλονίκης το Νοέμβριο του 1978, του οποίου ιδρυτικά μέλη ήταν ο καθηγητής Ν. Οικονόμου και πολλοί από το προσωπικό του εργαστηρίου, ένας μεγάλος αριθμός των διατάξεων και των οργάνων, μεταξύ των οποίων και το πρώτο στην Ελλάδα ηλεκτρονικό μικροσκόπιο Elmiscop I, «δανείστηκαν» στο μουσείο, του οποίου απετέλεσαν τον πυρήνα. Σήμερα εκτίθενται στο Κέντρο Διάδοσης Επιστημών & Μουσείο Τεχνολογίας. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 τα όργανα του υπογείου συντηρήθηκαν και τοποθετήθηκαν σε προθήκες, όπου εξακολουθούν να εκτίθενται έως σήμερα, περιμένοντας να βρουν τη θέση τους σε ένα μεγάλο, ενιαίο Μουσείο Επιστημών του Α.Π.Θ.

Η προτομή του Ν. Εμπειρικού, έργο του γλύπτη Δ. Καλαμάρα

Από τα εκθέματα του Α.Π.Θ. που βρίσκονται στο Κέντρο Διάδοσης Επιστημών & Μουσείο Τεχνολογίας

Η θεμέλιος πλάκα του πρώτου κτιρίου των Σχολών Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών, καθώς και της Γεωπονίας και Δασολογίας. Το κτίριο δεν ανεγέρθη ποτέ.

ΜΙΑ ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΩΝ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ - ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Πετρώματα και απολιθώματα ζωγραφίζουν τη ζωή επάνω στη γη

Συλλογή της εξέλιξης της γεωλογίας, των ασπόνδυλων οργανισμών και των θηλαστικών και παλαιοανθρωπολογική συλλογή της εξέλιξης του ανθρωπίνου γένους.

του Δρ. Δ. Κωστόπουλου

Ι.Δ.Α.Χ.
του Τμήματος
Γεωλογίας Α.Π.Θ.

Το Μουσείο Γεωλογίας - Παλαιοντολογίας του Τμήματος Γεωλογίας Α.Π.Θ. ιδρύθηκε το 1927 και βρίσκεται στη δεξιά πτέρυγα του ισόγειου του παλαιού κτιρίου της Σχολής Θετικών Επιστημών (πρώην ΦΜΣ), εντός του Εργαστηρίου Γεωλογίας - Παλαιοντολογίας.

Πρόκειται για ένα χώρο περίπου 60 m², στον οποίο καταρχήν φυλάσσονται οι συλλογές του εργαστηρίου, προϊόν της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών του, και αφετέρου εκτίθενται αντιπροσωπευτικά δείγματα γεωλογικού - παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος του ελληνικού χώρου.

Τα εκθέματα του Μουσείου διακρίνονται σε τρεις βασικές συλλογές:

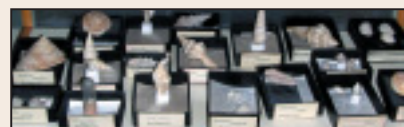
- **Ορυκτά και πετρώματα του ελληνικού χώρου**, η οποία περιλαμβάνει μία πετρογραφική συλλογή της διάρθρωσης και εξέλιξης της γεωλογίας της Ελλάδας, μία συλλογή ορυκτών από τα ορυχεία Στρατωνίου Χαλκιδικής και Λαυρίου, εμπλουτισμένη και με χαρακτηριστικά ορυκτά της Ευρώπης, μία συλλογή μαρμάρων του ελληνικού χώρου και μία συλλογή γαιανθράκων της Ελλάδας.
- **Παλαιοντολογική συλλογή ασπόνδυλων οργανισμών**, η οποία αναφέρεται στην εξέλιξη των ασπόνδυλων οργανισμών στο βάθος του γεωλογικού χρόνου (600 εκατομμύρια χρόνια έως σήμερα) και περιλαμβάνει δείγματα από την Ελλάδα και την Ευρώπη, μεταξύ των οποίων Τριλοβίτες, Αμμωνίτες, Ιππουρίτες κ.ά.
- **Παλαιοντολογική συλλογή σπονδυλωτών οργανισμών**, η οποία αναφέρεται κυρίως στην εξέλιξη των θηλαστικών, τομέα στον οποίο το εργαστήριο αναπτύσσει εκτεταμένη ερευνητική δραστηριότητα. Η συλλογή περιλαμβάνει απολιθωμένα λείψανα θηλαστικών από διάφορες θέσεις της Ελλάδας (κουλάδα Αξιού, Μυγδονία λεκάνη, λεκάνη Γρεβενών, Θεσσαλία, Πετράλωνα, Νικήτη Χαλκιδικής κ.ά.) και παρουσιάζει κρανία και οστά αντιλοπών, ιπποειδών, καμηλοπαρδάλων, σαρκοφάγων, ρινοκέρων και προβοσκιδωτών, που έζησαν στον ελλαδικό χώρο τα τελευταία 10 εκατομμύρια χρόνια.

Η ιστορία του ανθρώπινου είδους

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η παλαιοανθρωπολογική συλλογή στην οποία παρουσιάζεται η εξέλιξη του ανθρώπινου γένους μέσω εκμαγείων πρωτόγονων πρωτευόντων και ανθρωπίδων απ' όλο τον κόσμο. Σημαντική θέση στη συλλογή καταλαμβάνουν και δύο από τα πιο ενδιαφέροντα παγκοσμίως δείγματα από τον ελληνικό χώρο, τα οποία φυλάσσονται στο μουσείο:

- το τμήμα κρανίου του *Ouranopithecus macedoniensis*, ηλικίας 9,5 εκατομμυρίων ετών, το οποίο βρέθηκε στην περιοχή του Αξιού ποταμού και
- το κρανίο του «Ανθρώπου των Πετραλώνων», ηλικίας περίπου 200.000 ετών, το οποίο θεωρείται ότι ανήκει σε ένα τελικό στάδιο του *Homo erectus* και αποτελεί σταθμό στην πορεία προς το σύγχρονο άνθρωπο.

Το μουσείο είναι επισκέψιμο κάθε Πέμπτη πρωί, εκτός αργιών, σε ομάδες σχολείων ή ενηλίκων (μεγαλύτερες των 10 ατόμων), κατόπιν προσυνεννόησης (τηλ. επικοινωνίας: 2310-998540, Δ. Κωστόπουλος).

Μουσείο ζωολογίας

του **Β. Γκούτνερ**
αναπληρωτή καθηγητή
του Τμήματος Βιολογίας Α.Π.Θ.

Στις εγκαταστάσεις του Τομέα Ζωολογίας, στον 6ο όροφο του κτιρίου όπου στεγάζεται το Τμήμα Βιολογίας, υπάρχει μουσειακός χώρος που φιλοξενεί συλλογές ταριχευμένων ζώων από διάφορες τροπικές και εύκρατες περιοχές του πλανήτη.

Αρχή της δημιουργίας τους αποτέλεσε μια συλλογή ταριχευμένων ζώων που αγοράστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1930 από τον τότε καθηγητή του Εργαστηρίου Ζωολογίας **Γ. Αθανασόπουλο**. Η συλλογή αυτή ανήκε στον ρωσικής καταγωγής μετανάστη Roduskin, ο οποίος ήταν ειδικευμένος ταριχευτής. Μάλιστα, ο Roduskin είχε αναλάβει την ταρίχευση και πολλών άλλων ζώων του ελλαδικού χώρου για λογαριασμό του Εργαστηρίου Ζωολογίας. Έκτοτε, οι συλλογές του μουσείου εμπλουτίστηκαν από άλλα δείγματα που είτε συνέλεξε και συντήρησε το προσωπικό του Εργαστηρίου είτε αγοράστηκαν.

Σήμερα, τα δείγματα που φιλοξενούνται στο μουσείο ανέρχονται σε 407. Από αυτά τα 42 ανήκουν σε διάφορα είδη θηλαστικών και τα υπόλοιπα 365 σε διάφορα είδη πτηνών.

Ένα μέρος της συλλογής είναι προσβάσιμο στο κοινό και εκτίθεται σε προθήκες στο διάδρομο του Εργαστηρίου Ζωολογίας, ενώ ένα άλλο, κυρίως του νωπού ζωολογικού υλικού, είναι κλειστό για το κοινό, καθώς δεν έχουν βρεθεί τα κονδύλια που θα στηρίξουν την απαραίτητη μουσειακή υποδομή.

Ανεκτίμητη συλλογή

Εκτός από τις συλλογές των ταριχευμένων ζώων, το Εργαστήριο Ζωολογίας διαθέτει μια ανεκτίμητη συλλογή νωπού ζωολογικού υλικού που συλλέχθηκε στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών του. Οι συλλογές αυτές χρονολογούνται από την εποχή του καθηγητή Γ. Αθανασόπουλου, αλλά το μεγαλύτερο τμήμα τους συγκεντρώθηκε τα τελευταία 40 χρόνια. Στις συλλογές αυτές περιλαμβάνονται δείγματα ασπόνδυλων (σπόγγοι, κοράλλια, δακτυλιοσκήληκες, καρκινοειδή, κ.ά.) και σπονδυλωτών, κυρίως ψαριών. Μεγάλο μέρος του υλικού αυτού έχει προσδιορισθεί και ταξινομηθεί. Μεταξύ των δειγμάτων που έχουν προσδιορισθεί, πολλά αντιστοιχούν σε σπάνια είδη, ενώ ορισμένα σε νέα για την επιστήμη είδη.

Όσον αφορά τα ταριχευμένα ζώα, μεγάλο μέρος της συλλογής εκτίθεται στο διάδρομο του Εργαστηρίου Ζωολογίας. Είναι προσβάσιμη στο κοινό και την έχουν επισκεφθεί μαθητές από πολλά σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το υπόλοιπο μέρος της συλλογής φυλάσσεται σε ειδικές προθήκες, σε αίθουσα που επί του παρόντος είναι κλειστή για το κοινό.

Όσον αφορά τις συλλογές νωπού υλικού, είναι διαθέσιμες για ερευνητικούς σκοπούς σε ειδικούς επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Δυστυχώς, λόγω έλλειψης πόρων, δεν υπάρχει η απαραίτητη μουσειακή υποδομή και γι' αυτό οι συλλογές αυτές δεν είναι ανοιχτές στο ευρύ κοινό.

Παραδείσια πτηνά (επάνω)
και ραλλίδες (κάτω).

Ταριχευμένα δείγματα λεοπάρδαλης και ικτιδών.

ΜΕ ΕΚΘΕΜΑΤΑ ΑΓΡΙΩΝ ΘΗΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΥΛΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΗΜΙΚΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

Μουσείο άγριας πανίδας

Το Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Α.Π.Θ. και ειδικότερα το Εργαστήριο Άγριας Πανίδας και Ιχθυοπονίας Γλυκών Υδάτων, με σκοπό την ευαισθητοποίηση και τον προβληματισμό του κοινού αναφορικά με την προστασία της πλούσιας, απειλούμενης ωστόσο, φυσικής κληρονομιάς της χώρας μας, προέβη στη δημιουργία και λειτουργία ενός πρότυπου Μουσείου Άγριας Πανίδας στις νέες κτιριακές εγκαταστάσεις του τμήματος στο Φοίνικα.

Στο μουσείο αυτό, το οποίο συμπληρώνει επίσημα 10 χρόνια λειτουργίας και στεγάζεται σε ειδικό χώρο εμβαδού 700 m², εκτίθενται περίπου διακόσια είδη άγριων θηλαστικών και πουλιών της ενδημικής πανίδας της χώρας μας, καθώς και είδη που εμφανίζονται στη χώρα μας κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών τους μετακινήσεων. Ορισμένα από τα εκθέματα ανήκουν σε είδη που έχουν ήδη εξαφανισθεί ή βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο εξαφάνισης.

Η δημιουργία του μουσείου

Η συλλογή των εκθεμάτων του μουσείου ξεκίνησε κατά τη δεκαετία του 1950 από τον αείμνηστο καθηγητή Ι. Παπαϊωάννου, ο οποίος, αν και καθηγητής της δασικής βοτανικής, είχε την έμπνευση της αναγκαιότητας για δημιουργία μιας συλλογής ταριχευμένων ζώων, με σκοπό την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των φοιτητών του τότε Τμήματος Δασολογίας. Οι διαρκείς προσπάθειές του συνέβαλαν ώστε πολλά είδη ταριχευμένων ζώων, που ήταν στην κατοχή ιδιωτών συλλεκτών, να μεταφερθούν στο νυν Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος. Επίσης, ο Χρήστος Γκούτνερ εμπλούτισε τη συλλογή αυτή με ταριχευμένα είδη που παραχώρησε στο τμήμα το 1970.

Στη συνέχεια, ο καθηγητής Γ. Τσουμής μερίμνησε ώστε τα εκθέματα της συλλογής να τοποθετηθούν σε ειδικές προθήκες, γεγονός που συνέβαλε ουσιαστικά στην προστασία και διατήρησή τους.

Πολύτιμη ήταν επίσης η προσφορά και ο εμπλουτισμός του μουσείου με αφίσες του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της κ. Νίκης Γουλανδρή.

του **Ν. Παπαγεωργίου**
καθηγητή του Τμήματος
Δασολογίας και Φυσικού
Περιβάλλοντος Α.Π.Θ.

Μουσείο Άγριας Πανίδας

Η μεταφορά και η διαμόρφωση του χώρου του μουσείου, που είναι επισκέψιμο από το κοινό, κατέστη δυνατή μετά την ίδρυση του Εργαστηρίου Άγριας Πανίδας και Ιχθυοπονίας Γλυκέων Υδάτων, το 1975, με διευθυντή τον καθηγητή Ν. Παπαγεωργίου, αλλά και την οικονομική ενίσχυση της πρυτανείας του Α.Π.Θ., του Ταμείου Διοίκησης και Διαχείρισης των Πανεπιστημιακών Δασών και της ΣΤ΄ Κυνηγετικής Ομοσπονδίας.

Ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος

Στόχος του μουσείου είναι η ευαισθητοποίηση των επισκεπτών και η ως εκ τούτου εξασφάλιση της θετικής τους ανταπόκρισης στην πρόσκληση για προστασία της φύσης και της αναγκαιότητας για αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

Η λειτουργία του μουσείου, πέρα από την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των φοιτητών και των ειδικών επιστημόνων, αποτελεί και ένα σημαντικό πόλο έλξης για ενημέρωση της μαθητιώσας νεολαίας στα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας μας. Αυτό συμβάλλει στην ευαισθητοποίησή τους σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και κυρίως στην ανάπτυξη τρόπων σκέψης για ορθότερη διαχείριση των φυσικών πόρων και προστασία της φυσικής μας κληρονομιάς.

Η παρουσίαση του ζωικού κόσμου της χώρας μας στο μουσείο δεν αφήνει απροβλημάτιστους τους Έλληνες επισκέπτες, αλλά τους εντυπωσιάζει και κάνει τους περισσότερους από αυτούς να αντιληφθούν την περιορισμένη γνώση που έχουν στα σημαντικά θέματα της προστασίας της ελληνικής πανίδας και του φυσικού περιβάλλοντος γενικότερα.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, οι πολίτες κάθε χώρας θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη της προστασίας του περιβάλλοντος. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει όταν, όπως προαναφέρθηκε, οι περισσότεροι γνωρίζουν ελάχιστα για το φυσικό πλούτο της ίδιας τους της χώρας.

Είναι γι' αυτό αναγκαίο να καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια από όλους και ειδικότερα από τους νέους, ώστε να προστατευθούν τα διασωθέντα ζωικά είδη και να αποφευχθεί ως εκ τούτου το ανεπιθύμητο: ορισμένα από αυτά τα είδη να τα θαυμάζουν οι μελλοντικές γενεές μόνο στις προθήκες μουσείων, σαν μία ανάμνηση του παρελθόντος.

Η λειτουργία του μουσείου, πέρα από την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των φοιτητών και των ειδικών επιστημόνων, αποτελεί και ένα σημαντικό πόλο έλξης για ενημέρωση της μαθητιώσας νεολαίας στα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας μας. Αυτό συμβάλλει στην ευαισθητοποίησή τους σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και κυρίως στην ανάπτυξη τρόπων σκέψης για ορθότερη διαχείριση των φυσικών πόρων και προστασία της φυσικής μας κληρονομιάς.

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΒΟΤΑΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ (HERBARIUM) ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Οι συλλογές του Herbarium αποτελούν σημείο αναφοράς για τους ερευνητές της ελληνικής χλωρίδας, που ανατρέχουν σε αυτές για σύγκριση και ορθή ταξινόμηση των φυτών που συλλέγουν. Οι ερευνητές εμπλουτίζουν συνέχεια τις συλλογές με νέες· 2.000 - 3.000 δείγματα προστίθενται ετησίως, αλλά η έλλειψη βοηθητικού - τεχνικού προσωπικού καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την αρχειοθέτηση και διατήρησή τους.

Ερμάρια γεμάτα λουλούδια

Το Βοτανικό Μουσείο (Herbarium) του Τμήματος Βιολογίας βρίσκεται στον 8ο όροφο του κτιρίου Βιολογίας και φιλοξενεί περισσότερα από 30.000 αποξηραμένα δείγματα φυτών. Το Herbarium είναι καταχωρημένο στο διεθνή κατάλογο βοτανικών μουσείων που διατηρούν ερευνητικές συλλογές ως TAU (Thessaloniki Aristotle University). Τα αποξηράμενα δείγματα φυτών που φυλάσσονται στα παλαιά και νέα ερμάρια του προέρχονται από συλλογές σύγχρονων αλλά και παλαιότερων Ελλήνων και Ευρωπαίων ερευνητών της ελληνικής χλωρίδας.

Τα δείγματα των φυτών είναι ταξινομικά προσδιορισμένα (διαδικασία σε μόνιμη αναθεώρηση) και είναι καταχωρημένα στα ερμάρια κατά οικογένειες και γένη. Σε κάθε δείγμα εκτός από το επιστημονικό (λατινικό) όνομα, αναφέρεται η γεωγραφική περιοχή και η χρονολογία συλλογής του καθώς και το όνομα του συλλέκτη ή των συλλεκτών. Το παλαιό τμήμα του Herbarium φιλοξενεί τις γενικές συλλογές με δείγματα φυτών που συλλέχθηκαν από διάφορες περιοχές της Ελλάδας κατά την περίοδο 1800 - 1950.

Στο νέο τμήμα φιλοξενούνται τα δείγματα των σύγχρονων ερευνητών και είναι χωρισμένα σε θεματικές ενότητες που αντιστοιχούν στη γεωγραφική περιοχή που εκπονήθηκε ή εκπονείται η αντίστοιχη έρευνα (δείγματα από το Δέλτα του Έβρου, τα όρη της Μακεδονίας και της Θράκης, την περιοχή της Θεσσαλονίκης και του Βόλου, τον Εθνικό Δρυμό Βίκου - Αώου, την Κρήτη, τη Μάνη και τη Χίο). Επιπλέον υπάρχουν θεματικές συλλογές που αφορούν μια ταξινομική ομάδα ή ομάδες φυτών που συλλέγονται από όλη την Ελλάδα (αρωματικά φυτά των γενών *Calamintha*, *Mentha*, *Origanum*, *Salvia*, *Satureja*, *Thymus*).

Σημαντικό ερευνητικό ενδιαφέρον

Οι συλλογές του Herbarium αποτελούν σημείο αναφοράς για τους ερευνητές της ελληνικής χλωρίδας, που ανατρέχουν σε αυτές για σύγκριση και ορθή ταξινόμηση των φυτών που συλλέγουν. Ακόμη παρέχουν πληροφορίες που επιτρέπουν τη σύγκριση της σημερινής με την παλαιότερη εξάπλωση ειδών που επηρεάζονται από τις περιβαλλοντικές αλλαγές. Σημαντικό ερευνητικό ενδιαφέρον έχουν επίσης οι ονοματολογικοί τύποι (type specimens), δηλ. τα δείγματα φυτών από τα οποία περιγράφηκε για πρώτη φορά μία ταξινομική ομάδα.

Οι ερευνητές εμπλουτίζουν συνέχεια το Herbarium με τις συλλογές τους· 2.000 - 3.000 δείγματα προστίθενται ετησίως, αλλά η έλλειψη βοηθητικού - τεχνικού προσωπικού καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την αρχειοθέτηση και διατήρησή τους, καθώς επίσης και την επί δανεισμό αποστολή τους σε ερευνητές άλλων πανεπιστημίων.

Οι συλλογές των φυτών, για λόγους ασφαλούς διατήρησής τους, δεν είναι προσβάσιμες από το ευρύ κοινό. Γνωρίζοντας την εξαιρετική χρησιμότητα των συλλογών και των στοιχείων τους στοχεύουμε στην ηλεκτρονική δημοσιοποίησή τους.

της **Στέλλας Κοκκίνη**

καθηγήτριας
του Τμήματος
Βιολογίας Α.Π.Θ.

Δείγμα από «τσάι του βουνού» που συλλέχθηκε στην Πάρνηθα το 1901 από τον Γερμανό βοτανικό Heldreich.

ΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΕΙΣΤΗΡΙΩΝ ΠΟΥ ΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Εγκληματολογικό Μουσείο

του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής
και Τοξικολογίας
της Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.

Το εγκληματολογικό μουσείο του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας του Α.Π.Θ. άρχισε να συγκροτείται το 1944, με την έναρξη της λειτουργίας του εργαστηρίου. Οφείλει τη δημιουργία του στις προσπάθειες του πρώτου συλλέκτη των πειστηρίων, καθηγητή Ηλιακή (1944 - 1954), ο οποίος συγκέντρωσε και καταχώρησε εκθέματα, θέτοντας έτσι τις βάσεις για τη δημιουργία του μουσείου.

Για τη δημιουργία και ανάπτυξη του εγκληματολογικού μουσείου συνέβαλαν και άλλοι καθηγητές, που διετέλεσαν διευθυντές του εργαστηρίου, η πλειονότητα των οποίων ήταν ιατροδικαστές. Το 1990 ο αείμνηστος αναπληρωτής καθηγητής της ιατροδικαστικής Παναγιώτης Επιβατιανός διαπνεόμενος από την ίδια αγάπη για το μουσείο με τους προκατόχους του, διαμόρφωσε χώρο στο υπόγειο του Εργαστηρίου της Ιατροδικαστικής δίπλα από το νεκροτομείο, όπου και μεταφέρθηκαν όλα τα εκθέματα, τα οποία είχαν φυλαχτεί προχειρώς.

Το μουσείο παρέμεινε στο χώρο αυτό μέχρι το 2004. Το ίδιο έτος ανακαινίστηκε το ισόγειο του εργαστηρίου, δηλαδή το νεκροτομείο, το μουσείο, οι αποθήκες, το εμφανιστήριο και η αίθουσα αναμονής. Ο παλιός χώρος του μουσείου θα λειτουργήσει ως Εργαστήριο Ιατροδικαστικής ανάλυσης DNA και το μουσείο θα μεταφερθεί στο β' όροφο.

Σήμερα τα εκθέματα του μουσείου βρίσκονται σε διάφορους χώρους του εργαστηρίου, μέχρι να ετοιμαστεί ο χώρος που θα τα φιλοξενήσει.

Το υλικό του μουσείου προέρχεται από το καθημερινό έργο των ιατροδικαστών, των τοξικολόγων και των διωκτικών αρχών. Ο σκοπός του μουσείου είναι η εκπαίδευση των φοιτητών.

Διάφορα παρασκευάσματα.

Φωτογραφικό υλικό.

Διάφορα κρανία από βίαιους θανάτους.

Φιλοδοξία της Ιατρικής η ίδρυση μουσείου ιστορίας της σχολής

Η Ιατρική Σχολή του Α.Π.Θ. με την υπ' αριθμό Α.Π. Α1613/22-11-04 απόφασή της αποφάσισε την ίδρυση του Μουσείου Ιστορίας με στόχο τη συγκέντρωση, συντήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση, φύλαξη, ανάδειξη και προβολή των κάθε είδους πηγών και υλικών που αφορούν την ιστορία, τη λειτουργία και τις πάσης φύσεως δραστηριότητες της Ιατρικής Σχολής.

Το υλικό αυτό θα στεγασθεί σε κατάλληλο χώρο και θα χρησιμεύσει όχι μόνον ως εκθετήριο αλλά κυρίως ως χώρος έρευνας και δραστηριοτήτων σε ιατροϊστορικά θέματα. Η επιτροπή εξασφάλισε, επίπλωσε και εξόπλισε με ηλεκτρονικές συσκευές το χώρο στέγασης της γραμματείας του μουσείου. Επίσης, το Δ.Σ. της Ιατρικής Σχολής και μετά από αίτημα της επιτροπής, δέσμευσε χώρο στο κτίριο της σχολής για την οριστική εγκατάσταση του μουσείου με την εκτέλεση των απαραίτητων εργασιών για τη διαμόρφωση του χώρου.

Η επιτροπή έχει επίσης συντάξει το σχέδιο υπουργικής

απόφασης και τον κανονισμό οργάνωσης και λειτουργίας του μουσείου, τα οποία υποβάλλονται εντός των προσεχών ημερών στην Ιατρική Σχολή προκειμένου ν' αναληφθούν οι ενέργειες εκείνες οι οποίες θα οδηγήσουν στη θεσμοθέτηση του μουσείου. Το μουσείο προβλέπεται να περιλαμβάνει τα εξής τμήματα:

1. Τμήμα ιστορικού αρχείου.
2. Τμήμα βιβλιοθήκης εκπαιδευτικού και έντυπου υλικού.
3. Τμήμα αντικειμένων, συλλογών και ενθυμημάτων.
4. Τμήμα φωτοθήκης - ταινιοθήκης.
5. Τμήμα καλλιτεχνικών συλλογών.
6. Τμήμα συντήρησης, φωτογράφισης και ηλεκτρονικής ψηφιοποίησης.
7. Τμήμα δημοσίων σχέσεων και οργάνωσης εκθέσεων.

Η επιτροπή θα προχωρήσει από το νέο ακαδημαϊκό έτος στο καθ' αυτό έργο της με τη φιλοδοξία το μουσείο αυτό να γίνει σύντομα πραγματικότητα.

Σκηνογραφικές
κατασκευές
φοιτητών του
Τμήματος
Θεάτρου, που
φυλάσσονται
στο Τμήμα
Θεάτρου.

ΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Το αρχείο της ιστορίας του θεάτρου

της Έφης Βαφειάδη
επίκουρης καθηγήτριας
του Τμήματος Θεάτρου Α.Π.Θ.

*Στόχος του Τμήματος Θεάτρου
είναι η συγκρότηση αρχείου-
μουσείου της θεατρικής ιστορίας
της Θεσσαλονίκης, για το οποίο
έχει ήδη αρχίσει η προεργασία.*

*Στιγμές από παραστάσεις φοιτητών
του Τμήματος Θεάτρου στο πλαίσιο
διπλωματικών εξετάσεων στο μάθημα της
Υποκριτικής.*

Ένα πολύτιμο αρχείο προγραμμάτων θεατρικών παραστάσεων και ένα δεύτερο αρχείο αποκομμάτων του ημερήσιου τύπου συνθέτουν εν μέρει το συλλεκτικό πλούτο του Τμήματος Θεάτρου.

Το πρώτο δημιουργήθηκε χάρη σε δωρεές μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, σε προσφορές θεατρόφιλων της πόλης μας, καθώς και σε δωρεές θεατρικών οργανισμών, και περιλαμβάνει προγράμματα παραστάσεων ιδιωτικών, δημοτικών και κρατικών θεάτρων. Τα παλαιότερα από αυτά ανάγονται στη δεκαετία του 1960. Μια συλλογή θεατρικής αφίσας συμπληρώνει αυτό το αρχείο.

Το δεύτερο αποτελείται από θεατρικού περιεχομένου δημοσιεύματα του ημερήσιου και περιοδικού τύπου της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας. Στο εν λόγω αρχείο, που ξεκινά από το 1980, έχει αποθησαυριστεί, εκτός από την κριτική θεατρικών παραστάσεων, ένας σημαντικός αριθμός συνεντεύξεων με συντελεστές της θεατρικής τέχνης (συγγραφείς, σκηνοθέτες, ηθοποιούς, χορογράφους, μουσικούς, μεταφραστές κ.τ.λ.), καθώς και κείμενα γενικής πληροφόρησης.

Παράλληλα, το αρχειακό υλικό του Τμήματος περιλαμβάνει μαγνητοσκοπήσεις σημαντικού αριθμού θεατρικών παραστάσεων, εγχώριων και ξένων.

Τέλος, στόχος του Τμήματος Θεάτρου είναι η συγκρότηση αρχείου-μουσείου της θεατρικής ιστορίας της Θεσσαλονίκης, για το οποίο έχει ήδη αρχίσει η προεργασία.

Δεδομένου ότι το εφήμερο της καλλιτεχνικής δημιουργίας είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό του θεατρικού φαινομένου, η ιστορία του θεάτρου, αλλά και η μελέτη αυτής της τέχνης, είναι απαραίτητο να στηριχτεί σε οπτικοακουστικό υλικό των παραπάνω κατηγοριών, όπου αποτυπώνονται, ατελώς έστω, τα επιμέρους συστατικά που συνθέτουν τη θεατρική παράσταση.

Η έννοια του μουσείου, ως μέρους της ζωντανής ιστορίας των διαφόρων επιστημονικών κλάδων στο ελληνικό πανεπιστήμιο, είναι σχετικά νέα. Τη μεγαλύτερη ευχάριστη έκπληξη ένωσε ο γράφων αυτό το μικρό σημείωμα στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων, όταν είδε σε έναν τεράστιο χώρο, ειδικά διασκευασμένο σε τεχνολογικό μουσείο, όλη, περίπου, την τεχνολογία των τελευταίων 50 ετών.

Στο χώρο του αθλητισμού της πόλης μας, λειτουργεί πλέον το **Μουσείο Αθλητισμού**, θεσμός που είναι αξιόλογος και πετυχημένος. Ως τώρα κυριάρχησε

η ιδέα της εκ περιτροπής έκθεσης ξεχωριστών αθλημάτων. Μέχρι σήμερα λειτουργήσαν εκθέσεις για τα θαλάσσια σπορ, ακολούθησε η έκθεση για το ποδόσφαιρο και τώρα προετοιμάζεται μια τρίτη έκθεση, σχετική με τα αγωνίσματα του στίβου.

Στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. εκτέθηκε μέχρι σήμερα υλικό με μουσειακό περιεχόμενο στο πλαίσιο της Αθλητικής Εβδομάδος.

Ο αναπληρωτής καθηγητής του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Αθανάσιος Ζάκας, στο πλαίσιο της συμπλήρωσης 23 χρόνων διδασκαλίας της χειροσφαίρισης (χάντμπολ), παρουσίασε αρχαιακό και μουσειακό υλικό σημαντικής ιστορικής αξίας. Οι επισκέπτες της Αθλητικής Εβδομάδος το 2001 είδαν το πρώτο υλικό (φανέλες, μπάλες, φωτογραφίες κ.τ.λ.). Ο κ. Ζάκας συνδύασε το ζωντανό μέρος της μουσειακής ιστορίας, αφού ο ίδιος ήταν αυτός που πρώτος διοργάνωσε στη χώρα μας το 1977 τουρνουά χειροσφαίρισης όπως παίζεται σήμερα.

Μια πρόταση για Αθλητικό Μουσείο

Στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. εκτέθηκε μέχρι σήμερα υλικό με μουσειακό περιεχόμενο στο πλαίσιο της Αθλητικής Εβδομάδος με παλιές αθλητικές αφίσες και περισσότερα από 200 παλαιά και νέα αθλητικά περιοδικά. Απαιτείται όμως μεγάλη προσπάθεια για τη συγκέντρωση και την αξιολόγηση του ιστορικού αθλητικού υλικού που θα στηρίζει την προοπτική δημιουργίας Αθλητικού Μουσείου στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Η προοπτική στο Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Η προοπτική δημιουργίας Αθλητικού Μουσείου στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. συνδέεται με τη μελλοντική κτιριακή πορεία του τμήματος στο χώρο της Θέρμης. Η συγκρότηση μιας επιτροπής θα πρέπει να έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης και της αξιολόγησης του ιστορικού αθλητικού υλικού, τόσο της εποχής της Ε.Α.Σ.Α., όσο και του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Είναι γνωστό ότι μια τέτοια προσπάθεια γίνεται και από το Κέντρο Ιστορίας της πόλης. Η συνεργασία με τους άλλους φορείς είναι αναγκαία, αφού το μουσειακό υλικό μπορεί να ανταλλαγεί ανάλογα με την περίπτωση. Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι οι σύλλογοι της Θεσσαλονίκης, μαζί με τις τοπικές ομοσπονδίες, έχουν ένα τεράστιο ιστορικό υλικό.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία μας έδειξε ότι το μεγάλο πρόβλημα στο να προετοιμαστεί ένα Αθλητικό Μουσείο στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. είναι η συνειδητοποίηση των ανθρώπων του τμήματος (διδασκόντων, φοιτητών, διοικητικού προσωπικού), ότι η παρουσία ενός τέτοιου φορέα στο τμήμα είναι αναγκαία. Το μουσείο μπορεί να δείχνει στις μελλοντικές γενιές πώς άρχισε το στήσιμο μιας ακαδημαϊκής μονάδας και πώς ήταν ο αθλητισμός στην εποχή που εμείς ζούμε τώρα.

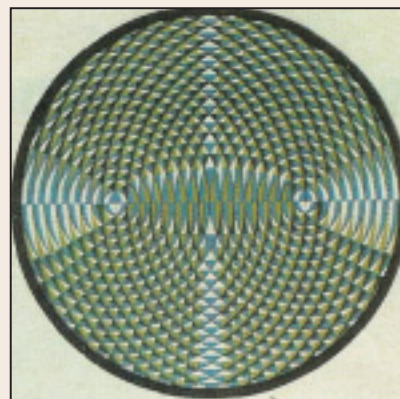
του Σωτήρη Γιάτση
αναπληρωτή καθηγητή
του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Α.Π.Θ.

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ταλαντώσεις της επιφάνειας του νερού σε στρογγυλή λεκάνη.

Εικονικά μουσεία, εικονικά αρχεία, εικονικές συλλογές

Είναι γεγονός ότι το μεγαλύτερο σήμερα αρχείο πληροφοριών είναι το Διαδίκτυο (πληροφορία, ενημέρωση, εκπαίδευση, αγορά, ψυχαγωγία).

Η πρότασή μου είναι να δημιουργηθούν ιστοσελίδες, μέσα στην ιστοσελίδα του πανεπιστημίου μας, που να παρέχουν στους ερευνητές τη δυνατότητα να δημιουργήσουν συλλογές, αρχεία, κ.ά. σε διάφορες θεματικές ενότητες. Μέσω του Διαδικτύου μπορούν να αναδειχθούν πολλές ακαδημαϊκές δραστηριότητες και αποτελέσματα, όπως διπλωματικές εργασίες, φοιτητικές ερευνητικές εργασίες, πειράματα, ερευνητικά έργα του διδακτικού προσωπικού κ.ά.

Είναι καιρός να αναλογισθούμε την τεράστια σημασία ενός τέτοιου εγχειρήματος, το οποίο θα αναδεικνύει την ερευνητική δραστηριότητα μικρών ομάδων και ατομικών προσπαθειών.

Στις ιστοσελίδες δίνονται δυνατότητες να φιλοξενηθούν, εκτός από κείμενα και φωτογραφίες, καταγραφές ήχων και κινούμενης εικόνας.

Ήδη σήμερα έχουν δημιουργηθεί μουσεία στο Διαδίκτυο όπως μουσεία αρχιτεκτονικής και ντίζαίν με αξιολογότατα εκθέματα, βιογραφίες δημιουργών, κ.τ.λ.

Οι ατέλειωτες δυνατότητες του Διαδικτύου

Ένα κτίριο μουσείου (ένα κτίσμα στον πραγματικό χώρο) στεγάζει όλες τις δραστηριότητες ενός μουσείου: την έκθεση, την ενημέρωση και εκπαίδευση, τις εργαστηριακές και τις διαδικασίες πιστοποίησης όπως και τις υπόλοιπες ποικίλες υπηρεσίες. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί κάλλιστα να απεικονισθεί και να πραγματοποιηθεί μέσα από το Διαδίκτυο (στον εικονικό χώρο).

Ένα παράδειγμα: πρόταση δημιουργίας ενός μουσείου ήχου μέσα από το Διαδίκτυο. Ένα μουσείο ήχου πρέπει να στεγάζει όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τους ήχους, τους θορύβους και τη μουσική από την ακουστική του χώρου έως τις δονήσεις μηχανών και από την ακουσολογία μέχρι τις τέχνες. Στην ιστοσελίδα μπορεί να περιλαμβάνονται διαδραστικά εργαλεία επίδειξης εργαστηριακών μετρήσεων και ακουστικών πειραμάτων, ανηχοϊκοί θάλαμοι, στούντιο ηλεκτρονικής μουσικής, θάλαμοι μέτρησης ηχοαπορροφητικών υλικών και ηχομονωτικών κατασκευών, αίθουσες μουσικής, αλλά και εικαστικές μουσικές δημιουργίες κ.ο.κ. Το βασικότερο πλεονέκτημα ενός μουσείου ήχου στο Διαδίκτυο είναι η αλληλοϋποστήριξη υπηρεσιών που μπορεί να είναι διασπαρμένες σε διάφορους τόπους, καθώς και η συμβολή των ανθρώπινων δικτύων με κοινή θεματική πλατφόρμα.

Εν ολίγοις είναι καιρός το πανεπιστήμιό μας στο νέο αυτό παγκόσμιο μέσο επικοινωνίας να διερευνήσει τις δυνατότητες και να δημιουργήσει «εικονικά» μουσεία, «εικονικά» αρχεία, «εικονικές» συλλογές.

Μια πλάκα Κλάντιν.

του **Νίκου Τσινίκα**
καθηγητή του Τμήματος
Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ.

Ένα κτίριο μουσείου στεγάζει όλες τις δραστηριότητες ενός μουσείου: την έκθεση, την ενημέρωση και εκπαίδευση, τις εργαστηριακές και τις διαδικασίες πιστοποίησης όπως και τις υπόλοιπες ποικίλες υπηρεσίες. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί κάλλιστα να απεικονισθεί και να πραγματοποιηθεί μέσα από το Διαδίκτυο.

Το Αριστοτέλειο καταγράφει την ιστορία του

της **Ματούλας Σκαλτσά**
καθηγήτριας του Τμήματος
Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ.

*Μια προσπάθεια συγκέντρωσης
και ανάδειξης των στοιχείων
εκείνων που διαμόρφωσαν
την πορεία του Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης.*

Το 2000 επιστημονική ομάδα του Α.Π.Θ. ανέλαβε να διερευνήσει τη δυνατότητα δημιουργίας Μουσείου Ιστορίας του Α.Π.Θ. Το 2002 η ερευνητική ομάδα είχε παραδώσει τα αποτελέσματά της.

Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν πολλών κατηγοριών στοιχεία και τεκμήρια τα οποία μπορούν να παρουσιάσουν με επάρκεια την ιστορική πορεία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και μάλιστα σε περιοδικές εναλλασσόμενες και με διαφορετικό κάθε φορά περιεχόμενο εκθέσεις και ότι μπορεί να υπάρξει ένας οριακά επαρκής χώρος εντός του πανεπιστημιακού γηπέδου για την παρουσίασή τους.

Τα στοιχεία προέκυψαν:

- από την καταγραφή των υπάρχοντων στοιχείων και τεκμηρίων σε όλα τα τμήματα του πανεπιστημίου, ανεξαρτήτως του αν διέθεταν συλλογές, αλλά και στα εποπτευόμενα από το Α.Π.Θ. ιδρύματα, όπως και στις διοικητικές του διευθύνσεις ή θεσμικές του διοργανώσεις,
- από υλικά τεκμήρια, τα οποία φυλάσσονται αποθηκευμένα,
- από ενδεικτικές φωτογραφίες, βιντεοσκοπήσεις ή ηχογραφήσεις πηγών άντλησης πληροφοριών,
- από τη συγκέντρωση και επεξεργασία της διαθέσιμης βιβλιογραφίας,
- από τη συγκέντρωση στοιχείων μουσείων του Πανεπιστημίου Αθηνών και πανεπιστημίων της Ολλανδίας.

Περίληψη της έρευνας δημοσιεύτηκε το Νοέμβριο του 2001 στο Nieuwsbrief Universiteitsgeschiedenis, Vrije Universiteit Amsterdam, με τίτλο "Preparing the emergence of a University History Museum at the Aristotle University of Thessaloniki, Greece".

ΣΕ 200 ΛΥΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΟΙ ΟΠΤΙΚΟΙ ΔΙΣΚΟΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ

Γνωρίστε το πανεπιστήμιό μας...

*Χρήσιμο εργαλείο στα
χέρια των τελειοφοίτων
της μέσης εκπαίδευσης
για τον επαγγελματικό
τους προσανατολισμό.*

Σε περίπου 200 λύκεια της Κεντρικής Μακεδονίας διανεμήθηκε τον Ιούνιο η σειρά έξι οπτικών δίσκων (dvd) που δημιούργησε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με την οικονομική στήριξη της Εταιρείας Διαχείρισης και Αξιοποίησης της Περιουσίας του Α.Π.Θ. Οι οπτικοί δίσκοι, ένα είδος βιογραφίας των 42 τμημάτων του ιδρύματος, θα αποτελέσουν ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των τελειοφοίτων, πριν επιλέξουν το αντικείμενο σπουδών τους.

«Με αυτή τη σειρά προσπαθούμε να βοηθήσουμε τους μαθητές λυκείων και τους καθηγητές που διδάσκουν το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού να έχουν όλα τα δεδομένα για τις σπουδές αλλά και τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων των τμημάτων μας», δήλωσε ο πρόεδρος του ιδρύματος, καθ. Ι. Αντωνόπουλος.

Το οπτικοακουστικό υλικό προήλθε από τη βιντεοσκόπηση της εκδήλωσης «Οι σπουδές στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο» που έγινε τον περασμένο Δεκέμβριο στην Πολυτεχνική Σχολή, στο πλαίσιο του μαθήματος του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα 42 τμήματα του ιδρύματος, καθώς και τα προγράμματα σπουδών και οι επαγγελματικές προοπτικές καθενός από αυτά.

Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης

Τον απολογισμό της χρονιάς που πέρασε έκανε η πρυτανική αρχή παρουσιάζοντας όσα έγιναν και όσα δεν έγιναν τους τελευταίους 12 μήνες.

Φωτ.: Νάντια Στυλιανίδης

Η πρυτανεία ... «κάνει ταμείο»

Τον απολογισμό του ακαδημαϊκού έτους 2004 - 2005 παρουσίασε σε ειδική εκδήλωση στα τέλη του περασμένου Σεπτεμβρίου η πρυτανεία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Στόχος της εκδήλωσης ήταν να γίνει γνωστό, τόσο στην πανεπιστημιακή κοινότητα του Αριστοτελείου όσο και στην κοινωνία γενικότερα, το έργο που επιτελέστηκε στη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε αναλυτικά το έργο που έγινε και καταγράφηκαν οι εκκρεμότητες αλλά και οι δυσκολίες τις οποίες συνάντησε η διοίκηση του πανεπιστημίου στην υλοποίηση των στόχων της στην περίοδο αυτή.

Σύμφωνα με τον πρύτανη Γιάννη Αντωνόπουλο «το πανεπιστήμιό μας για άλλη μια φορά “κάνει ... ταμείο”. Είναι η ώρα

που οι πρυτανικές αρχές λογοδοτούν τόσο στην κοινότητα του πανεπιστημίου, όσο και στην ευρύτερη κοινωνία για τις διοικητικές ενέργειες και πράξεις που έχουν υλοποιήσει στους δώδεκα μήνες. Άλλωστε ήταν μία από τις δεσμεύσεις της πρυτανείας, την οποία κάνουμε πράξη και το Α.Π.Θ. έχει τη δύναμη να κάνει εκτός, όλων των άλλων, και την αυτοκριτική του, με στοιχεία και πραγματικά δεδομένα. Δεδομένα, τα οποία να δείχνουν ότι με πολλή αξιοπρέπεια και με επιτυχία εκτελεί τους θεμελιώδεις σκοπούς ενός πανεπιστημίου, οι οποίοι είναι η παραγωγή νέας γνώσης με την έρευνα, η μετάδοση της γνώσης με τη διδασκαλία και η δημιουργία αποφοίτων που να είναι έτοιμοι να δώσουν στην κοινωνία αυτό που αυτή χρειάζεται, δηλαδή γνώσεις, ήθος, αλλά και ανθρωπιά».

«Δώρο» στο Α.Π.Θ. από τους Δήμους Μυγδονίας και Βασιλικών

Οι δύο δήμοι δωρίζουν εκτάσεις για τη δημιουργία σχολών, σε μια εποχή που το πανεπιστήμιο αναζητά χώρους για την επίλυση του στεγαστικού του προβλήματος.

Εκτάσεις εξακοσίων έως οκτακοσίων στρεμμάτων σχεδιάζουν να παραχωρήσουν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης οι Δήμοι Μυγδονίας και Βασιλικών, προκειμένου να δημιουργηθούν σχολές στο πλαίσιο της αποκέντρωσης που προωθείται από το μεγαλύτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας.

Ο Δήμος Μυγδονίας αποφάσισε να παραχωρήσει έκταση τετρακοσίων περίπου στρεμμάτων κοντά στη Λητή, ενώ σύντομα θα κατατεθεί και επίσημα η πρόταση στις πρυτανικές αρχές. Αντίστοιχα, ο Δήμος Βασιλικών προσανατολίζεται στην παραχώρηση εκτάσεων διακοσίων έως τετρακοσίων στρεμμάτων που βρίσκονται στα όρια με το Δήμο Θέρμης.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι εργασίες για την ανέγερση του κτιρίου Φυτικής Παραγωγής βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ πιθανολογείται πως με την ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης θα μεταφερθεί το Τμήμα Γεωπονίας στο Αγρόκτημα του Πανεπιστημίου. Το Α.Π.Θ. έχει επιπλέον ζητήσει χώρους και στην Ηλεκτρο-Δ.Ε.Θ. Οι χώροι αυτοί φαίνεται πως θα μπορούσαν μελλοντικά να φιλοξενήσουν και μουσεία ιστορίας του πανεπιστημίου, φυσικής ιστορίας, εκπαιδευτικού υλικού ή και γεωλογικών ευρημάτων.

Το πρόβλημα χώρου που αντιμετωπίζει σήμερα το Α.Π.Θ είναι μεγάλο. Με σαράντα δύο τμήματα και πενήντα πέντε χιλιάδες ενεργούς φοιτητές, το Αριστοτέλειο αναζητά για τη λύση του προβλήματός του εκτάσεις δύο περίπου χιλιάδων στρεμμάτων στη Θεσσαλονίκη. Η ανεύρεση των χώρων αυτών θα πρέπει να είναι άμεση, καθώς η ανάγκη για αποσυμφόρηση των ήδη υπάρχοντων χώρων είναι επιτακτική.

Ρεπορτάζ

Κατερίνα Ωραιοπούλου-Μακρίδου

ΠΡΩΤΗ ΘΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΠΟ 600 ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Παγκόσμια πρωτιά φοιτητών της Νομικής του Α.Π.Θ.

Η ομάδα έλυσε εικονικό νομικό γρίφο διαγωνισμού και έδωσε απαντήσεις σε θέματα διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου.

Την πρώτη θέση στο γραπτό σκέλος στο 46ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Εικονικής Δίκης στις Η.Π.Α. κατέκτησε ομάδα φοιτητών από τη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία διαγωνίστηκε ανάμεσα σε ομάδες φοιτητών από 600 νομικές σχολές από 108 χώρες του κόσμου.

Οι φοιτητές Νίκος Μονδρινός, Πασχάλης Πασχαλίδης, Βασιλεία Πιταροκοίλη και Λεμονιά Τσαρούχα, μαζί με τους καθοδηγητές τους, το διδάκτορα του διεθνούς δικαίου Αριστοτέλη Κωνσταντινίδη και τον υποψήφιο διδάκτορα του ποινικού δικαίου Γιάννη Ναζίρα καθώς επίσης και την καθηγήτρια Αναστασία Γραμματικάκη-Αλεξίου, πέτυχαν στο μεγαλύτερο διεθνή διαγωνισμό εικονικής δίκης λύνοντας τον εικονικό νομικό γρίφο του διαγωνισμού και δίνοντας απαντήσεις σε θέματα διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου και νομικά ζητήματα που προκύπτουν σε θαλάσσιους χώρους.

Το Α.Π.Θ. είναι το μοναδικό ελληνικό πανεπιστήμιο που συμμετέχει στο συγκεκριμένο διαγωνισμό εδώ και δέκα χρόνια. Η ομάδα από το πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ήταν από τις ελάχιστες συμμετοχές που δεν προέρχονταν από αγγλόφωνα κολέγια ή πανεπιστήμια.

Σεμινάριο στους φοιτητές για το περιβάλλον και τον πολιτισμό

Εκπαιδευτικό σεμινάριο με τίτλο «Nature Works» πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Ιούλιο στη Θεσσαλονίκη, στη Χαλκιδική και στον Έβρο από ομάδα φοιτητών Γεωπονίας του Α.Π.Θ. και την Τοπική Επιτροπή Θεσσαλονίκης της Παγκόσμιας Ένωσης Φοιτητών Γεωπονίας.

Στο σεμινάριο συμμετείχαν πενήντα περίπου φοιτητές γεωπονίας από το Καθολικό Πανεπιστήμιο του Λούβεν, το Πανεπιστήμιο της Γάνδης και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Η θεματολογία του εκπαιδευτικού σεμιναρίου αφορούσε στην αειφόρο διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα έγινε αναφορά στην κοινή ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά. Παράλληλα, επιχειρήθηκε η προβολή της ιστορίας και επιχειρηματικής δραστηριότητας του τόπου μας.

Μειωμένα φοιτητικά εισιτήρια για τις παραστάσεις του Κ.Θ.Β.Ε.

Φωτ.: themia.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας ανάδειξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ως σημαντικού κοινωνικού και πολιτιστικού πυλώνα της πόλης της Θεσσαλονίκης, η πρωτανεία του ιδρύματος προχώρησε σε συμφωνία με τη διοίκηση του Κρατικού Θεάτρου Βόρειας Ελλάδας, που αποτελεί έναν από τους κυριότερους πνευματικούς φορείς της πόλης.

Πιο συγκεκριμένα, από το Κ.Θ.Β.Ε. προσφέρονται σημαντικές εκπτώσεις στα εισιτήρια όλων των παραστάσεών του, για όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας του Α.Π.Θ. και ιδιαίτερα για τους φοιτητές. Για λόγους διευκόλυνσης η πώληση των εισιτηρίων γίνεται από το εκθετήριο «ΛΟΓΟΤΥΠΟΣ», στο ισόγειο του κτιρίου Διοίκησης, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για κάθε αναγκαία πληροφορία.

Υποκατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς στο Α.Π.Θ.

Τη σύσφιγξη των δεσμών της με την πανεπιστημιακή κοινότητα έκανε πράξη με την έναρξη της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς η Τράπεζα Πειραιώς, εγκαινιάζοντας το πρώτο κατάστημά της στους χώρους του Α.Π.Θ. Παράλληλα, με σκοπό την εξυπηρέτηση των μελών του πανεπιστημίου, την ίδια μέρα ξεκίνησε στους χώρους του Α.Π.Θ. η λειτουργία Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (παραπλεύρως του κτιρίου Διοίκησης, προς τη Θεολογική Σχολή), για την έκδοση κάθε είδους πιστοποιητικού.

Στα εγκαίνια του τραπεζικού καταστήματος ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. καθ. Ιωάννης Αντωνόπουλος σημείωσε χαρακτηριστικά πως η συνεργασία αυτή αποτελεί μια καλή στιγμή για το πανεπιστήμιο αλλά και την τράπεζα. Κατά τη διάρκεια των εγκαινίων υπογράφηκε και το συμφωνητικό μίσθωσης του χώρου από τις δύο πλευρές. Το νέο κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς θα απασχολεί δύο άτομα και θα παρέχει όλες τις τραπεζικές υπηρεσίες και προϊόντα της αγοράς.

ΝΕΑ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ «ΒΟΛΗ» ΑΠΟ ΤΟ Α.Π.Θ.

Ρίπτες και δρομείς αποκτούν καινούριο σπίτι!

Φωτ.: Νάντια Στυλιανίδης

Στις 22 Αυγούστου υπογράφηκε στην αίθουσα της συγκλήτου η προγραμματική σύμβαση που προβλέπει αφενός την κατασκευή γηπέδου - προπονητηρίου ρίψεων σε χώρο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δίπλα στο Εθνικό Καυτανζόγλειο Στάδιο και αφετέρου την κατασκευή ενός άρτιου προπονητηρίου για το στίβο στις αθλητικές εγκαταστάσεις του πανεπιστημίου στη Θέρμη.

Το πρώτο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως ένας ολοκληρωμένος χώρος προθέρμανσης κατά τη διάρκεια διεθνών αγώνων που θα διεξάγονται στο εγγύς στάδιο, ενώ στο πλαίσιο της βέλτιστης λειτουργικότητας θα κατασκευαστεί εναέριο γέφυρα επάνω από την οδό Αγίου Δημητρίου για να συνδέει τα δύο προπονητήρια (ρίψεων και βοηθητικό στίβου).

Η σύμβαση υπογράφηκε από τον υφυπουργό πολιτισμού, αρμόδιο για θέματα αθλητισμού Γιώργο Ορφανό και τον πρόεδρο του Α.Π.Θ. Ιωάννη Αντωνόπουλο, παρουσία του προέδρου του Εθνικού Καυτανζόγλειου Σταδίου Αθανασίου Μήλιου. Το έργο θα χρηματοδοτηθεί και θα υλοποιηθεί από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού κατά απόλυτη προτεραιότητα, με στόχο να παραδοθεί άμεσα σε χρήση.

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Ημερίδα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία

Ημερίδα με θέμα την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία διοργάνωσε στις 13 Ιουνίου το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο είχε αναλάβει το συντονισμό του προγράμματος «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής φοιτητών και σπουδαστών».

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος το Α.Π.Θ. υπέβαλε διατμηματική πρόταση επτά τμημάτων (Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Μηχανολόγων Μηχανικών, Ιατρικής, Οικονομικών Επιστημών, Φυσικής και Χημείας) για τη διδασκαλία ομώνυμου μαθήματος, η οποία και έγινε δεκτή. Έτσι κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2003-2004 και 2004-2005 προσφέρθηκε το μάθημα «επιχειρηματικότητα και

καινοτομία» σε 395 φοιτητές των συμμετεχόντων τμημάτων. Σκοπός του μαθήματος δεν ήταν άλλος από την απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων που θα στηρίξουν καινοτόμες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Η ημερίδα εκτός από τους καθιερωμένους χαιρετισμούς από τον πρόεδρο του ιδρύματος, τον πρόεδρο του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών και τους συντονιστές του προγράμματος, περιλάμβανε μια εισήγηση από τον πρόεδρο του Συνδέσμου Βιομηχάνων Βορείου Ελλάδος, κ. Συμεωνίδη, αλλά και τη βράβευση των καλύτερων επιχειρηματικών σχεδίων των φοιτητών που συμμετείχαν στο μάθημα. Στην ημερίδα παρου-

σιάστηκαν επίσης τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του προγράμματος, καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας.

ΣΕ ΕΝΔΕΙΞΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ

Τιμητικός τόμος για την ομοτ. καθηγήτρια Καίτη Dorf Müller-Καρπούζα

Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης

Επιστημονικό τόμο με τίτλο «Γλώσσα και πολυπολιτισμικότητα», που περιέχει 26 άρθρα επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό σχετικά με θέματα γλώσσας στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό πλαίσιο, εξέδωσε το Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Ο τόμος εκδόθηκε προς τιμήν της καθηγήτριας του τμήματος **Καίτης Dorf Müller-Καρπούζα** που έχει ήδη συνταξιοδοτηθεί και της έχει απονεμηθεί από το 2002 ο τίτλος της ομότιμης καθηγήτριας.

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις των άρθρων άπτονται διαφόρων επιστημονικών πεδίων όπως της γλωσσολογίας, της λογοτεχνίας, της διδακτικής, της μεταφρασολογίας, της κοινωνιολογίας και της ψυχολογίας.

Με τον τόμο αυτό οι συνάδελφοι της Καίτης Dorf Müller-Καρπούζα θέλησαν να της εκφράσουν την εκτίμησή τους, όπως επίσης και τις ευχαριστίες τους για την πολύτιμη συμβολή της στην εξέλιξη του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η καθ. Κ. Καρπούζα εκλέχθηκε το 1995 καθηγήτρια της γλωσσολογίας με έμφαση στην κειμενογλωσσολογία και τη διγλωσσία στο Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας, του οποίου διετέλεσε πρόεδρος για δύο συνεχείς θητείες.

Η σχετική τελετή για την παρουσίαση του τόμου πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Μάιο στην Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής.

Ημερίδα για την ξενόγλωσση εκπαίδευση στα πανεπιστήμια

«**Ξ**ένες γλώσσες ειδικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η ευρωπαϊκή πρόκληση», ήταν το θέμα ημερίδας που οργάνωσε στα τέλη του περασμένου Μαΐου το Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας.

Την ημερίδα παρακολούθησαν 250 καθηγητές ξένων γλωσσών από Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι. όλης της χώρας, καθώς και από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι ανακοινώσεις έγιναν από προσκεκλημένους καθηγητές από το εξωτερικό και το εσωτερικό. Στην ημερίδα συζητήθηκαν κυρίως θέματα που αφορούν στις νέες προοπτικές που ανοίγονται και στις νέες κατευθύνσεις που πρέπει να ακολουθηθούν στο χώρο της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στα πανεπιστήμια και ιδιαίτερα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ταυτότητας της Ελλάδας.

Η ημερίδα έκλεισε με συζήτηση στρογγυλής τράπεζας με θέμα: «Προβληματισμοί και προοπτικές στη διδασκαλία ξένων γλωσσών ειδικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».

**Μπαγκλαντές,
Περύ, Ιαπωνία
μιλούν ...ελληνικά!**

Εκατόν είκοσι φοιτητές από πανεπιστήμια τριανταπέντε χωρών, διάσπαρτων στον παγκόσμιο χάρτη, βρέθηκαν το Σεπτέμβριο στη Θεσσαλονίκη, εκπληρώνοντας έτσι ο καθένας τους το όνειρό του να έρθει στην Ελλάδα και να γνωρίσει από κοντά τη χώρα της δημοκρατίας, του αρχαίου πολιτισμού, του καταγάλανου ουρανού και τη γλώσσα που μίλησαν ο Σωκράτης, ο Αριστοτέλης, ο Περικλής.

Όλοι τους γνωρίστηκαν με την ελληνική γλώσσα στη χώρα καταγωγής τους και έπειτα άδραξαν την ευκαιρία να την εξασκήσουν στη χώρα μας και να παρακολουθήσουν εκ νέου μαθήματα στο πλαίσιο μηνιαίου προγράμματος του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν φοιτητές από την Αίγυπτο, τη Μολδαβία, την Τουρκία, την Ιαπωνία, το Περύ, αλλά και από γειτονικές μας χώρες όπως από την Ιταλία, τη Βουλγαρία κ.ά.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΑΘΛΗΣΗ

Συνεισφορά στην υγεία και στον αθλητισμό

Το Ιατρικό Κέντρο Αθλητικών Κακώσεων Σ.Ε.Γ.Α.Σ. Β. Ελλάδος, στην εικοσαετή λειτουργία του στον αθλητιατρικό χώρο, συνεισφέρει σε δύο από τα κυριότερα κοινωνικά αγαθά, στην υγεία και στον αθλητισμό, και προάγει την ανάπτυξη και την εξέλιξη των νέων επιστημών όπως για παράδειγμα της αθλητιατρικής, που τόσο αναγκαίες είναι για τη χώρα μας.

Στο πλαίσιο του έργου του αυτού εντάσσεται και η οργάνωση των ετήσιων αθλητιατρικών επιμορφωτικών σεμιναρίων, στα οποία παρουσιάζονται η κλινική εμπειρία, τα νεότερα δεδομένα και οι καινούριες εφαρμογές της αθλητιατρικής επιστήμης. Στα σεμινάρια συμμετέχουν ομιλητές από την Ιατρική Σχολή του Α.Π.Θ., την Αθλητιατρική Εταιρία Ελλάδος, το Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. και το Α.Τ.Ε.Ι.Θ. Φυσικοθεραπείας.

Φέτος το 10ο ετήσιο αθλητιατρικό σεμινάριο θα έχει θέμα του την «ασφαλή άθληση και τις συνδεσμικές κακώσεις της ποδοκνημικής στους αθλητές». Το σεμινάριο, που θα πραγματοποιηθεί στις 4 Δεκεμβρίου στο Μουσείο Αθλητισμού, θα χωριστεί σε δύο συνεδρίες. Η πρώτη αφορά τον προληπτικό καρδιολογικό έλεγχο των αθλουμένων, επιδημιολογικές μελέτες αναφορικά με τα πιο ασφαλή σπορ και θέματα που αφορούν την πρόληψη στον αθλητισμό. Η δεύτερη θα ασχοληθεί με τις οξείες συνδεσμικές κακώσεις της ποδοκνημικής στους αθλητές, ενώ θα παρουσιάσουν νέα δεδομένα που σχετίζονται με τη διάγνωση και τη θεραπεία τους.

ΟΔΗΓΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΥΝΕΤΑΞΕ ΤΟ Α.Π.Θ.

Μεταπτυχιακά: πότε, πού, πώς;

Θέλετε να κάνετε μεταπτυχιακό; Θέλετε να επιλέξετε το πανεπιστήμιο της αρεσκείας σας ανά την επικράτεια; Θέλετε πληροφορίες για το ποιο πανεπιστημιακό τμήμα σας δίνει τη δυνατότητα να εκπονήσετε το μεταπτυχιακό σας στο αντικείμενο το οποίο σας ενδιαφέρει;

Τις απαντήσεις σε όλα αυτά τα ερωτήματα μπορεί κανείς πλέον να βρεί στον «Οδηγό μεταπτυχιακών σπουδών ελληνικών Α.Ε.Ι.» που συνέταξε το Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Α.Π.Θ., ο οποίος και παρουσιάστηκε στις 14 Σεπτεμβρίου στην αίθουσα της

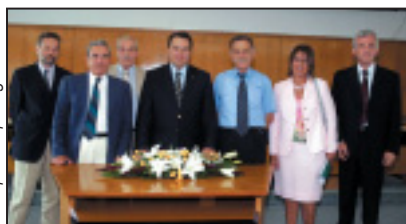
Φωτ.: Νάντια Στυλιανίδης

συγκλήτου από τον πρότανη του ιδρύματος καθ. Ι. Αντωνόπουλο, τον ιδρυματικά υπεύθυνο και τον επιστημονικό συνεργάτη του Γραφείου Διασύνδεσης του Α.Π.Θ., καθ. Σμύρη και καθ. Ανανάκη αντίστοιχα.

Στη «βίβλο» των μεταπτυχιακών σπουδών περιέχονται αναλυτικές πληροφορίες για το γενικό κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών, χρήσιμες συμβουλές για την επιλογή του κατάλληλου προγράμματος σπουδών, αλλά και λεπτομερής περιγραφή του κάθε προγράμματος σε όλα τα τμήματα των ελληνικών πανεπιστημίων.

Αρωγός το Α.Π.Θ. στην ευρωπαϊκή πορεία της Ελλάδας

Το Α.Π.Θ. θα λειτουργήσει ως σύμβουλος έργου στην προώθηση του Πανευρωπαϊκού Άξονα Χ.

Φωτ.: photoreportage

Με σκοπό την αξιολόγηση και προώθηση του Πανευρωπαϊκού Άξονα Χ υπογράφηκε στις 9 Σεπτεμβρίου σύμβαση έργου μεταξύ του υφυπουργού εξωτερικών, αρμόδιου για θέματα οικονομικής διπλωματίας, Ευρυπίδη Στυλιανίδη και του πρότανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθ. Ιωάννη Αντωνόπουλου, προκειμένου να προσληφθεί το Α.Π.Θ. ως τεχνικός σύμβουλος, που θα αναλάβει την τεχνική υποστήριξη και εποπτεία του έργου.

Η σύμβαση, η οποία θα είναι συνολικού ποσού 183.260 ευρώ και διάρκειας 18 μηνών, θα αξιοποιήσει την εμπειρία και τεχνογνωσία που διαθέτει το Α.Π.Θ. Η σύμβαση εντάσσεται στο πλαίσιο του ελληνικού σχεδίου οικονομικής ανασυγκρότησης των Βαλκανίων και κρίθηκε απαραίτητη μετά την ένταξη στο ΕΣΟΑΒ του Πανευρωπαϊκού Οδικού Άξονα Χ, ο οποίος όταν ολοκληρωθεί, θα συνδέει τη Θεσσαλονίκη με το Βελιγράδι με αυτοκινητόδρομο υψηλών προδιαγραφών ενισχύοντας σημαντικά τις μεταφορές από την Ελλάδα προς την Κεντρική Ευρώπη και αντιστρόφως, καθώς και τον οδικό τουρισμό με όλα τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη.

«ωραία ιδέα της ιδρύσεως πανεπιστημίου εν τη πρωτευούσῃ της Μακεδονίας»

Έχει λεχθεί ότι «το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης γεννήθηκε με περισσότερους πόνους από εκείνους που υπέστη η Λητώ κατά τον τοκετό του θεού Απόλλωνα». Το σχόλιο αυτό ανταποκρίνεται πλήρως στην πραγματικότητα για πολλούς λόγους. Η ίδρυση ενός πανεπιστημίου στα μέσα της δεκαετίας του '20 και η κατοπινή λειτουργία του ήταν ένα εξαιρετικά δύσκολο έργο. Τρία μόλις χρόνια μετά τη μικρασιατική καταστροφή του 1922 η ελληνική πολιτεία έπρεπε να περιθάλψει περισσότερους από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες, αντιμετωπίζοντας συγχρόνως τα τεράστια (οικονομικά και

άλλα) προβλήματα που είχαν προκύψει από τους συνεχείς πολέμους. Στη Θεσσαλονίκη, που μόλις το 1912 είχε απελευθερωθεί από την οθωμανική κατοχή, δεν υπήρχε ακόμη η στοιχειώδης υποδομή για την ίδρυση ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Στην πρώτη έκθεση των πεπραγμένων του πανεπιστημίου που ανακοίνωσε την 28η Οκτω-

βρίου του 1931 ο τότε πρότανης, αναφερόμενος «εις την ωραίαν ιδέαν της ιδρύσεως πανεπιστημίου εν τη πρωτευούσῃ της Μακεδονίας», υπενθύμισε ότι την αρχική πρόταση είχε κάνει από το 1913 ο Κ. Καραθεοδωρή, επιφανής Έλληνας καθηγητής των μαθηματικών του Πανεπιστημίου του Μονάχου. Η πρώτη μνεία όμως για την ανάγκη εγκατάστασης πανεπιστημίου έξω από την Αθήνα είχε γίνει ήδη το 1911, από στενό συνεργάτη του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ο ίδιος ο Βενιζέλος έκανε σχετική αναφορά στη Βουλή στις 17 Δεκεμβρίου 1929, τέσσερα δηλαδή χρόνια μετά την ίδρυση του πανεπιστημίου: «Υπενθυμίζω ότι μετά την λήξιν του Μεγάλου Πολέμου η κυβέρνηση, η τότε [Βενιζέλου], απεφάσισε να προβή όχι απλώς εις ίδρυσιν δευτέρου πανεπιστημίου [στη Σμύρνη], αλλά και τρίτου πανεπιστημίου».

«Ιδρύεται πανεπιστήμιον εν Θεσσαλονίκη»

Με τη φράση αυτή αρχίζει ο ιδρυτικός νόμος 3341 της 14ης Ιουνίου 1925 του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο οποίος είναι ένας από τους πιο περιπετειώδεις απ' όσους είδαν ποτέ το φως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ένα περίπου χρόνο πριν, η κυβέρνηση Αλέξανδρου Παπαναστασίου είχε αποφασίσει την ίδρυση του «Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης».

Στις 24 Μαρτίου 1924, ο πρόεδρος της που είναι και ο πατέρας της νεοελληνικής δημοκρατίας, στις προγραμματικές δηλώσεις του κατά την 76η συνεδρίαση της Δ' Συντακτικής Συνελεύσεως των Ελλήνων, είχε αναφέρει τα ακόλουθα: «Ιδιαιτέρως δε θα φροντίσωμεν διά την εκπαιδευτικήν οργάνωσιν των βορείων του Κράτους επαρχιών [...] ιδρύοντες [...] έτι δε και δεύτερον Πανεπιστήμιον εν Θεσσαλονίκη περιλαμβάνον και τας πρακτικάς επιστήμας και μέλλον να λειτουργήση βαθμιαίως».

Ο εμπνευστής και πρωτεργάτης της ιδρύσεως του πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης όμως δεν πρόλαβε να είναι και ο τελικός εισηγητής του ιδρυτικού του νόμου, που ψηφίστηκε και δημοσιεύτηκε δεκαπέντε μήνες αργότερα από άλλη κυβέρνηση. Για να αργοπορήσει και πάλι, άλλους δεκαπέντε μήνες, η πραγματική λειτουργία του νέου πανεπιστημίου, που αρχίζει μόνο στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1926, αφού προηγήθηκε και μια ενδιάμεση περιπετειώδης φάση, συνδεδεμένη με την ανώμαλη πολιτική περίοδο εκείνης της εποχής, με την κατάργηση και επανίδρυσή του (καθώς

Το χρονικό ίδρυσης του πανεπιστημίου μας

της **Αικατερίνης Δούκα-Καμπιόγλου**
αντιπρυτάνεως Α.Π.Θ.

και την απόλυση και επαναπρόσληψη των πρώτων καθηγητών του).

Μετά όμως τους αρχικούς κραδασμούς, η εμπέδωση της καινούριας πανεπιστημιακής πραγματικότητας στη Βόρεια Ελλάδα συνέπεσε με μια ευνοϊκή ιστορική συγκυρία, δηλαδή πραγματοποιήθηκε κατά τη γόνιμη για ολόκληρη τη χώρα τελευταία τετραετία (1928-1932) της κυβέρνησης του Ε. Βενιζέλου, κατά την οποία εφαρμόστηκε στην εκπαίδευση μια φιλελεύθερη πολιτική.

«νέον τρόπον οργανώσεως πανεπιστημίου»

Κατά το πρώτο έτος της ζωής του (1926) το πανεπιστήμιο, εγκατεστημένο λίγο έξω από το ακραίο ανατολικό όριο της πόλης της Θεσσαλονίκης, στη γραφική έπαυλη Αλλατίνι, λειτούργησε μόνο με τη Φιλοσοφική Σχολή. Είναι χαρακτηριστικά τα πρώτα βήματα της λειτουργίας αυτής της Σχολής με τους δώδεκα πρωτοδιορισμένους δασκάλους της και τους εξηνταπέντε φοιτητές της.

Η εικόνα που μας δίνουν τα βήματα αυτά καθώς και ολόκληρη η πορεία του πανεπιστημίου στην πρώτη δεκαετία του, δικαιώνουν τους οραματισμούς που είχε για το πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης ο δημιουργός του, ο Αλεξ. Παπαναστασίου, όταν είχε τάξει ως σκοπό της ιδρύσεώς του (όπως έλεγε στις 8 Ιουλίου 1924), να δοκιμάσει «νέον τρόπον οργανώσεως πανεπιστημίου» που «να συμφωνή εντελώς προς τας νεωτέρας αντιλήψεις» και να εισαγάγει νέους, προοδευτικούς και φωτισμένους τρόπους διδα-

Το χρονικό ίδρυσης του πανεπιστημίου μας

σκαλίας, ώστε παράλληλα με την επιστημονική επίδοση των φοιτητών να επιδιώκεται και να επιτυγχάνεται και η ευρύτερη κοινωνική τους μόρφωση. Τον προοδευτικό και ανακαινιστικό αυτό χαρακτήρα του νέου πανεπιστημίου τον βλέπουμε πρώτα από όλα στα πρόσωπα των περισσότερων από τους πρώτους του δασκάλους.

Το πανεπιστήμιο στεγάστηκε για ένα μόνο χρόνο στην αρχική προσωρινή εγκατάστασή του. Τον Οκτώβριο του 1927 μετακόμισε σε κτίριο που, κτισμένο αρχικά για σχολείο, είχε χρησιμοποιηθεί στο μεταξύ για στρατιωτικό νοσοκομείο. Στις νέες μόνιμες εγκαταστάσεις του άρχισε να λειτουργεί, κατά το δεύτερο έτος της ζωής του (1927-28), και η Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών με το Δασολογικό της Τμήμα, ενώ το επόμενο έτος (1928-1929) λειτούργησαν και τα τμήματα Φυσικό, Μαθηματικό και Γεωπονικό. Το ίδιο ακαδημαϊκό έτος 1928-1929 άρχισε η λειτουργία της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών, αρχικά μόνο με το Τμήμα των Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, ενώ το Νομικό Τμήμα της Σχολής λειτούργησε το 1930.

«στενότεραν πνευματικήν προσέγγισιν με τους βαλκανικούς λαούς»

Στις 22 Νοεμβρίου 1931, ο Α. Παπαναστασίου μίλησε στην Αίθουσα Τελετών του πανεπιστημίου σε ένα πυκνό και εκλεκτό ακροατήριο. Άρχισε την ομιλία του τονίζοντας ότι: «Το Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης δεν ιδρύθη μόνον διά να προαγάγη εις την Ελλάδα την επιστημονικήν έρευναν και να εξαπλώση τα επιστημονικά φώτα ειδικώτερον εις την Βόρειον Ελλάδα, αλλά και διά να μας φέρη εις στενότεραν πνευματικήν προσέγγισιν με τους Βαλκανικούς λαούς, να μεταδώση εις αυτούς τον ιδιόν μας πνευματικόν πολιτισμόν και να μεταγγίση εις ημάς τον ιδιόν τους».

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της **Εφημερίδος των Βαλκανίων**, ο Παπαναστασίου τελείωσε την ομιλία του απευθυνόμενος στους φοιτητές. Τους κάλεσε «να φροντίσουν να γίνουν τέλει επιστήμονες και να εργασθούν διά να καλλιεργηθεί η αμοιβαία αγάπη και συνεργασία» μεταξύ των λαών της Βαλκανικής. Επομένως, η ίδρυση (1925) και η λειτουργία (1926) του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν αντιπροσωπεύει, κατά τις προθέσεις των ιδρυτών του, μόνον τη δημιουργία του δεύτερου πανεπιστημίου της χώρας, αλλά συνδέεται και με τη δυνατότητα μιας νέας αφετηρίας στα πανεπιστημιακά πράγματα για την Ελλάδα και μια νέα ώθηση στην καλλιέργεια σχέσεων επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλους λαούς.

«Μούσαις Χάρισι Θύε»

Η επιγραφή ΜΟΥΣΑΙΣ ΧΑΡΙΣΙ ΘΥΕ –Θυσίαζε στις Μούσες και στις Χάριτες– που αποτελεί το έμβλημα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κοσμέι την κεντρική είσοδο του παραδοσιακού του κτιρίου, χαράχθηκε στο υπέρθυρο της εισόδου κατά τη διάρκεια της ανακατασκευής του κτιρίου το 1932. Η ρήση ανήκει στον πρώτο καθηγητή της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας, **Χαρίτωνα Χαριτωνίδη**, και παραπέμπει σε πολλά κείμενα της αρχαιοελληνικής γραμματείας, αλλά κυρίως στον Πλάτωνα και στον Ευριπίδη. Στο συγκεκριμένο επίγραμμα κυριαρχεί το πνεύμα ότι Μούσες και Χάριτες αποτελούν μian οντότητα, ένα αδιαίρετο όλο: είναι οι Μούσες Χάριτες, οι οποίες εκφράζουν τον άνθρωπο που καλλιεργεί μαζί με τις γνώσεις, την ομορφιά και την ανθρωπιά. Το έμβλημα διακηρύττει: «Φρόντιζε να θεραπεύεις μαζί με τις Μούσες και τις Χάριτες. Ναι στις επιστήμες, ναι και στη χαρά της ζωής. Γίνε επιστήμονας αλλά και άνθρωπος με χάρη».

Ο «Ύμνος» του πανεπιστημίου

Του «Ύμνου» αυτού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης την πρώτη στροφή την αποτελούν οι πρώτοι πέντε στίχοι του **Ύμνου εις την Αρετήν**, που είχε συνθέσει ο Αριστοτέλης στη μνήμη του φίλου του Ερμεία, ηγεμόνα του Αταρνέα στην απέναντι από τη Λέσβο ακτή της Μικράς Ασίας, πιθανότατα το 345/4 π.Χ.

Τη δεύτερη στροφή, που προσαρμόζει το θέμα στο πανεπιστήμιο, την έχει συνθέσει (1955), στη γλωσσική και μετρική μορφή της πρώτης, ο καθηγητής της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας **Στυλιανός Καψωμένος**, με αφορμή την **προσθήκη του επι-**

Από τις πρώτες ημέρες της
ψηφισής του ο ιδρυτικός
νόμος πέρασε από πολλές
περιπέτειες και δοκιμασίες,
που συνεχίστηκαν αδιάκοπα
στα πρώτα χρόνια της
εφαρμογής του λόγω της
πολιτικής αναταραχής εκείνης
της εποχής. Τροποποιήθηκε
στην αρχή, καταργήθηκε και
αντικαταστάθηκε στη συνέχεια
επί δικτατορίας Παγκάλου,
ανατράπηκε και επανατέθηκε σε
λειτουργία το Σεπτέμβριο του
1926 επί κυβερνήσεως Κονδύλη.

Πηγή: φωτογραφικό αρχείο εφημερίδων "Μακεδονία" - "Θεσσαλονίκη"

Τα εγκαίνια του πανεπιστημιακού κτιρίου (σημερινού παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής). Στο κέντρο ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Αλέξανδρος Ζαΐμης με τον καθηγητή Περικλή Βιζουκίδη, περιστοιχιζόμενοι από καθηγητές, εκπροσώπους των πολιτικών και στρατιωτικών αρχών και τους πρώτους φοιτητές του πανεπιστημίου (στο επάνω δεξιό τμήμα της φωτογραφίας). Στην αριστερή άκρη της φωτογραφίας διακρίνεται ο Στίλπων Κυριακίδης.

θέτου «Αριστοτέλειον» στον τίτλο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το **1954**. Τον «Ύμνο» μελοποίησε ο **Μενέλαος Παλλάντιος**.

ΑΡΕΤΑ ΠΟΛΥΜΟΧΘΕ ΓΕΝΕΙ ΒΡΟΤΕΩΙ,
ΘΗΡΑΜΑ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΒΙΩΙ,
ΣΑΣ ΠΕΡΙ, ΠΑΡΘΕΝΕ, ΜΟΡΦΑΣ
ΚΑΙ ΘΑΝΕΙΝ ΖΑΛΩΤΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΠΟΤΜΟΣ
ΚΑΙ ΠΟΝΟΥΣ ΤΛΗΝΑΙ ΜΑΛΕΡΟΥΣ ΑΚΑΜΑΝΤΑΣ.

ΑΡΕΤΑ, ΤΕΜΕΝΟΣ ΤΟΔ' ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΝΑΙΟΥΣΑ, ΣΟΥΣ ΑΘΛΟΥΣ ΦΕΡΕΙΝ
ΩΔΕ ΠΑΡΕΣΜΕΝ ΕΤΟΙΜΟΙ·
ΣΑΝ Δ' ΑΓΡΕΥΟΝΤΑΣ ΔΥΝΑΜΙΝ ΦΙΛΟΤΙΜΩΣ
ΔΟΣ ΠΡΟΦΡΩΝ ΗΜΑΣ ΓΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΥΞΕΙΝ.

[Αρετή, που με μόχθο πολύ σε κερδίζει το ανθρώπινο γένος,
η πιο όμορφη μες στη ζωή μας λαχτάρα,
για τη μορφή σου, παρθένε,
και να πεθάνει ακόμα κανείς είναι μοίρα ζηλευτή στην Ελλάδα
και βάσανα άγρια να τραβήξει κι ακατάπαυτα.

(μετάφραση: Σίμου Μενάρδου)

Αρετή, που κατοικείς σε τούτο το τέμενος του Αριστοτέλη,
είμαστε έτοιμοι εδώ ν' αγωνιστούμε στους άθλους σου·
και δώσε μ' ευσπλαχνία σ' εμάς,
αντλώντας δύναμη φιλότιμα από σένα,
την τιμή της Ελλάδας ν' αυξάνουμε.]

(μετάφραση: καθηγ. Δημητρίου Λυπουρλή)

Το κείμενο αυτό (πλην της τελευταίας παραγράφου) δημοσιεύτηκε, σε αγγλική μετάφραση, στην επανέκδοση του τόμου που περιέχει το ιστορικό και τα ιδρυτικά έγγραφα των πανεπιστημίων του **Δικτύου Coimbra**, με τίτλο: *Charters of Foundation and Early Documents of the Universities of the Coimbra Group. Second, revised edition.* Edited by Jos. M.M. Hermans and Marc Nelissen. Leuven University Press, 2005.

Ο τόμος παρουσιάστηκε σε ειδική τιμητική τελετή στο **Πανεπιστήμιο της Coimbra** τον Ιούνιο 2005 με αφορμή τον επετειακό εορτασμό για τα 20 χρόνια από την ίδρυση του **Δικτύου Coimbra**, το οποίο περιλαμβάνει 39 από τα αρχαιότερα και σημαντικότερα πανεπιστήμια της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων και το δικό μας.

Βιβλιογραφία

- Βιζουκίδης, Π. *Η πρώτη πεντητηρίς. Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης*, 1931.
- Βογιατζίδης, Ι. – Κυριακίδης Σ. *Το Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, 1926-1936. Κεντρικών Ίδρυμα και Παραρτήματα. Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης*, 1937.
- Κυριαζόπουλος, Β.Δ. *Τα πενήντα χρόνια του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 1926-1976. Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ.*, 1976.
- Κεχαγιόγλου, Γ. *Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και πνευματική ζωή. Συναγωγή κειμένων. Αθήνα, Πολύτυπο*, 1988.
- Τουλουμάκος, Ι. «Η ίδρυση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ο μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή». *Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή. 125 χρόνια από τη γέννησή του. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Σχολή Θετικών Επιστημών, Τμήματα Μαθηματικών και Φυσικής. Θεσσαλονίκη*, 1999, 23-31.
- Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. *Τα πρώτα 75 χρόνια. Θεσσαλονίκη, University Studio Press*, 2000.
- Χασιώτης, Ι.Κ. – Αραβαντινός, Δ. (επιμ.). *Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στην αυγή του νέου αιώνα. Διαχρονική πορεία εβδομήντα πέντε χρόνων. Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 2002.

Αναγορεύσεις επίτιμων διδασκτόρων

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα 50 χρόνια της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ., το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών πραγματοποίησε στις 14 Ιουνίου εκδήλωση παρουσίασης της ιστορίας και των δραστηριοτήτων του στους τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας και της ανάπτυξης της τεχνολογίας. Στην ίδια εκδήλωση το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών αναγόρευσε σε επίτιμο διδάκτορα του τμήματός του τον **Brian E. Launder** καθηγητή του πανεπιστημίου του Manchester-UMIST και μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας Επιστημών, καθώς και της Βασιλικής Εταιρείας Μηχανικών.

Ο καθηγητής Brian E. Launder, με διεθνείς περγαμινές σταδιοδρομίας του έχει αναγνωρισθεί ως ένας από τους πατέρες της αριθμητικής προσομοίωσης της τύρβης. Τα αποτελέσματα της χρήσης των μοντέλων του εφαρμόζονται στη σχεδίαση αεροναυτικών κατασκευών και στην πρόβλεψη ατμοσφαιρικών ροών μεγάλης κλίμακας. Τον τιμώμενο προσφώνησε ο αντιπρόεδρος του Α.Π.Θ. καθ. Χριστογέωργης Καλτσίκης και ο πρόεδρος του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών καθ. Νικόλαος Μουσιόπουλος, ενώ τον έπαινο απέδωσε ο καθ. Απόστολος Γούλας. Στη συνέχεια ο τιμώμενος καθηγητής έδωσε διάλεξη με θέμα «*Some mysteries of turbulent flows and Man's attempts to model them*», στην οποία και περιέγραψε τις μέχρι σήμερα επιτυχίες αλλά και ατυχίες προσπάθειες των ερευνητών για την υπολογιστική μελέτη του στοχαστικού φαινομένου της τύρβης.

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αναγορεύτηκε ο ομότιμος καθηγητής του πανεπιστημίου του Αμβούργου **Hans Eideneier**, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε το Μάιο στην αίθουσα τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Ο τιμώμενος έχει σπουδάσει κλασική φιλολογία, βυζαντινολογία, νεοελληνική φιλολογία, ιστορία, φιλοσοφία και γλωσσολογία στα πανεπιστήμια Tübingen, Αμβούργου, Θεσσαλονίκης και Μονάχου και το 1966 ανακηρύχθηκε Dr.Phil. του πανεπιστημίου του Μονάχου. Τα δημοσιεύματά του αναφέρονται σε φιλολογικά προβλήματα της μεσαιωνικής ελληνικής δημόδους γραμματείας και στη διδασκαλία των νεοελληνικών σε γερμανόφωνους, ενώ έχει εκδώσει κείμενα της πρώιμης νεοελληνικής γραμματείας και έχει μεταφράσει νεοελληνική λογοτεχνία στα γερμανικά.

Τον έπαινο του τιμώμενου εκφώνησε ο καθηγητής της Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας και πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας Βασίλειος Κατσαρός. Μετά την αναγόρευσή του σε επίτιμο διδάκτορα, ο καθηγητής Hans Eideneier μίλησε με θέμα «*Εύμορφα μαλλιά και γνώσιν ολίγη. Ο μισογύνης Αίσωπος*».

Φωτ.: Γιάννης Τσουφλίδης.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Στις 3 Ιουνίου ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ο πρωτοπρεσβύτερος καθηγητής πατέρας **George D. Dragas**.

Ο π. Dragas γεννήθηκε στην Αθήνα το 1944 και ξεκίνησε κάνοντας σπουδές σε πολυτεχνική σχολή της Σκοτίας και εν συνεχεία σπούδασε θεολογία στην Αμερική. Η ακαδημαϊκή του παρουσία ξεκίνησε το 1974, ενώ ως επισκέπτης καθηγητής δίδαξε και διδάσκει ακόμη σε θεολογικές σχολές ανά τον κόσμο. Ο τιμώμενος είναι επίσης επίτιμος διδάκτορας της Θεολογικής Σχολής της Σόφιας και μέλος ερευνητικών κέντρων. Συμμετέχει στην έκδοση επιστημονικών περιοδικών, έχει λάβει μέρος σε περισσότερα από πεντακόσια διεθνή συνέδρια και έχει συγγράψει πάνω από τριακόσια άρθρα και μονογραφίες. Η αναγόρευση του τιμώμενου, που είναι και εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου στους διαχριστιανικούς διαλόγους, έγινε παρουσία του αντιπρότανη του Α.Π.Θ. καθηγητή Χριστογέωργη Καλτσίκη.

«ΛΟΓΟΤΥΠΟΣ»: Το εκθετήριο του Α.Π.Θ.

Ένας νέος χώρος υπάρχει εδώ και λίγο καιρό στην πανεπιστημιούπολη.

Το εκθετήριο «ΛΟΓΟΤΥΠΟΣ» δημιουργήθηκε στην «καρδιά» του πανεπιστημίου, στο ισόγειο του κτιρίου διοίκησης.

Στο ζεστό, προσεγμένο και φιλικό χώρο των εγκαταστάσεων του εκθετηρίου «ΛΟΓΟΤΥΠΟΣ» συναντιούνται η κομψότητα, η ποιότητα και η άριστη εξυπηρέτηση. Έξυπνες ιδέες, χρήσιμα καθημερινά είδη, αναλώσιμα, αναμνηστικά και είδη δώρων, όλα με το λογότυπο του Α.Π.Θ., σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές, καθώς επίσης και προσεγμένες εκδόσεις του πανεπιστημίου σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, οι εκδηλώσεις της Φοιτητικής Εβδομάδας και σύμπυκνοι δίσκοι με ζωντανές ηχογραφήσεις συναυλιών της Συμφωνικής Ορχήστρας του Α.Π.Θ.

Για περισσότερες πληροφορίες
μπορείτε να απευθυνθείτε:

τηλέφωνα:

2310/99-5182, 2310/99-7249

φαξ:

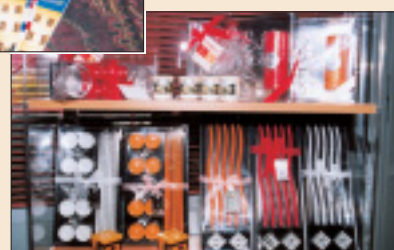
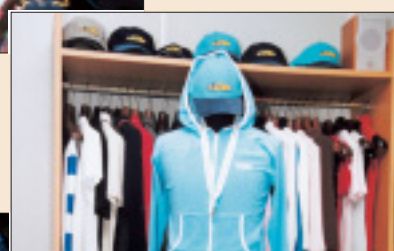
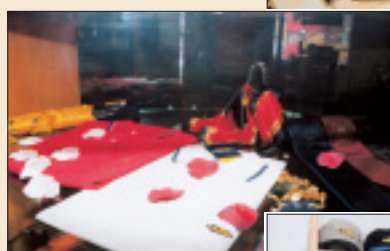
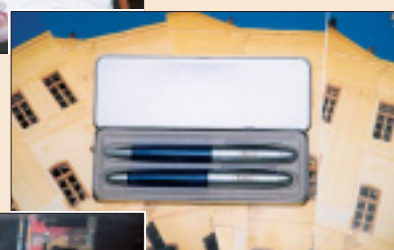
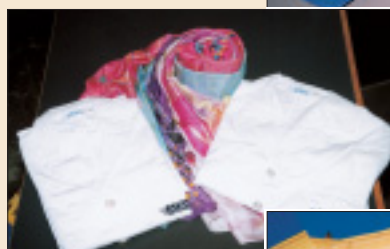
2310/99-5212

ιστοσελίδα:

<http://eadp.ad.auth.gr>

ηλεκτρ. διεύθυνση:

dathana@ad.auth.gr

Το δικό μας πανεπιστήμιο...	2
Οικονομική βοήθεια σε φοιτητές του Α.Π.Θ.	3
Σύντομος πρυτάνευς: Από την Κέρκυρα αρχίζουν οι αλλαγές	4
Πολυτεχνική Σχολή: 50 χρόνια προσφοράς στον κόσμο των κατασκευών	6
Παιδαγωγική Σχολή: Χρέος στην εκπαίδευση, χρέος στην κοινωνία	8
Σχολή Καλών Τεχνών: Ο καθρέφτης της καλλιτεχνικής πράξης	10
ΤΟ ΘΕΜΑ: ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ	11-46
Το Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής	12
Μνήμες αγάπης από το Μουσείο Εκμαγείων	12
Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	16
Το Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο της Φιλοσοφικής	17
Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	19
Η συλλογή ελληνικών χειρογράφων	21
Οι συλλογές των βιβλίων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης	23
Τα παλαιότερα βιβλία της Θεολογικής	25
Η εποχή της Βίβλου ζωντανεύει στη Θεολογική	26
Η ιστορία της εκπαίδευσης	27
Το Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	28
Εθνικό Μουσείο Εκπαίδευσης	29
Η συλλογή προσωπογραφιών καθηγητών του πανεπιστημίου	31
Οι συλλογές του Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών	33
Μουσείο προπλασμάτων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής	34
Συλλογή χαρτών του χώρου της πανεπιστημιούπολης	35
Όργανα φυσικής	36
Πετρώματα και απολιθώματα ζωγραφίζουν τη ζωή στη γη	37
Μουσείο ζωολογίας	38
Μουσείο άγριας πανίδας	39
Ερμάρια γεμάτα λουλούδια	41
Εγκληματολογικό Μουσείο	42
Το αρχείο της ιστορίας του θεάτρου	43
Μια πρόταση για Αθλητικό Μουσείο	44
Εικονικά μουσεία, εικονικά αρχεία, εικονικές συλλογές	45
Το Αριστοτέλειο καταγράφει την ιστορία του	46
Ειδήσεις από το Α.Π.Θ.	47
Το χρονικό ίδρυσης του πανεπιστημίου μας	52
Αναγορεύσεις επίτιμων διδασκάλων	56

Περιοδική έκδοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Το περιοδικό διευθύνεται από συντακτική επιτροπή

Πρόεδροι: **Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου**, αντιπρύτανης, καθηγήτρια του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Μέλη: **Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, καθηγήτρια του Τμήματος Φιλολογίας
Δημήτρης Αραβαντινός, αναπλ. καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Δέσποινα Βώκου, καθηγήτρια του Τμήματος Βιολογίας
Ηλίας Ελευθεροχωρινός, καθηγητής του Τμήματος Γεωπονίας
Παναγιώτα Κραββαρίτου, καθηγήτρια του Τμήματος Νομικής
Στέλλα Λάββα, επίκ. καθηγήτρια του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών
Αναστάσιος Μάνθος, καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής
Άννα Παναγιωταρέα, αναπλ. καθηγήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.
Ευαγγελία Τρέσσου-Φατούρου, αναπλ. καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Νικόλαος Τσινίκας, καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων

Συντονιστής: **Νικόλαος Τσακίρης**, Ε.Ε.Δι.Π. II του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών

Ρεπορτάζ: **Αικατερίνη Παλιγιάννη**, φοιτήτρια Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Κατερίνα Ωραιπούλου-Μακρίδου, φοιτήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.

Φωτογραφική επιμέλεια: **Αθανάσιος Κλέωντας**, φοιτητής του Τμήματος Ιατρικής

Σχεδιασμός εξωφύλλου: **Ελένη Μαραγκουδάκη**, φοιτήτρια του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών

Ηλεκτρ. σελιδοποίηση-φύλμ: **θέμα**, Κων/νος Κωτούλας & Σία Ε.Ε., Κερασούντος 46, τηλ. 2310/421405

Εκτύπωση: **Βασίλης Μπούρης**, Τραπεζούντος 67, τηλ. 2310/414980

Διεύθυνση επικοινωνίας: Γραφείο Τύπου Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Κτίριο Κ. Καραθεοδωρή (πρ. Διοίκησης)
Πανεπιστημιούπολη Α.Π.Θ., 54124 Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310/996778, φαξ: 2310/996730

- Κείμενα για δημοσίευση γίνονται δεκτά, εφόσον είναι ενυπόγραφα και εγκρίνονται από τη συντακτική επιτροπή. Τα κείμενα δεν επιστρέφονται.
- Επιτρέπεται κάθε αναδημοσίευση, με υποχρέωση αναφοράς του περιοδικού ως πηγής.